

— ADVOKATBLADET —

NR. 2 2022 102. ÅRGANG

**BREMS
KJØR**

**BREMS
KJØR**

**BREMS
KJØR**

**BREMS
KJØR**

**BREMS
KJØR**

**BREMS
KJØR**

Regjeringen står fast på tilbakerulling.
Vil **DOMSTOLSREFORMEN** havarere?

HER ER VÅRENS KURS!

Du kan velge blant over 150 kurs. Her er et utvalg.

ADVOKATENES FAGDAGER Advokatenes fagdager	19. – 20. MAI
ARBEIDSRETT Det årlige arbeidsrettskurset (Bergen) Masterclass i arbeidsrett (Oslo) Statsansatterett (Oslo) Kollektiv arbeidsrett – sentrale emner (Oslo)	10. – 11. MAR 24. MAR 27. APR 4. MAI
BARNERETT Det årlige barnerettskurset (Sandefjord)	24. – 25. MAR
BYGGEKONTRAKTER OG ENTREPRISERETT Entreprisedagen (Oslo)	20. APR
COMPLIANCE Fagforum i compliance (Oslo) Compliance – grunnleggende metodikk og rettslige rammer (Oslo)	6. APR 4. MAI
EKSPROPRIASJONS- OG SKJØNNRETT Det årlige ekspropriasjonsrettskurset (Sandefjord)	31. MAR – 1. APR
ENERGI - OG MILJØRETT Det årlige kurset i energi- og miljørett (Sandefjord)	8. – 9. MAR
EU/EØS-RETT EØS-rett i praksis (Oslo) Grunnleggende EØS-rett (E-kurs)	20. APR
FAMILIE-, ARVE- OG SKIFTERETT Webinar: Generasjonsskifte – selskapsrett for familierettsadvokater Ektefellers og samboeres formuesforhold (Oslo)	8. MAR 2. – 3. MAI
FISKERI- OG HAVBRUKSRETT Webinar: Arealforvaltning og akvakultur	7. APR
FORHANDLING – WEBINARSERIE Profesjonell forhandling – innføring Profesjonell forhandling – fordypning i vanskelige forhandlinger Profesjonell forhandling – fordypning i forhandling med flere parter Forlikshandlinger – mål, strategi, resultat	30. – 31. MAR 21. APR 24. MAI 6. JUN

FORVALTNINGSRETT OG STATSRETT Sakskostnader i forvaltningen (Oslo) Praktisk forvaltningsrett for nyansatte i det offentlige (Hønefoss)	14. MAR 27. – 28. APR
HELSE- OG TRYGDERETT Det årlige trygderettskurset (Oslo)	28. APR
IKT-RETT Det årlige IKT-rettskurset (Sandefjord)	24. – 25. MAR
KONKURRANSE- OG STATSSTØTTERETT Det årlige kurset i statsstøtterett (Asker)	31. MAR – 1. APR
KONKURS, AKKORD OG PANTERETT Nordisk restrukturering i København Masterclass i konkurs, akkord- og panterett (Oslo) Det årlige konkursrettskurset (Kristiansand)	30. MAR – 1. APR 12. MAI 2. – 3. JUN
LEGAL TECH – WEBINARSERIE Rettsteknologi og regulering av kunstig intelligens Legal tech og advokatenes forretningsmodeller Teknologi for juridisk virksomhet	8. MAR 7. APR 6. MAI
OFFENTLIGE ANSKAFFELSER Det årlige kurset i offentlige anskaffelser (Sandefjord)	28. – 29. APR
OPPHAVSRETT Det årlige opphavsrettskurset (Sandefjord)	10. – 11. MAR
PERSONVERN Personvern i praksis (Oslo)	12. MAI
REGELTEKNIKK Praktisk regelteknikk (Oslo) Regelteknikk – gjennomføring av forordninger og direktiver i norsk rett (Oslo)	28. – 29. MAR 5. APR
SIVILPROSESS Webinar: Argumentasjon og prosedyreteknikk Argumentasjon og prosedyreteknikk (Oslo)	21. MAR 28. APR
STRAFFERETT OG STRAFFEPROSESS Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett i straffesaker (Oslo)	4. APR

INNHold

Nr. 2 2022

OMKAMP OM DOMSTOLENE

Ap- og Sp-regjeringen gikk til valg på å reversere domstolsreformen, og høringsrunden er nå i gang. Mens noen advokater mener reversering bare er beinhard populisme, mener andre at sammenslåingen vil føre til nedprioritering av mindre domstoler.

TEMA SIDE 16

Advarsel for feil tittelbruk
Tilsynsrådet ettergår tittelbruken i de største firmaene. Styreleder Trine Buttingsrud Mathiesen vil også vurdere bruken av engelske titler.

SIDE 7

Volda-advokat til topps
Erik Staurset Andersen i Øverbø Gjørtz i Volda gjorde det sterkt i Finansavisens årlige kåring av Norges beste forretningsadvokater.

SIDE 8

Seksuallovbrudd og moralisme
Lagdommer Rune Bård Hansen mener straffenivåene i seksuallovbruddsaker er uforholdsmessige og bærer preg av moralisme.

SIDE 48

FASTE SPALTER:

- Bøker**
SIDE 47
- Advokatansvar**
SIDE 55
- Generalsekretærens kommentar**
SIDE 57
- Medlemsnytt**
SIDE 58
- Nytt om navn**
SIDE 60
- Sosiale medier**
SIDE 67

BLI ABONNENT PÅ JUS DIGITAL!

Du får tilgang til over 400 timer med etterutdanning. Du velger tema, tid og faglig nivå.

SAGT I DETTE BLADET

- Nå trenger vi en kulturendring og justering der vi får mer aktive dommere som stiller krav til at også advokatene tilpasser seg.

Ronny Lund, partner i Wiersholm, SIDE 14
- Vi må heller ikke glemme at vi har en fire hundre års historisk erfaring med den gamle domstolstrukturen.

John-Erik Vika, statssekretær i Justisdepartementet, SIDE 39
- Jeg står ved at dette er elendig forarbeid, basert på sviktende faglig analyse.

Magnus Matningsdal, tidligere høyesterettsdommer, SIDE 52

Noen ganger

er forskjeller bra.

Selvfølgelig er det det. For også når det handler om personlig økonomi, er vi ulike. Da er det viktig å ha en bank som kjenner deg og økonomien din.

Som medlem i Advokatforeningen får du gode fordeler og en personlig rådgiver i en bank med svært fornøyde kunder. Les om medlemsfordelene dine på handelsbanken.no/advokatforeningen

Handelsbanken

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420
(i permisjon)

Kari Hegstad
kari@advokatbladet.no
Mobil: 402 03 534

REDAKSJONSRÅD

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner
Rune Opdahl
Ida Andenæs

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
Forsidefoto: Kari Hegstad

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

TRYKT I
NORGE
NO - SATO

Advokater i Ukraina ber om hjelp

Advokatforeningen i Ukraina (Ukraina Bar Association) er en ung forening som ble opprettet for tjue år siden, og som siden har jobbet for å bli en kraftfull stemme på vegne av advokatstanden i landet. Den er medlem i den internasjonale advokatorganisasjonen IBA, og er åpen også for dommere, akademikere og andre jurister.

Etter den russiske invasjonen har foreningen henvendt seg til det internasjonale samfunnet for å be om hjelp. Den bønnfaller europeiske ledere og USAs regjering om å straffeforfølge Putin og Russlands ledelse, og alle som begår krigsforbrytelser.

«Når gjerningsmenn vet at de vil bli stilt for retten til slutt, det vil avskrekke dem fra å delta i drap, voldtekt og plyndring ustraffet», skriver UBA i et åpent brev.

Foreningen ber også om støtte til et flyforbud over Ukraina, til sanksjoner mot alle politiske og militære ledere og om effektive og dødelige våpen som kan styrke landets forsvar.

Kyiv — som har vært vertskap for konferanser i regi av både den amerikanske advokatforeningen ABA, advokatforeningen i New York og IBA, er i ferd med å bli en slagmark, skriver de ukrainske advokatene.

Russiske bomber har blant annet truffet en fødeklinikk der det oppholdt seg nybakte mødre og barn i Zhotomyr, skriver de.

Den ukrainske advokatforeningen har også henvendt seg til advokatkolleger i Russland: «Hver advokat i den russiske føderasjonen som tier nå, støtter krigen. Hver av dere som lukker øynene for Russlands invasjon av Ukraina, fremmer aggresjonshandlinger og oppmuntrer Kremles aggressive politikk», skriver advokatene.

Foreningen ber advokatforeninger over hele verden om å protestere mot Russlands krigføring, om å bidra til å spre deres budskap innad i Russland, og om å yte gratis rettshjelp til antikrigs-demonstranter som arresteres i Russland.

Her hjemme er Advokatforeningen i ferd

med å lage et gratis rettshjelpstilbud til ukrainske flyktninger som er kommet til Norge. Ordningen er i skrivende stund ikke klar, men generalsekretær Merete Smith oppfordrer advokater som ønsker å bidra, til å ta kontakt med foreningen (se hennes kommentar på side 57).

Mange norske advokatfirmaer har bidratt med økonomisk støtte: For eksempel har Thommessen gitt 250.000 kroner til Leger uten grensers arbeid i Ukraina. CMS Kluge, Simonsen Vogt Wiig og Grette har donert et tilsvarende beløp til Flyktninghjelpen, og Wiersholm til Redd Barna.

Også små firmaer bidrar: Advokat Camilla Hagen, som driver for seg selv, ga halvparten av omsetningen for den første uken i mars til Redd Barnas arbeid i Ukraina. Det lille selskapet Serjen Advokat

i Haugesund, drevet av advokat Ståle René Matre, bidro med fem tusen kroner, for å nevne noen eksempler.

Det ukrainske folks sterke forsvarsvilje og ukuelig mot, fra presidenten og nedover, er imponerende, og har rørt en hel verden. På YouTube ble det den 8.mars lastet opp en video av et ukrainsk lite militærkorps som står foran en barrikade i den omringede havnebyen Odesa og spiller «Don't Worry Be Happy».

Det er ikke lett.

NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Kan rådgi sanksjonerte

Sveriges Advokatsamfund har i forbindelse med sanksjonene mot Russland publisert overordnede punkter om hvordan de internasjonale sanksjonene kan påvirke advokatvirksomheten:

«Muligheten for å bistå en person eller virksomhet omfattet av en bestemt sanksjon som advokat/advokatfirma, avhenger av ordlyden og innholdet i gjeldende sanksjonsforordning.»

«Prinsipielt kan det imidlertid sies at en advokat normalt skal kunne bistå en sanksjonert person/bedrift i rent juridiske spørsmål (rådgivning, bistand etc.), men kan ikke delta i eller bistå med eventuelle forretningstransaksjoner som involverer penger eller eiendom som går til eller fra den sanksjonerte personen/selskapet eller på annen måte åpner for fremtidige økonomiske tiltak.»

NYTT OM FOLK

Christoffer Falkeid (34), tidligere kretsleder i Haugesund, er valgt til styreleder i FK Haugesund. Han jobbet tidligere i Hjort, men er nå advokat i Lea, Haavik, Helland og Falkeid.

Saida Begum (34), tidligere statssekretær i Arbeids- og sosialdepartementet for Høyre, har begynt som advokatfullmektig i SANDS. Begum var Høyres ordfører kandidat til kommunevalget i Oslo i 2019, og har sittet i bystyret siden 2011.

Christoffer Falkeid

Saida Begum

522.900

Startlønnen til dommerfullmektiger er på 522.900 kroner. Ett års ansiennitet gir et lønnshopp på 25.000 kroner, mens lønnen etter to år øker med 23.300 kroner til 571.200 kroner, ifølge tall fra Dommerfullmektigforeningen.

Til sammenligning er snittlønnen for advokatfullmektiger 700.459 kroner, ifølge Advokatforeningens ferske lønnsundersøkelse, altså 177.459 kroner mer.

Trakk 13 straffesaker ut av aksjonen

Siden Advokatforeningens hovedstyre besluttet å trekke 13 straffesaker ut av aksjonen den 20. februar, har ankeutvalget sluppet inn fire nye straffesaker til behandling i Høyesterett. I øyeblikket er 14 straffesaker derfor rammet av aksjonen.

Samtidig med at sakene ble trukket ut, fikk ytterligere tre saker dispensasjon. På dette tidspunktet var det nærmere tretti saker som hadde hopet seg opp i Høyesterett.

Derfor er forholdsmessigheten også til Høyesterett selv blitt et moment. Saksavviklingen i Høyesterett skal ikke ramme domstolen på en uforholdsmessig måte. Derfor har vi foretatt en grovsortering basert på de sakene som fremstod for oss som de som var mest naturlig å slippe gjennom, og der vi ser at dette kan være en fordel for de siktede, selv om vi ikke har fått beskjed om at de har hatt en uforholdsmessig belastning, sier Jon Wessel-Aas.

Ifølge justisminister Emile Enger Mehl, kan aksjonen være rettsstridig både etter boikottloven § 3, sml. § 1, og også ramme forbudet mot konkurransebegrensende samarbeid i konkurranseloven § 10 og EØS-avtalen artikkel 53.

Wessel-Aas parerte med at justis-

Jon Wessel-Aas og Merete Smith.
Foto: Silje Berge

ministeren utfordrer den grunnleggende maktbalansen ved å hevde dette.

«Offentlige uttalelser fra en justisminister som antyder straffeskyld i en konkret sak – som det eventuelt hører under henholdsvis Konkurransetilsynet og domstolene å ta stilling til – utfordrer uskyldspresumsjonen», skrev Advokatforeningens leder i sitt tilsvaret til Mehl.

Advokatforeningens ledelse var i slutten av februar i Bergen i et møte med Konkurransetilsynet om aksjonen.

VISSTE DU AT...

Riksadvokatens undersøkelse av politiets tvangsmiddelbruk i mindre alvorlige narkotikasaker viser at det «foreligger en viss usikkerhet om forholdsmessigheten rundt bruk av tvangsmidlene».

«Dette gjelder særlig adgangen til å ta urinprøver utelukkende for å bekrefte eller avdekke bruk av narkotika. Det er også påvist usikkerhet om reglene for når politiet kan beslutte ransaking på egen hånd, uten å kontakte påtalemyndigheten i politiet. Usikkerheten knytter seg særlig til hva som er å regne som «ferske spor» etter straffeloven § 198 første ledd nr. 2.»

Les mer på Riksadvokaten.no.

Advokat Trine Buttingsrud Mathiesen er styreleder i Tilsynsrådet.

Feil tittelbruk for 46 advokatfullmektiger

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har undersøkt tittelbruken i landets 25 største advokatfirmaer, og avdekket at 29 personer i Wiersholm og 17 personer i Thommessen fremstod som advokater på firmaenes hjemmesider, uten at disse personene hadde bevilling.

TEKST: NINA SCHMIDT

Styret i Tilsynsrådet ila advokatene i Wiersholms styre en advarsel. I vedtaket fremhever styret at den finner redegjørelsen fra advokatfirmaet «svært lite tilfredsstillende».

«Styret kan vanskelig lese uttalelsen på en annen måte enn at Advokatfirmaet Wiersholm AS oppfatter at det står fritt til å benytte tittelen «advokat» i alle tilfeller der det finner det hensiktsmessig på bakgrunn av sin vurdering av vedkommendes kompetanse, og uavhengig av om domstollovens vilkår for å få bevilling er oppfylt eller ikke. Dette vitner om en manglende evne og vilje til å innrette seg etter grunnleggende bestemmelser i domstolloven», het det i vedtaket.

Det er grunn til å tro at praksisen er økonomisk motivert, skriver styret.

Firmaet selv fremholdt at titler som «fast advokat» og «senioradvokat» er interne stillingskategorier som benyttes for å kommunisere den enkeltes kompetansenivå.

Wiersholm endret umiddelbart stillingstitlene etter at firmaet ble kontaktet av Tilsynsrådet, opplyser MP Morten Goller. Alle advokatfullmektiger og advokater i firmaet har nå fått engelske titler, som associate, senior associate og managing associate, avhengig av deres erfaring og kompetanse.

Tilsynsrådet mener det kan reises

spørsmål ved om dette er en tilfredsstillende løsning. Styret vil drøfte problemstillingen nærmere før en endelig tilbakemelding gis, het det i vedtaket.

UTBREDT BRUK

Advokatfirmaet Thommessen viste i sitt tilsvaret til at den gale tittelbruken i alle tilfeller skyldtes mangel på tilstrekkelig prosedyreerfaring.

Firmaet viser også til at uttrykket «advokat» allerede benyttes av innehavere av bestemte stillinger, selv om de ikke har advokatbevilling.

«Det gjelder særlig politiadvokater og statsadvokater, som jo også bruker disse titlene i sakførsel selv om de ikke har advokatbevilling», skriver MP Sverre Tyrhaug.

Det eksisterer ikke noe generelt forbud mot å benytte tittelen advokat, selv om man ikke har bevilling, påpekte Thommessen.

«(...) på bakgrunn av saken mot det konkurrerende firmaet, finner vi grunn til å understreke at vi etter vårt syn ikke har opptrådt i strid med regler gitt i eller i medhold av domstolloven eller annen lov.»

Tilsynsrådets styre behandlet Thommessens-saken på et møte i begynnelsen av mars, men styrets vedtak var ikke offentlig da Advokatbladet gikk i trykken. •

Følg saken på våre nettsider

Grov vold og voldtekt registrert i Norge i 2020

Type lovbrudd	Antall ofre
Drap	31
Drapsforsøk	92
Anmeldelser for grov mishandling i nære relasjoner	90
Grov kroppsskade	250
Ofre for anmeldte voldtekter	2093
Ofre for annen anmeldt seksuell omgang	560

Kilde: SSB.no

Rett på NETT

» Erling Lind om tittelbruk:
– Nokså selvsagt at det er økonomisk gunstig for et firma å presentere advokatfullmektiger som advokater

» Nordens største advokatfirma forlater Russland

» Kvale etablerer seg i Tromsø

» Nils Thommessen reduserer eierandelen i Ally

» Høyesterett aviser salærtillegg til advokat med dysleksi

» Tilsynsrådet vil drøfte engelsk tittelbruk

Les sakene på Advokatbladet.no nå!

– Blant enkelte aktører har det nok vært en fordom om at advokater i distriktene kun er lokale landhandlere, og at man må til Oslo for å få spesialisert advokatbistand, sier Erik Staurset Andresen og Fredric Bjørdal ved Øverbø Gjørtz i Ørsta.

Kåret til Norges fremste talent innen fiskeri og havbruk

I 2020 flyttet Erik Staurset Andersen hjem til Volda. Der har han spesialisert seg på hav og fiske ved foten av Sunnmørsalpene.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

ØRSTA:

Fra 2014 til mars 2020 jobbet Erik Staurset Andresen (38) ved Wikborg Reins Bergenskontor. For et par år siden sa fiskeri- og havbruksspecialisten opp jobben og begynte som partner ved Øverbø Gjørtz' lokalkontor i Ørsta, et kontor som ble etablert i 2015.

Andresen erkjenner at det var et vanskelig valg å skulle forlate en interessant jobb i Bergen og ta med familien til hjemtraktene ved Sunnmørsalpene. Etter at flyttelasset gikk i juni 2020, har han ikke angret på avgjørelsen.

– De første månedene etter at jeg startet arbeidet jeg fra hjemmekontor i Bergen. Jeg kunne nok egentlig jobbet fra hvor som helst i landet – eller verden – bare jeg hadde hatt tilgang på internett, og en flyplass i nærheten, sier Andresen.

Uken før Advokatbladet er på besøk har han vært på havkonferanse i Tromsø.

– At infrastrukturen med en lokal flyplass er her, er veldig positivt, selv om det krever litt planlegging å reise.

BEHOLDER NETTVERKET

Andresen jobber spesialisert opp mot havbruksbransjen, og bistår oppdrettselskaper over hele landet. Derfor synes han det er viktig å få tilgang til sterk fagkompetanse i et spesialisert miljø.

– Har klienten en god relasjon til advokaten ønsker de gjerne å beholde den, og er mindre opptatt av hva slags logo det står på brevarket, poengterer Andresen.

Nylig ble han stemt frem som landets fremste talent innen fiskeri og havbruk i Finansavisens advokatundersøkelse, et fagområde der hovedkategorien ble vunnet av Andresens tidligere kollega Grunde Bruland fra bergenskontoret til Wikborg Rein.

Andresens advokathverdag i Ørsta

består i all hovedsak av løpende rådgivning, ikke mange rettsaker.

– Det er ganske langt herfra til Ålesund, særlig på vinteren når fergen ikke alltid går. De gangene jeg går i retten er det sjelden i tingretten i Volda. Likevel er den viktig for at det juridiske miljøet i vår region skal opprettholdes, erkjenner Andresen.

SENTRALE I UTVALG

I tillegg til jobben som partner i Øverbø Gjørtz sitter han også i Advokatforeningens utvalg for fangst, fiskeri og havbruk.

– Der jobber jeg blant annet med førsteutkast til foreningens høringsut-

Topp fem innen «Fiskeri og havbruk – Lovende talenter»

1. Erik Staurset Andresen, Øverbø Gjørtz
2. Tord Fondevik, Schjødt
3. Hallvard Østgård, Advokatfirmaet Østgård
4. Tore Fjørtoft, Schjødt
5. Pedro S. Leite, KPMG

Kilde: Finansavisen

Faksimile
Finansavisen JUS

talelse om en ny ordning for havbruk til havs. Å få et innblikk i dette, og diskutere med andre i utvalget på et nasjonalt nivå utenfor mitt firma er svært spennende, og bidrar til å holde vår spissede kompetanse oppdatert.

Som advokat på et mindre sted kan Øverbø Gjørtz også koble på kollegene fra de andre kontorene ved større oppdrag.

– Og nettverket man har fra før av blir jo ikke borte selv om man flytter. Noen oppdrag forsvinner kanskje – mens andre oppdrag kommer til, sier Andresen.

Pr. i dag er Andresens eneste kollega ved Ørsta-kontoret advokatfullmektig Fredric Holen Bjørdal (32), som startet i jobben i fjor høst. Sistnevnte har lang politisk erfaring fra Stortinget og bistår både privatpersoner og næringsliv med å få gjennomslag overfor offentlige myndigheter.

Han flyttet hjem igjen til Sunnmøre i fjor, etter åtte år med pendling frem og

tilbake som stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet i arbeids og sosialkomiteen og i finanskomiteen.

– Her jobber vi spesialisert, og i all beskjedenhet synes jeg vi gjør det bra. Jurister har en tendens til å være veldig opptatt av å tolke og avklare rettsstilstanden, men vi tenker at det er viktig ikke bare å avklare rettsstilstanden, men også å endre den. Svært mange av våre klienter har et ønske om å forstå, men av og til kreves det også at vi kan endre en oppfatning, eller å få forvaltningen til å tolke den på en annen måte, forklarer Bjørdal.

Også han er tillitsvalgt i Advokatforeningen, som medlem i utvalget for lovutvalget for forvaltningsrett.

– ALT RUNDT ER LETTERE

Heller ikke Bjørdal savner livet i en større by.

– Jeg forlot et stressende miljø i hovedstaden. Her merker man at det er

litt renere luft, litt bedre tid, og at alt er litt roligere. Samtidig kan man ha det akkurat like spennende faglig og kollegialt som i Oslo eller Bergen.

Ifølge ham er det neppe tilfeldig at store advokatfirmaer med hovedkontor i Oslo etablerer seg i mindre byer som Ålesund.

– Vi har et stort næringsliv i vår region. Vårt mantra er å overbevise næringslivet her om at de får det de trenger her i regionen.

Nå jakter sunnmørsadvokatene nye kolleger til kontoret i Ørsta sentrum.

– Vi vil ha inn flere spesialister i vårt team, og håper at vi skal kunne bygge opp et unikt juss-miljø her – og skape et spennende alternativ til Vika og Aker Brygge.

De har ikke tallfestet hvor mange medarbeidere de skal bli.

– Men kommer den rette kompetansen, så lager vi plass, sier Ørsta-advokatene. •

»

ANNONSE

built on trust™

VARD søker Legal Counsel

VARD skal styrke sin juridiske stab med ytterligere en stilling, og søker etter en Legal Counsel. Stillingen rapporterer til selskapets General Counsel.

Stillingen byr på store faglige og personlige utviklingsmuligheter med arbeidsoppgaver i et krevende internasjonalt miljø. Det er muligheter for faglig samarbeid mot et etablert juridisk nettverk og å tilegne seg dybdekunnskap om den internasjonale shipping- og offshoreindustrien.

VARD er et globalt konsern innen design og bygging av spesialfartøyer. VARD består av sju verft og spesialiselskaper innen design, elektro, piping, innredning og dekkstutstyr. Hovedkontoret ligger i Ålesund, og vi har ca. 8 200 ansatte som jobber i Norge, Romania, Brasil, Vietnam, Singapore, Italia, Kroatia, India, Canada, USA, Polen, Estland, Chile og UK.

Arbeidsoppgaver

- Compliance (global virksomhet med børsnotert morselskap)
- Kontrakts- og selskapsrett
- Koordinere juridiske rammebetingelser for selskapets ulike divisjoner (typisk mellom finans, forsikring, innkjøp og salg)
- Bistå i ulike selskapsprosesser

Kvalifikasjoner

- Master i juridiske fag
- 0-4 års erfaring
- Gode engelskkunnskaper

Personlige egenskaper

- Selvstendig og beslutningsdyktig
- Gode kommunikasjons- og samarbeidsevner

Vi tilbyr

- Et spennende og utfordrende arbeid i et trivelig internasjonalt miljø
- Konkurransedyktig lønn
- Gode pensjons- og forsikringsordninger
- Bedriftshelsetjeneste

Se fullstendig annonse på www.vard.com | Careers

Søknadsfrist 27. mars

VARD™
a Fincantieri company

Heidi Jorkjend tror at den økende kvinneandelen i talent-delen av undersøkelsen reflekterer arbeidet som gjøres i bransjen.

10 av 26 talent-vinnere er kvinner

Finansavisen har for 24. gang kåret Norges beste forretningsadvokater med hjelp fra nominasjoner sendt inn fra 55 advokatfirmaer og internadvokatavdelinger.

TEKST: NINA SCHMIDT OG HENRIK SKJEVESTAD

DE NOMINERTE ADVOKATENE jobber på 195 ulike arbeidsplasser i Norge og utlandet. Advokatfirmaet Thommessen har aller flest top-plasseringer i undersøkelsen, og tar hele tolv av 26 førsteplasser, etterfulgt av Wiersholm på andre plass, og BAHR på tredje. Kvinneandelen blant vinnerne i hovedkategorien fremdeles er lav, med kun 3 av 26 prisvinnerne, nemlig Siri Teigum, Anne Sofie Bjørkholt og Ida Gjessing. I talentkategorien ser bildet derimot ganske annerledes ut. Av 26 vinnere, finner vi ti kvinner og seksten menn. Det gir en kvinneandel på 38,5 prosent.

SYNLIGHET VIKTIG

Blant årets vinnere på talentlisten er Thommes-sen-partner Heidi Jorkjend i kategorien EU / EØS- og konkurranserett. - Dette er veldig hyggelig må jeg si, særlig siden vinnerne stemmes frem av svært kompetente kolleger fra andre advokatfirmaer, sier Jorkjend. Hun mener en av fordelene med hennes fagfelt er at man kan være synlig overfor bransjen gjennom å samarbeide med advokater fra andre firmaer. - Ikke bare som motparter, men også som kolleger med mer eller mindre sammenfallende interesser. Dette er en fin måte å bli kjent i miljøet, sier Jorkjend, som også trekker frem viktigheten av å delta på ulike fagsamlinger, og å kaste seg inn i faglige Linke-dln-diskusjoner. At kvinneandelen blant vinnerne på talent-listen er på nesten 40 prosent, gleder Jorkjend, som også er medlem av Advokatforeningens mangfoldsutvalg.★

Vinnerne av advokatundersøkelsen 2022

Kategori	Vinner	Firma
Varehandel	Kjetil Vågen	CLP
Twisteløsning	Frode Innjord	Hjort
Skatterett	Harald Hauge	Harboe & Co
Fornybar og klima	Jon Rabben	Wiersholm
Immateriellrett	Ida Gjessing	Gjessing Reimers
Internasjonal advokat	Geir Sviggum	Wikborg Rein
Offentlige anskaffelser	Morten Goller	Wiersholm
Shipping	Oddbjørn Slinning	SANDS
Media, kultur og sport	Jon Wessel-Aas	Lund & Co.
Oppkjøp og fusjoner	Anders Arnkværn	Thommessen
Emisjoner og børsnoteringer	Hans Cappelen Arnesen	Thommessen
Personvern	Thomas Olsen	Simonsen Vogt Wiig
Bank og finans	Hans Haugstad	Thommessen
Arbeidsrett	Tarjei Thorkildsen	BAHR
EU-EØS- og konkurranserett	Siri Teigum	Thommessen
Gransking og compliance	Jan Fougner	Wiersholm
Offshore og oljeservice	Lars Berge Andersen	SANDS
Olje og gass	Christian Fredrik Michelet	Schjødt
Restrukturering / konkursrett	Håvard Wiker	Ro Sommernes
Teknologi og digitalisering	Espen A. Werring	Thommessen
Internadvokat	Audun Moen	DNB
Økonomiske straffesaker	Anders Brosveet	Elden
Entreprise	Johnny Johansen	Haavind
Fiskeri og havbruk	Grunde Bruland	Wikborg Rein
Forsikringsrett	Andreas Meidell	Thommessen
Fast eiendom	Anne Sofie Bjørkholt, BAHR	BAHR

Lovende talenter 2022

Kategori	Navn	Firma
Shipping	Anne Dahl Frisak	BAHR
Oppkjøp fusjoner	Øystein Guvåg	BAHR
Skatterett	Camilla Jøtun	BAHR
Fast eiendom	Ole Andreas Dimmen	BAHR
Media kultur sport	Christian With	Bing Hodneland
Varehandel	Julius Berg Kaasin	Brækhus
Bank og finans	Frank C. Aase	Brækhus
Restrukturering Konkurs	Frank C. Aase	Brækhus
Entreprise	Marcus C. Lindstrøm	Brækhus
Gransking compliance	Hugo A. B. Munthe Kaas	DLA Piper
Internadvokat	Randi Jorum Sulland	DNB
Internasjonal advokat	Kristoffer Krogh Grimstad	Equinor
Økonomiske straffesaker	Mats Iversen Stenmark	Fend
Arbeidsrett	Aleksander Cascio	Fremmer
Immateriellrett	Yngve Øyehaug Opsvik	Gjessing Reimers
Forsikringsrett	Mohsin Ramani	Glittertind
Offshore oljeservice	Geir Arne Borgestrاند	Glittertind
Twisteløsning	Marie Nesvik	Schjødt
Emisjoner og børsnoteringer	Marianne Lind Sahl	Schjødt
Personvern	Jeppe Songe Møller	Schjødt
EU / EØS- / Konkurranserett	Heidi Jorkjend	Thommessen
Offentlige anskaffelser	Marianne H. Dragsten	Vaar advokat
Teknologi og digitalisering	Theresa Walberg	Wiersholm
Olje og gass	Cathrine B. Hetland	Wikborg Rein
Fornybar	Caroline Landsværk	Wikborg Rein
Fiskeri og havbruk	Erik Staurset Andresen	Øverbø Gjørtz

Kilde: Finansavisen JUS

ERLEND WESSEL CARLSEN var frem til utgangen av 2016 redaksjonssjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008 til 2016. Han har vært kommentator i Advokatbladet siden 2017.

Mesternes mester

Likhetene er mange når man sammen-ligner NRKs lørdagsunderholdning med resultatene fra Finansavisens advokatundersøkelse.

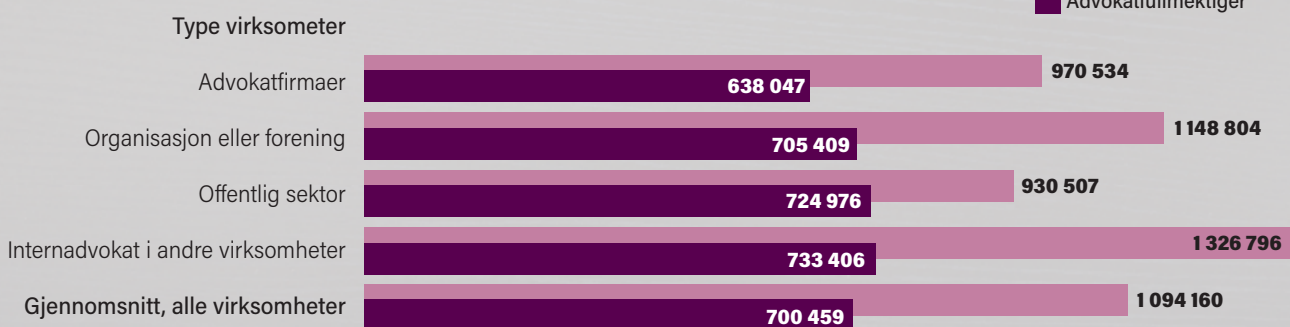
Vinnervilje, prestasjonskultur, gode læremestre og lagånd har vært fellesnevneren når tidligere norske idrettshelter konkurrerer i beste sendetid på NRK fredag kveld. Og blar man gjennom tidligere lister, kåringer og festtaler i forbindelse med advokatundersøkelsen, så er det stort sett den samme lingo'en. Undertegnede har sågar publisert artikkelen «mesternes mønsterelever» for over ti år siden. Og har man fulgt bransjen i noen år, så vet man jo at flere av de nåværende førsteplassene tilhørte en eldre kollega av dem tidligere. Som Håvard Wiker i Ro Sommernes eller Harald Hauge i Harboe, for å nevne noen. Når man først starter mimreleken: I 2010 innførte vi en spalte i Finans-avisens advokatundersøkelse kalt «Se opp for disse». Konseptet var basert på et lignende prosjekt fra sportssidene i Aftenposten, der vi plukket ut fire advokater under førti som gjorde det godt i juniorklassen (kategorien heter nå «Lovende talenter»). De fire utvalgte det året var Harald Hauge (skatterett), Johnny Johansen (entreprise), Viggo Bang-Hansen (oppkjøp og fusjoner) og Jens Naas-Bibow (energi og naturressurser). To av dem er ifølge årets undersøkelse landets beste advo-kat på sitt fagfelt, mens samtlige er på topp tre-listen. I de påfølgende årene var Stine D. Snertingdalen (konkursrett), Kristin Hjelmaas Valla (konkurranserett), Espen Werring (teknologi), Harald Hellebust (oppkjøp og fusjoner), Ola Nisja (prosedyre), Rune Opdahl (personvern), Kristian Jåtåg Trygstad (offentlig anskaffelser) og Ingrid Høstmælingen (eiendom) blant de lovende talentene som ble plukket ut i denne årlige spalten, og alle er i dag blant de tre beste i sin kategori — i seniorklassen. Denne kategorien gikk dessverre inn for noen år siden, men den har likevel rukket å bevise at majoriteten av de beste «juniorene» blir de beste seniorene. Advokater — vinnere eller ei — er ulike mennesker i ulike firmaer med ulike fagfelt og sikkert også ganske ulike liv. Men selv om mye er ulikt, så finnes det fellesnevnerne også. Mange av mesterne har hatt en — eller flere — læremestere som har vært best i bransjen. Mange tilhører også fagfelt der selskapet er sterke — ofte sterkest — i kåringer, og følgelig

” Det å ha førsteplassen i Advokatundersøkelsen er en fjær i hatten.

også har et stort team rundt seg, noe man ofte ser ved at flere kolleger også får plass på topp ti-listen. Og så handler det litt om å tørre å stikke seg litt frem. Veldig mange firmaer er gode på en rekke fagfelt, men ettersom denne undersøkelsen både har en firmakåring og den nevnte lovende talent-listen i tillegg til en hovedliste, så klarer man faktisk å danne seg et ganske godt bilde over hvor det er meget godt stilt — sett utenfra. Et godt brukt eksempel er Anne Sofie Bjørkholt, som jobbet sammen med Stig Bech i mange år, og var i mange år num-mer to på listen på fast eiendom, bak Bech. Da han ga seg, og overtok hun førsteplassen. Nummer tre på listen totalt i dag heter Ingrid Høstmælingen, som startet karrieren sammen med Bjørkholt i BAHR. Beste firma i år: BAHR. Beste lovende talent: Ole Andreas Dimmen, BAHR. Gjessing Reimers gjør også rent bord innenfor immateri-alrett, med Ida Gjessing og Yngve Øyehaug Opsvik, samt en overlegen seier i beste firma. Ser man fra andre siden er Johnny Johansen godt etablert som landets beste innen entreprise, men det er ingen andre med Haavind-drakt på hverken ju-nior- eller seniorlistene, og de må se Glittertind foran seg i firmakåringen. Mens innen shipping er Wikborg Rein det suverent beste firmaet, men Gaute Gjelsten har to advokater foran seg på advokatlisten, og det er ingen lovende talenter fra Wikborg Rein på topplistene. Fra innsiden av miljøet — eller kanskje også hvis man er tett på — er dette mekanismer det er lett å forklare, men sett fra utsiden, som en klient som blar gjennom Finansavisen JUS, er det en interessant observasjon. Man er ikke nødvendigvis en egoistisk stabeis om man ikke har noen av sine kolleger i toppen av lovende talent-kategorien, eller ikke har hatt en mangeårig vinner av Advokatundersøkel-sen som mentor. Men jeg mener det har en verdi at firmaet og flere kolleger fra teamet skinner utad i undersøkelser som dette. For selv om det er mye som ikke står i topplistene; som hvem som akkurat ikke kom inn på listen, hvor mange kol-leger innen fagfeltet som fikk stemmer, hvilke kriterier det er for å bli strøket fra lovende talenter-listen (trolig pensjonsal-der) eller om alle stemte på de advokatene de virkelig mente var best (jeg kommer til å la det vepsebolet ligge), så er det informasjon langt færre sitter på. Og disse topplistene blir likt og delt, de blir spart og de blir lest. Av mange. Og disse sitter ikke på den ekstra kunnskapen. Det å ha førsteplassen i Advokatundersøkelsen er en fjær i hatten, man er utpekt av sine egne i bransjen til den beste. Men fjæren blir ekstra fin ved siden av fjæren for beste team eller beste lovende talent også. •

Snitt-inntekter for ansatte advokater i 2021, alle grupper

Snittlønnen for alle ansatte advokater er 1,09 millioner kroner

Her er tallene fra Advokatforeningens lønnsundersøkelse for 2022.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokatforeningen har publisert resultatene fra årets lønnsundersøkelse, foreløpig basert på svar fra 2211 advokater og advokatfullmektiger.

I snitt økte lønnen for ansatte advokater og advokatfullmektiger med 2,6 prosent i 2021. Advokatenes lønnsvekst var betydelig lavere enn snittet for Norge, som ifølge SSB endte på 4,2 prosent.

Advokatforeningens lønnsstatistikk er i år mer detaljert enn tidligere, og viser både fast lønn og total lønn, in-

kludert bonus og provisjon. Den viser også hvor veksten er kommet innenfor de ulike kategoriene.

Snittinntekten for advokater var 1,09 millioner kroner i fjor, og 700.459 kroner for advokatfullmektiger.

UFORKLARLIG KJØNNSFORSKJELL

Når Advokatforeningens tall «kontrolleres for erfaring, stillingstype, type virksomhet, virksomhetens omsetning og geografi, sitter man igjen med en lønnsforskjell på rundt 80.000 kroner i året mellom kvinner og menn som ikke lar seg forklare av disse forskjellene», heter det i undersøkelsen.

Og videre:

«Noe av dette kan handle om uobserverbare størrelser som innsats og prioriteringer mellom jobb og fritid. Ser man bort fra bonus og provisjon er den «uforklarlige» lønnsforskjellen mellom kvinner og menn cirka 30.000 kroner i året.»

TJENER BEST I DE STØRSTE

Ansatte i advokatfirmaer med mer enn femti ansatte advokater, er gruppen som tjener best blant advokater som arbeider i advokatfirmaer. I år er tallene brukt ned på ulike stillingskategorier. Det er et skille på 611.840 kroner på snitt-inntekten til faste advokater og assosierte partnere i de aller største firmaene.

BEST INNEN BYGG OG EIENDOM

Om lag 16 prosent av Advokatforeningens medlemmer jobber som internadvokater, og er den gruppen som kommer best ut i lønnsundersøkelsen.

En av årsakene til dette, er at de øverste lederne blant internadvokatene ikke er partnere, slik de er i advokatfirmaene, og at disse - i motsetning til partnerne i advokatfirmaene - er med i statistikken, forklarer Advokatforeningen.

Det er advokater som jobber som le-

dere innenfor bygg- og eiendomsbransjen som topper lønnsstatistikken.

BONUSVEKST PÅ 47,5 PROSENT

Advokater som byttet arbeidsplass, opplevde i snitt en vekst i sin totale lønn på nesten 14 prosent, ifølge Advokatforeningens undersøkelse.

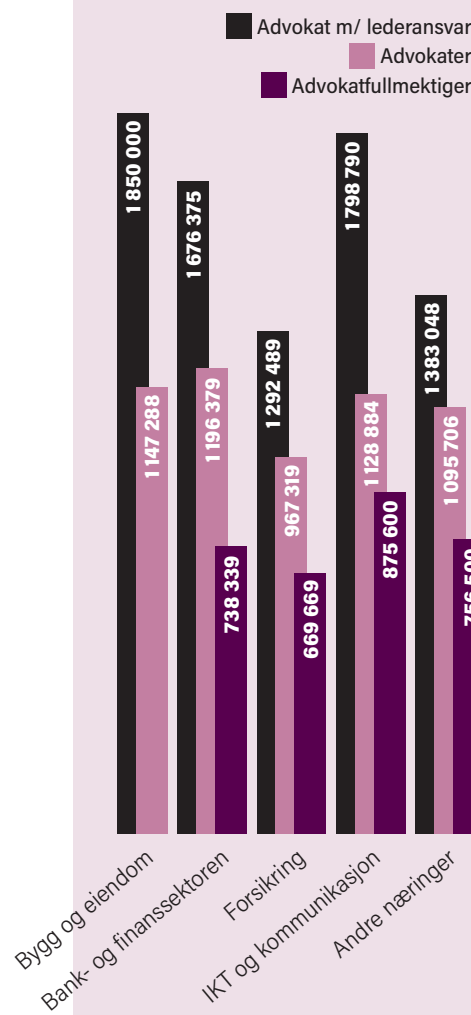
Undersøkelsen sammenligner også lønnsveksten til respondenter som har svart to år på rad. Tallene viser at det er i bonus og provisjon at veksten er størst.

I firmaer med over femti advokater, er økningen i bonus på hele 47,5 prosent, ifølge lønnsstatistikken.

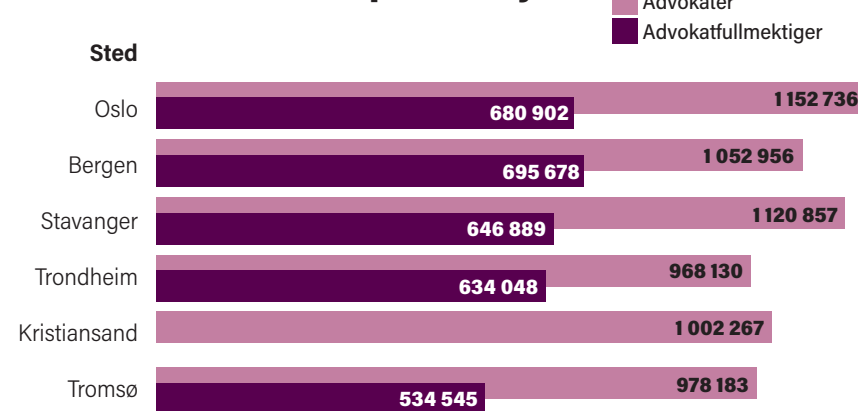
HØYEST I STAVANGER

Som tidligere år, er snittlønningene høyest i Stavanger for ansatte advokater, mens advokatfullmektigene tjener mest i Bergen, viser tallene fordelt på byer. •

Snittlønn for internadvokater og fullmektiger, basert på type virksomhet

Snitt-inntekter fordelt på seks byer

Vekst i bonus / provisjon fordelt på firmaets størrelse / internadvokater

Type firma / virksomhet	Vekst i bonus / provisjon
Advokatfirma med under 10 advokater	34,30 %
Advokatfirma med 10-50 advokater	9,40 %
Advokatfirma med mer enn 50 advokater	47,50 %
Internadvokat innen bank/finans	23,20 %
Internadvokat innen bygg / eiendom	23,00 %
Internadvokat innen forsikring	14,50 %
Internadvokat innen IKT / Kommunikasjon	-12,30 %
Internadvokat innen industri/energi/transport	23,20 %
Internadvokat andre bransjer	1,00 %
Offentlig ansatt advokat	*
Organisasjonsadvokat	5,20 %

ANNONSE

Finansavisen JUS

For næringslivsfolk og advokater
Glanset fredagsmagasin med fire utgaver

Utgivelser 2022:

18. februar (8. februar)
20. mai (9. mai)
30. september (20. september)
30. desember (20. desember)
(Materiellfrist i parantes)

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Finansavisen

Slik vil de spisse sivile saker i landets største domstol

En ny veileder skal sikre bedre behandling av store, sivile saker i Oslo tingrett. – Helt avgjørende at advokatene spiller oss gode, sier tingrettsdommer Ola Berg Lande.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Wiersholm-partner Ronny Lund og tingrettsdommer Ola Berg Lande i Oslo tingrett har sittet i en arbeidsgruppe som har utarbeidet en ny veileder som skal bedre behandlingen av store sivile saker i Oslo tingrett.

Målet er at partene tidligere blir enige om hva de egentlig er uenige om, slik at domstolsbehandlingen kan bli mer effektiv. Ronny Lund peker på at muntlighetsprinsippet står svært sterkt i norsk tradisjon og at det påvirker saksgangen.

Veilederen legger opp til det Lund og Lande omtaler som en mer fortung prosess. Det skal bli mer dommerstyring, og økt bruk av planmøter og skriftlighet.

– Idealet om at dommeren skal møte i retten med åpent sinn, og kun la seg påvirke av det som muntlig fremkommer der, har muligens bidratt til en kultur hvor aktiv dommerstyring tidlig i saksforberedelsen ikke har vært det vanligste, sier Lund til Advokatbladet.

AKTIV DOMMERSTYRING

Den nye tvisteloven som trådte i kraft i 2008 leg-

Tingrettsdommer Ola Berg Lande og advokat Ronny Lund håper veilederen vil bidra til bedre saksbehandling i Oslo tingrett.

ger derimot i mye større grad opp til en langt mer fortung saksforberedelse og en større åpning for hel eller delvis skriftlig behandling enn det den gamle tvistemålsloven fra 1915 gjorde

– Den følger et prinsipp om aktiv dommerstyring, altså at dommeren skal være aktiv helt fra starten av. Likevel er det ikke alltid dette skjer i praksis, poengterer Lund.

Han mener loven i for liten grad reelt har påvirket saksbehandlingen i den ønskede retning.

– På den ene siden har domstolene ikke hatt gode nok systemer for å sette av tid til saksforberedelse for dommerne. Dette har nok reelt medført at dommere i mindre grad enn det loven legger opp til har hatt tilstrekkelig tid i en tidlig fase til å styre den tilstrekkelig aktivt. Når dommerne ikke i særlig grad har fulgt dette opp har nok advokatene i for stor grad fortsatt i samme spor som under den gamle loven. Advokatene har gjennomgående et for dårlig grep om sakene i en tidlig fase, og i stedet for at saksforberedelsen virker som en trakt hvor sakene gradvis blir snevret inn og konsentrert om de sentrale spørsmål, ser vi nok i stedet at saker i stedet eser ut.

MOTVILJE TIL Å BINDE SEG

Som advokat må du ikke stenge dørene for tidlig, fordi man ikke vet når man får bruk for en åpning, påpeker Wiersholm-partneren.

– Derfor har advokatene fått en motvilje til å binde seg for tidlig. Nå trenger vi en kulturrendring og justering der vi får mer aktive dommere som stiller krav til at også advokatene tilpasser seg, sier Lund.

Han understreker at han også tror at advokater på generelt grunnlag ønsker en slik endring velkommen. Det viktige er at strenge krav stilles til begge sider i tvistene som står for domstolene. Også tingrettsdommer Ola Berg Lande mener det er behov for en kulturrendring i domstolen.

– I hvert fall hos dommerne, men kanskje også blant advokatene. Det har kanskje vært litt vanskeligere å få til denne endringen enn det lovgiver så for seg da tvisteloven kom. Domstolene har nok heller ikke vært gode nok der, selv om det de siste årene har vært et betydelig økt fokus på aktiv saksstyring i alle tvistesaker, mener Lande.

– I tillegg til at veilederen i seg selv kan bidra til at vi blir bedre, lager Oslo tingrett nå et mer helhetlig system for tidsavsetting i de store sakene, sånn at dommerne i enda større grad vil ha tid til å gjøre den jobben som kreves. Vi trenger dommere som bidrar til å spisse sakene. Parter må lande sine standpunkter på et tidligere tidspunkt, og bevisførselen må tilpasses til det partene faktisk er uenige om. Hvis det er uklart hva partene egentlig krangler om blir prosessen dårlig, sier Lande.

Veilederen legger opp til at antall prosesskriv begrenses betydelig. I utgangspunktet legges det

opp til ett prosesskriv fra hver av partene i tillegg til stevning og tilsva.

– Dette er litt optimistisk, men sier litt om hvor forskjellig den praksisen vil være fra en del av dagens saker. Prosessen vil bli mer omfattende, men antagelig mer ryddig. Det legges også opp til flere planmøter med klart definerte temaer. Vi ønsker oss mer gjennomarbeidede stevninger og tilsva. I dag er dette ganske varierende, poengterer tingrettsdommeren.

– GJØRES I VOLDGIFTS-SAKER

Han er usikker på hvor ressursbesparende den nye praksisen vil bli i tingretten, men er sikker på at det vil føre til bedre dommer – og vil være betydelig ressursbesparende ved behandling i lagmannsretten.

– Mye av det vi foreslår gjøres i praksis i dag ved voldgiftsbehandling, og er noe advokatene er vant til – bare ikke i denne konteksten, sier Lande.

Likevel er man helt avhengig av et godt samarbeid mellom aktørene i rettssalen.

– En aktiv dommer er en forutsetning, men det er helt avgjørende at advokatene er med på dette og spiller oss gode. Virkeligheten er slik at hvis advokatene setter seg på bakbeina vil det bli vanskeligere og i noen tilfeller umulig å få til dette, legger han til. •

Kort om veilederen

Gir oversikt over verktøy som dommeren kan benytte for å oppnå en prosessøkonomisk og forsvarlig behandling av saken, avhengig av sakens problemstillinger og egenart.

Gir punktvis veiledning om saksforberedelsen – så som plikter for saksanlegg, klarlegging av tvistepunkter, aktiv saksstyring og avgjørelser under saksforberedelsen – samt om selve hovedforhandlingen (så som dokumenter, rettens innledning, bevisførsel med mere).

Veilederen er på snaue ni sider.

Gruppens medlemmer:

Dommere i Oslo tingrett:

Anette Barth (leder)
Hanne Sofie Bjelland
Yngvild Thue
Ola Berg Lande

Advokater:

Ronny Lund
(Advokatforeningen)
Ole Kristian Rigland
(Regjeringsadvokaten)

Store sivile saker

- Defineres som saker med en høy tvistestsum, mange eller kompliserte tvistepunkter, stor dokumentmengde, eller en kombinasjon av disse faktorene.
- I slike saker vil økt bruk av tvistelovens verktøy for aktiv saksstyring kunne gi store gevinster i form av tilskjæring av sakene, effektive forhandlingsmøter, økte forliksmuligheter, sparte prosesskostnader og tilfredsstillende rettsavklaring på et tidligere tidspunkt i prosessen.

Nå skal kartet tegnes på nytt

Bare elleve måneder er gått siden domstolsreformen trådte i kraft, og 60 tingretter med 69 rettssteder ble slått sammen til 23. Til tross for sterk faglig motstand, mener regjeringen at det er best å reversere.

Den 1.mai 2021 trådte domstolsreformen i kraft. Alle tingrettenes rettssteder ble beholdt. Også jordskifterettene fikk ny struktur: Antallet domstoler ble redusert fra 34 til 19, men alle rettsstedene bestod.

Den nye Ap- og Sp-regjeringen kunngjorde i sin regjeringserklæring i oktober i fjor at reformen skal reverseres, med unntak for domstoler der domstollederen, kommunene i rettskretsen og de ansatte gjennom sine tillitsvalgte er enige om å opprettholde dagens struktur.

I januar ble forslaget til reversering sendt ut på høring, med frist 26.april.

ADVOKATENE DELT

Sterke fagmiljøer, som Domstoladministrasjonen, Høyesterett, Dommerforeningen og en rekke sorenskrivere er negative til reversering. Blant advokater er meningene delte.

Noen advokater erfarer at større saker nå flyttes vekk fra rettsstedet og til domstolens hovedsete, og frykter lang-

varig seigpining og fremtidig nedleggelser — samt tap av arbeidsplasser og identitet.

Andre advokater opplever at reformen gir bedre tilgjengelighet, færre utsettelse og økt faglighet.

Ifølge Domstoladministrasjonen, vil det koste mellom 70 og 75 millioner kroner å reversere strukturen.

— Jobben med å reversere blir dobbelt så stor som sammenslåingen, sa kommunikasjonssjef Yngve Brox i DA til Advokatbladet tidligere i år.

MISTET LEDERANSVAR

Før sammenslåingen utredet både Domstoladministrasjonen og av Norsk Tjenestemannslag i LO hva som skulle skje med de seksti sorenskriverne i de gamle tingrettene som ikke lenger skulle være selvstendige domstoler. Det ble enighet om at overtallige sorenskrivere kunne fortsette å jobbe som embetsdommere der de allerede arbeidet, i rene dømmende embeter, men de måtte regne med reiseaktivitet. Tittelen fikk de beholde, men ikke lederansvaret.

Samtlige sorenskriverstillinger i de nye tingrettene ble utlyst, med unntak av embetet i Asker, Bærum og Ringerike.

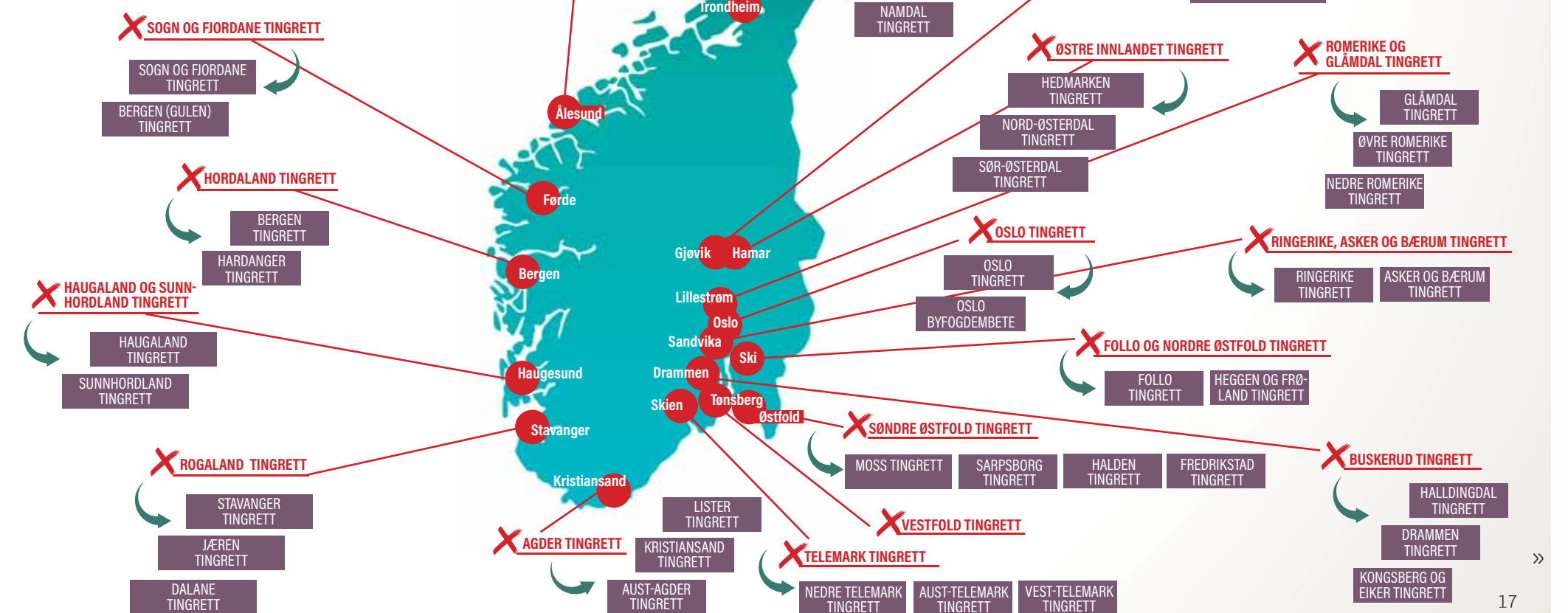
Nå legger departementet opp til at det bare unntaksvis skal være én felles leder for flere domstoler, og foreslår å endre domstolloven § 33 c andre ledd for å presisere dette.

ØNSKER FELLES SAKSINNTAK

For å sikre økt fleksibilitet og effektivitet for sårbare domstoler, foreslås det å etablere ordninger med felles saksinntak for flere rettskretser.

Men forslaget utfordrer den enkelte domstolleders selvstendighet og styring av ressursene, skriver departementet i høringsnotatet om reversering.

Høringsinstansene blir derfor bedt om å komme med innspill til hvordan ordninger med felles saksinntak kan innrettes, og hvordan mindre domstolers sårbarhet kan reduseres ytterligere. •

BERGEN

Delte meninger

— Min personlige oppfatning er at dette er et politisk spill. Å gjennomføre en så omfattende og kostnadskrevende omlegging før man egentlig har sett resultatene av sammenslåingen, er oppsiktsvekkende. Man burde gitt det litt tid, og lyttet til de berørte, sier Ingelin Morken Gundersen, leder i Advokatforeningen Vestland krets.

Innad i styret i kretsen er det litt ulike synspunkter om reverseringsforslaget.

— De av oss som er lokalisert i Bergen, merker ikke særlig til reformen. Mens andre kan være for reversering, forteller Gundersen.

Hun vil reversere, han mener at det ikke vil løse noen ting

– Regjeringen bør ta en fot i bakken og lytte til alle de tunge innspillene som er kommet fra de viktigste fagmiljøene mot reversering av domstolsreformen. Det er ingen skam å snu.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Domstolene er like nære folk nå som de var før, sier Yngve Svendsen, som ledet Domstolkommisjonen.

Domstolkommisjonen

Leverte to delrapporter, én om struktur (NOU 2019:17 Domstolstruktur) og én om domstolenes funksjon og rolle, domstolenes uavhengighet og oppgaveløsningen (NOU 2020: 11 Den tredje statsmakt. Domstolene i endring). Den siste ble levert i slutten av september 2020.

Det sier Yngve Svendsen, sorenskriver i Norges største domstol, Oslo tingrett. Han ledet Domstolkommisjonen fra den ble oppnevnt i august 2017 til den leverte sin siste delutredning i september 2020.

– Det er satt i gang en uforbeholden reverseeringsprosess etter fem års arbeid med å finne gode svar på fremtidens utfordringer, og før reformen har blitt skikkelig evaluert. Det skapes et inntrykk av at domstolene er brikker i et politisk spill, noe som bidrar til en manglende forutberegnelighet og stabilitet for domstolene som statsmakt, sier Svendsen.

Han synes ikke at reverseringen så langt har fremstått som en betryggende prosess.

– Nei, jeg synes ikke det. Hurdals-erklæringen og departementets høringsnotat har skapt mye uklarhet. Kan for eksempel enkeltkommuner eller en eller noen få ansatte som ønsker reversering, overkjøre et stort flertall som mener det motsatte? Dette skaper usikkerhet og uro på mange rettssteder.

LITE PRINSIPIELT

Enkelte kritiske røster har påpekt at hele prosessen truer domstolenes uavhengighet fordi man kan få situasjoner der kommunens ønske om reversering kan trumfe domstolens ønsker.

Svendsen minner om at domstolene ikke er et hvilket som helst statlig organ, og at hvordan domstolene skal organiseres er et spørsmål som staten må ta stilling til ut fra overordnede hensyn – som å sikre uavhengige og tillitsskapende domstoler som igjen sikrer rettssikkerhet og en best mulig rettspleie for befolkningen.

– Å gi de ansatte og kommunene nærmest veto rett i et sånt spørsmål er underlig og lite prinsipielt. Kommunene er jo også part i mange saker for domstolene. Professor Ragna Aarli har skrevet at vi risikerer å få sorenskrivere som står i gjeld til kommuneledelsen som har kjempet for stillingene deres. Jeg er enig med henne i det. Det vil være uheldig for tilliten til domstolene, sier Svendsen.

Aarli er prodekan for forskning ved Det juridiske fakultetet ved UiB.

SAVNER VURDERINGER

Aftenpostens politiske redaktør Kjetil Alstadheim kalte Justisdepartementets høringsnotat «det tynneste høringsnotatet han noensinne hadde sett». Svendsen er enig.

– Det utgjør et svakt grunnlag for en god høringsprosess. Det har ingen vurdering av hvordan en reversering vil gi bedre rettssikkerhet og heller ingen vurdering av de prinsipielle sidene ved å gi kommunene en slags veto rett i organiseringen av en statsmakt. Notatet beskriver noen av domstolenes utfordringer, men viser ikke til at noen av disse løses ved en reversering. Som Barneombudet riktig har påpekt, er det heller ikke vurdert om de foreslåtte endringene vil være til barns beste, slik det kreves i Grunnloven § 104, sier Svendsen.

Domstolsreformen er en meget vellykket reform, påpeker han.

– Jeg tenker at reformen, selv om den ble noe annerledes enn vi foreslo, i stor grad har gitt enda bedre resultater enda raskere enn jeg så for meg. I farten kan jeg ikke huske noen annen større reform som så kort tid etter gjennomføringen har vist

– I mine øyne er Domstolkommisjonens rapport en sentraliseringsreform bestilt av regjeringen, sa Emilie Enger Mehl (Sp) da forslaget om sammenslåing ble lansert i 2019. Den gang var hun stortingsrepresentant. Som justisminister vil hun nå reversere reformen. Foto: Naina Helén Jåma, NTB

så gode resultater og fått så stor støtte fra de som arbeider i sektoren.

ET DÅRLIG SVAR

Sakene kan nå behandles både raskere og bedre, forteller Svendsen.

– Raskere fordi man kan se bruken av dommerressursene ved flere rettssteder mer i sammenheng, og få utnyttet dem bedre. Og bedre fordi større domstoler gir mulighet for sterkere fagmiljøer. Samtidig er alle rettsstedene opprettet. Domstolene er derfor like tilgjengelige for brukerne som før.

Reversering er et dårlig svar på de godt dokumenterte utfordringene som tingrettene hadde før reformen, synes han.

– Tingrettene vil ved reversering stå dårligere rustet til å møte samfunnets og brukernes krav, og det må forventes at saksbehandlingstiden i mange tilfeller blir lengre. Fagmiljøene vil også bli svekket.

Han mener at det også vil bli vanskeligere for domstolene å utvikle seg og tilpasse seg rettssamfunnets behov ved en reversering.

– Det ville jo være å starte med et helt unødvendig handicap. Vi ser jo allerede at reformen leverer. Rettskildebildet blir stadig mer komplisert og internasjonalt, og mindre enheter gjør det vanskeligere og potensielt dyrere å møte denne utviklingen.

DESENTRALISERENDE

Et hovedargument for sammenslåingen er at små domstoler gir mindre fleksibilitet og færre dommere å trekke på når saker berammes.

– Vi ønsker jo alle best mulige domstoler til

”

Tingrettene vil ved reversering stå dårligere rustet til å møte samfunnets og brukernes krav.

Fire eksempler på suksess

- Trøndelag tingrett har nå kortere saksbehandlingstid i alle sakskategorier og mindre beholdning.
- Vestre Finnmark tingrett har kortere saksbehandlingstid, spesielt i prioriterte saker etter lov om barneverntjenester, og har fått bedre fagmiljø; og både større grad av formell og uformell kompetanseutveksling.
- Sør-Rogaland tingrett har blant annet fått vesentlig redusert saksbehandlingstid i straffesakene.
- Vestre Innlandet tingrett har etter reformen overholdt kravene til saksbehandlingstid på samtlige saksområder i 2021, mens tre av de fire rettsstedene ikke klarte det i 2020. Også her meldes det om bedret fagmiljø.

Kilde: Yngve Svendsen

det beste for befolkningen, og det er nå ganske overveldende tilbakemeldinger både internt og eksternt om at den nåværende strukturen er bedre enn den som var før.

– Faktisk så innebærer reformen desentralisering i den forstand at det i mange tilfeller vil bli overført arbeidsoppgaver og aktivitet fra større til mindre rettssteder. Hvis man mener det er behov for å ha ekstra sikkerhet for at rettsstedene fortsetter å være der de er nå, kan alle rettsstedene skrives inn i domstoloven, sier Svendsen. •

ØSTFOLD

Har ført til moderat spesialisering

I Søndre Østfold tingrett ble en ordning med moderat spesialisering blant et visst antall dommere iverksatt. Dommerne skal ha annen portefølje ved siden av, og det hele er innført som en treårig prøveordning som skal evalueres underveis.

Tidligere leder av Advokatforeningen Østfold og Follo Krets, Lars Winsvold, mener denne muligheten er en direkte og positiv følge av domstolsreformen.

– Slik dommerspesialisering er betinget av større dommermiljøer. Saksområdene som er aktuelle for spesialisering i Søndre Østfold tingrett – rettsmekling, entrepris og store kommersielle tvister – er ofte kompliserte, og har faglige standarder som gjerne går litt utover den vanlige jussen. Særlig mekling krever både teknikk og interesse, der mye av kompetansen som er viktig har en side mot det mellommenneskelige og den personlige egnetheten. I en større domstol vil man kunne sikre spesialisering blant enkelte dommere uten at det rokkes ved tilfældighetsprinsippet som naturligvis skal ligge til grunn, sier Winsvold.

I løpet av noen vakre og iskalde vinterdager i februar, kjørte Advokatbladet strekningen Alta – Kautokeino – Karasjok – Tana, en strekning på nærmere 44 mil for å høre hva lokale advokater og domstolledere mener om regjeringens forslag til å reversere domstolsreformen.

Hvem vil ha en domstol med færre ressurser og lavere kompetanse bare fordi den er nærmeste nabo?

– Norge er verdensmester i omkamper, selv de kampene som åpenbart ikke burde tas, sier advokat Kjetil Nilsen i Alta. Han omtaler regjeringens reverseringsforslag som beinhard populisme.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

ALTA:

Da domstolsreformen trådte i kraft i 2021, ble de to tingrettene i Alta og Hammerfest slått sammen til én, og gitt navnet Vestre Finnmark tingrett. Den vaskeekte finnmarkingen Kjetil Nilsen har vært fast forsvarer ved begge rettssteder i mange år, og er sterkt kritisk til regjeringens forslag om å reversere sammenslåingen.

I begynnelsen av februar publiserte han et Facebook-innlegg med en krystallklar beskjed til justisminister Emilie Enger Mehl og co: «Kan ikke politikerne for en gangs skyld høre på brukerne, fagfolk og de som jobber med dette?»

– BEINHARD POPULISME

Advokatbladet tok turen til Alta for å ta en prat med denne mannen, som med en kaffekopp i hånda utenfor Nordlyskatedralen kunne fortelle om et reverseringsforlag med dårlig fotfeste hos en stor andel av de som i dag er tilknyttet nye Vestre Finnmark tingrett.

– Når jeg sier at Norge er verdensmester i omkamper, så mener jeg at den til enhver tid sittende regjering på død og liv skal omgjøre alt det den forrige regjeringen innførte – selv om ting faktisk fungerer! Det virker som at det nærmest gjøres på trass, og dette er en form for populisme som jeg ikke har noe til overs for, sier Nilsen. »

Kjetil Nilsen (51)

Advokat i Alta-advokatene

Jobber spesielt med strafferett, arv og familie, barnevern og prosedyre

– All den skepsisen folk hadde til domstolsreformen før den trådte i kraft har vi fått motbevist gjennom det siste året. Folk fryktet at de skulle miste jobben, men her oppe har vi opplevd det stikk motsatte: Reformen har gitt oss flere arbeidsplasser, og sørget for at folk faktisk blir værende, sier Kjetil Nilsen. Foto: Dánil Røkke, Noraførr

Kjetil Nilsen ferdes ofte på snøscooter i landskapet rundt Alta.

Rettsikkerhet er ikke nødvendigvis distriktspolitikk, mener han.

— Det kan se ut som at Senterpartiet har en oppfatning av at det er bedre for lokalbefolkningen å ha en domstol rett rundt neste gatehjørne, enn å stille seg spørsmålet om kvaliteten, tilgjengeligheten og ventetiden i denne domstolen faktisk utgjør et tilbud med tilstrekkelig grad av rettsikkerhet. Her mener jeg at reverseringsgjengen er helt på bærtur, for hvem vil vel velge en domstol med færre ressurser og lavere kompetanse bare fordi den er nærmeste nabo?

SLET MED GJENNOMTREKK

Alta og Hammerfest er nå blitt attraktive steder for jurister som søker seg jobb i domstolene, forteller Nilsen.

— I dag har vi fått et større juridisk fagmiljø med en mer solid kompetansebank som gjør det mer attraktivt å jobbe og bli værende i disse byene. Særlig i Hammerfest tingrett slet man lenge med enormt gjennomtrekk av dommere og dommerfullmektiger, fordi folk reiste nordover et års

”
Alle jeg har snakket med opplever at dette er en ordning som bør videreføres, og at en reversering ikke vil medføre noe godt for oss som bor her oppe.

tid for å pynte på CV-en før de vendte snuten sør- over igjen.

— Dersom Alta og Hammerfest splittes opp igjen, så frykter jeg at det uholdbare gjennomtrekket vil komme tilbake. Da mister vi kompetansen, fordi domstolen rett og slett blir en mindre attraktiv arbeidsplass for flinke folk. Dersom man kun sitter igjen med uerfarne dommere til å behandle alvorlige saker, med den risikoen det innebærer for materielt uriktige avgjørelser, så er dette selvsagt noe som truer rettsikkerheten til innbyggerne her oppe.

SIKRER ARBEIDSPLASSE

Etter at reformen trådte i kraft begynner ting endelig å komme i balanse, og fremtiden ser lys ut, mener Nilsen.

— Hvorfor må Senterpartiet og Arbeiderpartiet på død og liv gjøre om på noe som virker, tilbake til noe som ikke virket? Alle jeg har snakket med opplever at dette er en ordning som bør videreføres, og at en reversering ikke vil medføre noe godt for oss som bor her oppe. At distriktspolitikk skal være hovedargumentet for reversering blir derfor helt irrasjonelt, fordi det nettopp er dette argumentet som i vårt tilfelle taler for det motsatte.

I Finnmark har ingen aktører i domstolene mistet jobben eller blitt skadelidende på noen som helst måte, understreker Nilsen.

— Hammerfest tingrett hadde en periode så liten sakstilgang og så stort gjennomtrekk at det var oppe et forslag om å legge ned hele domstolen. Etter sammenslåingen har dette problemet forsvunnet, så reformen har i praksis gjort det mulig å beholde arbeidsplasser som folk var redde for å miste.

— Så må jeg bare legge til at det er ganske oppsiktsvekkende at regjeringen har satt til side 75 millioner til en reversering som ingen vil ha, mens en bærekraftig økning av salærsatsen — det har de ikke råd til! •

— Gi reformen tid

Midt i sentrum av nordlysbyen Alta finner man en snø- og iskunstpark med flere håndlagde og lyssatte isskulpturer. Advokatkontoret til Benedicte Hoaas befinner seg like rundt hjørnet.

— Det virker mot sin hensikt å skulle reversere en sammenslåing som allerede har vist en positiv effekt og som gir en økt grad av rettssikkerhet, mener leder Benedicte Hoaas i Advokatforeningen Finnmark krets.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

ALTA:

Benedicte Hoaas driver eget advokatfirma i Alta, og har god oversikt over de rundt tjue advokatene som holder til i Finnmarks største by. Hennes inntrykk er at reformen har vært positiv for fylket, og at de fleste advokatene i kretsen er negative til reverseringsforslaget.

— Det var en grundig utredning som ble gjort i forkant av reformen som viste at behovet for økt rettssikkerhet, fleksibilitet og mindre saksbehandlingstid gjorde det nødvendig med visse praktiske og strukturelle endringer. Nå begynner det å nærme seg ett år med sammenslåtte domstoler, og jeg kan foreløpig ikke peke på noen negative konsekvenser for oss i Finnmark, forteller Hoaas.

— MENINGSLØST MED REVERSERING

Hun mener reformen bør få ordentlig tid til å virke før regjeringen tar den drastiske beslutningen om å reversere.

— I Finnmark har vi opplevd en forandring til det bedre! Vi har fått en bedre flyt for alle aktører i domstolene — vi opplever kortere saksbehandlingstid og mindre habilitetsproblematikk grunnet større fleksibilitet mellom rettsstedene, noe som er positivt for små og sårbare domstoler.

— For meg fremstår det som uforståelig at reformen skal reverseres på det stadiet vi befinner oss på i dag. Det er absolutt ikke formålstjenlig. •

”
I Finnmark har vi opplevd en forandring til det bedre! Vi har fått en bedre flyt for alle aktører i domstolene.

– Da jeg begynte i Hammerfest tingrett var det kun én ansatt dommer, mens resten av staben var midlertidige ansatte som forsvant like fort som de kom. En tilbakeføring til den gamle strukturen ville være å gå baklengs inn i fremtiden, sier Torbjørn Saggau Holm.

– Regjeringen kan ikke forsvare den ordningen vi hadde før

Før kunne de bruke over tre måneder på å behandle en klage på et akuttvedtak i barnevernet. Nå er antall dommere doblet, sykefraværet her gått vesentlig ned, trivselen har økt og fagmiljøet er forsterket.

TEKS OG FOTO: KARI HEGSTAD

”
Med flere ansatte å spille på har vi mulighet til å utnytte kompetansen til hver enkelt på en mye bedre måte.

ALTA:

Sammenslåingen av Alta og Hammerfest til det som i dag er Vestre Finnmark tingrett, har utelukkende vært en suksess, sier sorenskriver Torbjørn Saggau Holm. Han pendler mellom de to rettsstedene i Alta og Hammerfest.

Han begynte selv som dommerfullmektig i Alta i 2002, og til tross for å være «søring» i bunn har han siden den gang blitt værende i nordlysbyen. Stillingen som sorenskriver fikk han i 2019.

– Store deler av Finnmark er fraflytningstruet, men her skiller Alta seg ut fra resten av fylket. Alta er i vekst, og befolkningen er ung sammenlignet med det man ser ellers så langt nord. Det merkes at byen er et vekstsenter, og dette har stor betydning for mange ting – ikke minst for domstolen vår, sier han.

SAKSBEHANDLINGSTIDEN STUPER

Etter sammenslåingen har domstolen fått en

bedre ressursutnyttelse og en mye større grad av fleksibilitet, mener han.

– Etter at pandemien brøt løs har vi knapt utsett en eneste straffesak, for eksempel. Vi har også dobbelt så mange dommere i dag enn vi hadde før, som har medført redusert saksbehandlingstid. I barnevernssaker kunne det tidligere gå over tre måneder før en klage over et akuttvedtak i nemnda ble behandlet i tingretten, og ofte måtte den trekkes fordi klagen kom opp for tingretten samtidig som hovedsaken i fylkesnemnda.

– Slike brudd på retten til saksbehandling innen rimelig tid er i strid med både EMK og FNs barnekonvensjon, så jeg kan ikke forstå hvordan regjeringen kan forsvare et forslag om å gå tilbake til ordningen vi hadde før. Det er helt sprøtt, synes jeg!

– NÆRMEST NULL SYKEFRAVÆR

En side mot den økte fleksibiliteten, er at arbeidsbelastningen på hver enkelt ansatt kan fordeles på en helt annen måte, forteller Holm.

– Små domstoler er sårbare og har sjeldent en buffer dersom noen skulle bli syke eller være inhabile. Tidligere, dersom en ansatt var syk eller tok ferie, kunne man komme tilbake til en full innboks med sytti saker som ingen andre kunne ta i mellomtiden. Det var ingen man kunne sette telefonen over til hvis man var overbelastet. Slike domstoler er vanskelige å drifte.

– Etter reformen har arbeidsmiljøet blitt mye bedre – vi har flere dommere og saksbehandlere å spille på, arbeidsbelastningen er sunnere og jevnere fordelt, og sykefraværet har gått betydelig ned. I dag har vi nærmest null sykefravær blant dommere og saksbehandlere, og folk trives bedre i jobben sin.

MER FAGLIG STYRKE

Han opplever at kvaliteten på tjenestene de leverer har blitt bedre i løpet av året som har gått.

– Med flere ansatte å spille på har vi mulighet til å utnytte kompetansen til hver enkelt på en mye bedre måte. •

Synes reformen virker bra i «gokk»

(UVISS OPPRINNELSE; MULIGENS AV SAMISK GUKHEIN, LANGT BORTE)

– Av og til tenker jeg «orker jeg egentlig dette», fordi man får så lite igjen av å jobbe som advokat her i «gokk». Men til syvende og sist så elsker jeg Karasjok og ville aldri vært foruten livet som forsvarer.

TEKST: KARI HEGSTAD

KARASJOK:

Midt på Finnmarksvidda mellom Alta og Tana ligger Karasjok. Det er fremdeles reindrift som dominerer det lokale næringslivet i kommunen, men hvis man kjører et lite stykke forbi avkjørselen til Sametinget og museet for De Samiske Samlinger, så vil man se et skilt med «Advokat Trond P. Biti» på en liten bygning i veikanten.

Karasjokingen Biti er en mann som er stolt av sine samiske røtter, som snakker rett fra levra, og som ble lagt merke til over hele landet da han representerte den unge reindriftsbonden Jovsset Ante Sara, som gikk til sak mot staten i 2018 etter at han ble pålagt å tvangslakte over halvparten av dyrene sine.

Biti jobber mest som forsvarer, og er primært tilknyttet Indre Finnmark tingrett i Tana, omtrent to og en halv times kjøretur østover mot Finland.

– Jeg er evig pessimist og tenker stort sett at alt kommer til å gå til helvete, men med domstolsreformen opplever jeg faktisk at brikkene begynner å falle på plass her oppe!

FRYKTET FOR SAMISK IDENTITET

Biti kan ikke se at innbyggerne i Finnmark har fått noe svekket rettstilbud med strukturendringen.

– Det var en stund jeg fryktet at den samiske identiteten i domstolen ville forsvinne, men da regjeringen besluttet

Trond Biti og Jovsset Ante Sara i Høyesterett. Foto: Erik Brenli, Ságat - samisk avis

å beholde alle rettsstedene, så kan jeg faktisk ikke se noen negative sider ved reformen. Man kan jo sette spørsmålstegn ved hvorfor regjeringen insisterer på å bruke 75 millioner på å reversere reformen, men ikke tar seg råd til å øke salærsatsen.

Da reisefraværet ble halvert i 2017, sto Biti igjen med hakeslepp etter at regjeringen begrunnet det hele med at det var mulig for advokatene å arbeide underveis på reise.

– Jeg tror jeg må være en av advokatene i Norge som er blitt hardest rammet av denne halveringen. Det er lange avstander i Finnmark, og i nærheten av Karasjok fins hverken buss, tog eller fly. Det eneste tilgjengelige fremkomstmiddelet er bil, og jeg kan på ingen måte dra opp PC-en og jobbe mens jeg kjører.

PROBLEMATISKE ARBEIDSVILKÅR

– Jeg bruker fire timer med bil hver vei for å komme meg til et avhør i Kirkenes. Dit hender det jeg må reise flere ganger uka, og da taper man selvsagt mye penger. Av og til må jeg rett og

slett avstå fra å ta slike typer oppdrag, og særlig hvis det er snakk om saker som bare varer noen timer. Da bruker jeg så mye tid på reise at jeg nesten går i minus, og det kan man ikke alltid ta seg råd til.

Siden 2004 har Biti vært fast forsvarer ved Indre Finnmark tingrett, og det er disse oppdragene som har gjort det mulig å drive advokatvirksomhet med sete i Karasjok, forteller han.

– Jeg hadde ikke fått det til å gå rundt uten disse oppdragene, men de siste årene har jeg opplevd en stor nedgang i sakstilfanget. Det kan virke som at antallet straffesaker generelt har gått ned, og det er mulig det har sammenheng med samfunnsutviklingen i området – vi har færre ungdommer, færre utesteder og dermed også mindre saker med alkohol og vold i bildet.

– Det er vanskelig å leve av forsvareryrket i Karasjok. Men vi trenger jo forsvarere her også. Jeg håper inderlig at politikerne snart får øynene opp for hvor vanskelige vilkår vi arbeider under. •

– Domstolsreformen svekket samenes rettssikkerhet

– Med den nye domstolen er vi redde for at den samiske dimensjonen gradvis vil forsvinne, og vi ser allerede at rettstilbudet for deler av den samiske befolkningen i Finnmark er blitt tynnere, sier Eirik Larsen, politisk rådgiver i Sametingsrådet.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

KAUTOKEINO:

Mellom snøkledder sletter og forblåste trær sør på Finnmarksvidda ligger Kautokeino, landets desidert største kommune i areal. Den er tynt befolket med bare i underkant av tre tusen innbyggere, men er likevel den kommunen i landet med flest samisktalende innbyggere. Den tradisjonelle samiske levemåten står fremdeles sterkt, og langs veien møter du både store og små flokker av reinsdyr.

På den samiske høgsolen i sentrum blir Advokatbladet tatt imot av Eirik Larsen. Han er utdannet jurist og er politisk rådgiver i Sametingsrådet.

– Det er alminnelig anerkjent i dag at staten Norge er etablert på territoriet til to folk – nordmenn og samer. Begge folk har hver sin rettskultur, og den samiske befolkningen har i alle år hatt egne sedvaner og regler for eksempel for hvordan man skal forholde seg til naturen og til hverandre som brukere av naturressursene. Anerkjennelsen av en rettskultur er en viktig del av det å være et eget folk, forteller Larsen.

STOR SKEPSIS

Norge har generelt vært flinke i oppfølgingen av sine rettslige forpliktelser overfor samene, påpeker han. I 2004 ble Indre Finnmark tingrett etablert i Tana som et ledd i prosessen med å styrke samenes rettssikkerhet og ivareta den samiske rettskulturen.

Her har dommere med kompetanse innen samisk språk og kultur behandlet saker som ofte er nært knyttet opp mot samisk rett og sedvane.

Da domstolsreformen trådte i kraft i 2021, ble Indre Finnmark tingrett i Tana slått sammen med Øst-Finnmark tingrett i Vadsø. Porsanger kommune, som er underlagt det samiske forvaltningsområdet, byttet rettskrets fra Indre Finnmark til Vestre Finnmark tingrett i Alta og Hammerfest.

Sametingsrådet var blant de store skeptikerne da reformen ble foreslått.

– Strukturendringen representerte en umiddelbar svekkelse av rettssikkerheten for innbyggerne i Porsanger. Kommunen tilhører ikke lenger en domstol med spesialkompetanse innen samerettslige spørsmål som kan gjennomføre rettsforhandlinger på samisk, forklarer Larsen.

– TOLK IKKE TILSTREKKELIG

Han mener muligheten til å snakke samisk i retten foran dommere som forstår språket, er helt avgjørende for et godt rettstilbud.

– De har fremdeles rett til å snakke samisk i Vestre Finnmark tingrett dersom de ønsker det, men når kommunikasjonen mellom brukeren og dommeren må gå via tolk, så mister man mange viktige nyanser i språket. Samisk og norsk er to vidt forskjellige språk, og det er mange sentrale fenomener

innen reindriften, natur- og samiske næringer som ikke har noen tilsvarende begreper på norsk.

Dette gjør at mange kvier seg for å snakke samisk i retten, erfarer Larsen.

– Hvis du er tiltalt i en straffesak og opplever at dommeren ikke forstår deg godt nok, så vil du naturligvis bli usikker og føle et press for å slå over til norsk. Allerede her har man svekket rettssikkerheten til vedkommende, som da ser seg nødt til å avgi forklaring på sitt andrespråk.

BEKYMRET FOR FREMTIDEN

Også på sikt står man i fare for at reformen vil medføre en gradvis svekkelse av den samiske dimensjonen og kompetansen i domstolen, mener Larsen.

– Ettersom rettsstedet i Tana fremdeles består med en samisk sorenskriver og samisktalende ansatte, har ikke strukturendringen medført noen umiddelbar svekkelse av rettstilbudet for kommunene som etter sammenslåingen tilhører Indre og Østre Finnmark tingrett.

– I dag ser vi gevinsten av det gode arbeidet man har lagt

Fra arbeidsplassen på Samisk høgsolen har Eirik Larsen utsikt over Kautokeino. Det er ikke uvanlig å bruke samekofte på jobb, og denne drakten er fra markasamiske Sør-Troms og Ofoten der Larsen er født og oppvokst.

Selve Sametinget, som er den nasjonale og folkevalgte forsamlingen for samer i Norge, har en parlamentsbygning i Karasjok – omtrent én og en halv time nord-øst for Kautokeino. Sametinget styres til daglig av Sametingsrådet.

”
Kommunen tilhører ikke lenger en domstol med spesialkompetanse innen samerettslige spørsmål som kan gjennomføre rettsforhandlinger på samisk.

ned i denne domstolen for å sørge for at samisk kultur er i høysetet, men det er ingen garantier for at denne satsingen videreføres. Men plutselig kan man få en domstolleder som ikke har spesialkompetanse i samerett eller behersker samisk, og dette vil da kunne utgjøre en trussel for det samiske rettstilbudet også for disse kommunene, forklarer han.

Nå som forslaget om reversering er ute på høring, er det likevel ikke gitt at en full reversering står øverst på agendaen i Sametingsrådet.

– Som i alle saker skal vi lytte til andre høringsinstanser og gå inn i konsultasjoner med regjeringen uten fastlåste posisjoner. Det er først og fremst en styrking av det samiske rettstilbudet som står i fokus hos oss. Dette må ikke nødvendigvis innebære at de to tingrettene splittes opp igjen, men vi mener at Porsanger i alle fall må tilbakesendes til

den gamle rettskretsen i Indre Finnmark. Vi trenger virkelig en domstol med spesialkompetanse innen samisk rettskultur, og det håper jeg at regjeringen har i bakhodet når beslutningen omsider tas. •

En tredjedel av sakene forsvant

– Hvis rettsstedet Tana ikke får tilført flere saker, frykter vi en overbemanning der stillingsreduksjon og en svekkelse av rettstilbudet for den samiske befolkningen blir resultatet.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

TANA:

Advokatbladets Finnmarksturné gjennom viddelanskapet i nord har sitt endestopp i Tana. Det lille knutepunktet i Øst-Finnmark grenser i sør til Finland, og ved enden av den severdige Tana bru ligger Indre og Østre Finnmark tingrett, der sorenskriver Finn-Arne Schanche Selfors ønsker velkommen.

Det som før strukturreformen bare het Indre Finnmark tingrett, ble opprinnelig etablert i Tana for å ivareta den samiske dimensjonen i norske domstoler.

– Hos oss snakker alle ansatte samisk, og har god kunnskap om samisk språk og kulturarv. Da Domstolkommisjonen la frem forslaget om en sammenslåing av Indre Finnmark tingrett i Tana og Øst-Finnmark tingrett i Vadsø, var det mye skepsis blant folk i de samiske miljøene. Mange var redde for at fokuset på samisk rettskultur skulle forsvinne, noe vi delvis også kan se tendenser til nå, forteller Selfors.

- RETTSSTEDET BLE SVEKKET

Før domstolsreformen var fem samiskspråklige kommuner tilknyttet tingretten i Tana. Etter

strukturendringen er det kun fire, og rettsstedet har ifølge Selfors mistet omtrent én tredjedel av sakstilfanget.

– I forbindelse med reformen byttet Porsanger kommune rettskrets, og tilhører i dag Vestre Finnmark tingrett. Dette var den kommunen som bidro med høyest tilfang av samiskspråklige saker hos oss, så denne omstruktureringen har medført en uheldig svekkelse av domstolen i Tana.

Ettersom sakstilfanget i Tana er begrenset, har man lenge fryktet at løsningen etter hvert må bli et kutt i antall stillinger, forklarer Selfors.

– I dag er vi to tingrettsdommere og én dommerfullmektig som primært holder til i Tana, og vi er selvfølgelig redde for at vi vil få en overbemanning dersom flere saker ikke blir henvist til oss. Jeg har luftet et forslag for Domstoladministrasjonen om å legge til rette for en prosess der flere saker med en side mot samisk språk og rettskultur kan overføres til behandling her. En slik endring i vernetingsreglene, i tillegg til en tilbakeføring av Porsanger kommune, kan være med på å hindre

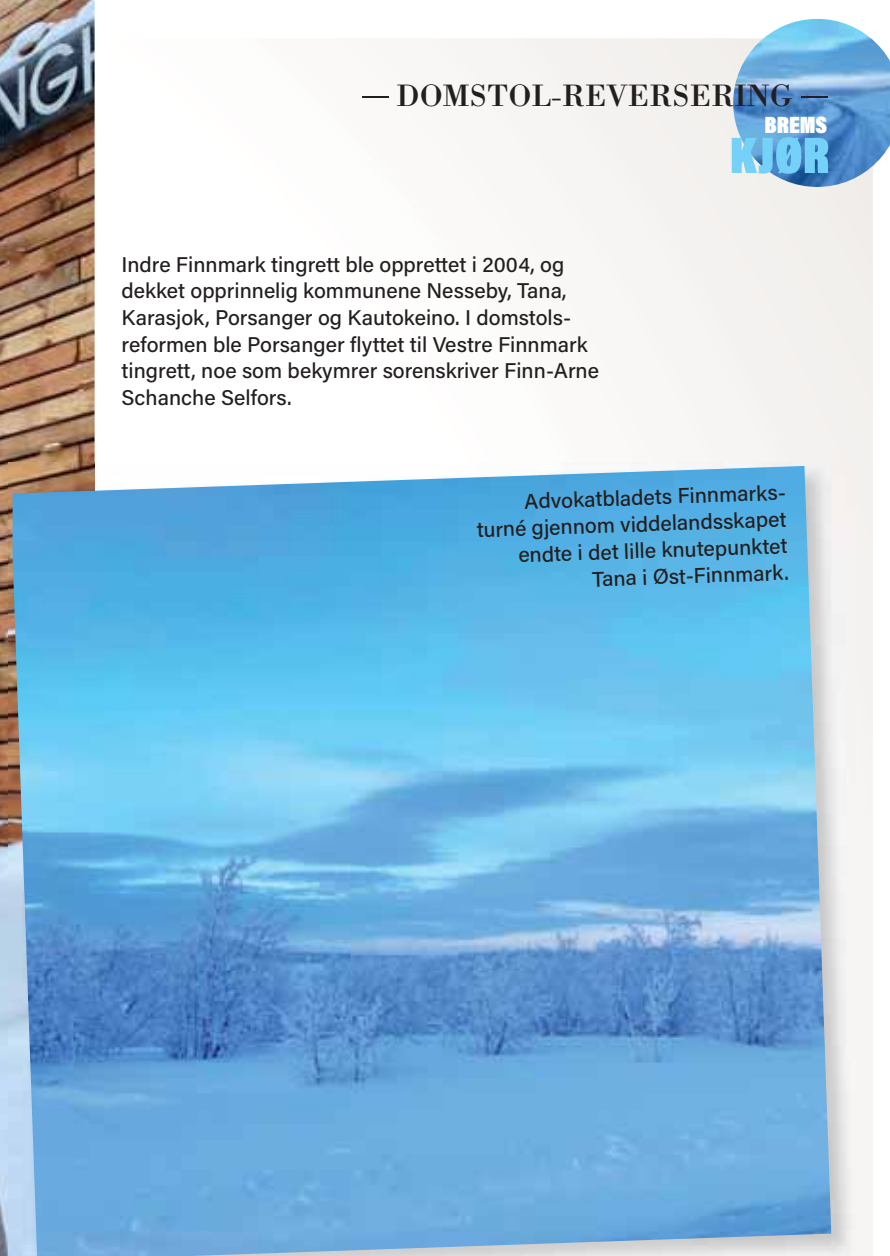
en overbemanningssituasjon der arbeidsplasser står på spill.

PROBLEMER MED HABILITET

Også tidligere har det vært oppe et forslag om å tilby en frivillig overføring av samiskrettslige saker til tingretten i Indre Finnmark. Med flere praktiske utfordringer var dette vanskelig å realisere før fjorårets domstolsreform.

– Indre Finnmark tingrett var i mange år et enedommerembete med én tingrettsdommer og én dommerfullmektig. Dersom partene skulle overført saker hit frivillig, ville dette vært i strid med tilfældighetsprinsippet: Man skal jo ikke kunne overføre saken sin til behandling hos én bestemt dommer. Med enedommerembete ville dette vært vanskelig å unngå.

– I tillegg har habilitetsspørsmål vært en utfordring i en liten domstol på et såpass lite sted som dette. Hvis sorenskriver som eneste dommer er inhabil, vil også dommerfullmektigen være inhabil. Da må saken flyttes til behandling i en annen domstol, uavhengig av om det er en sak med en

Advokatbladets Finnmarksturné gjennom viddelandskapet endte i det lille knutepunktet Tana i Øst-Finnmark.

klar samisk dimensjon som med fordel burde gått for en samisk rett, forteller Selfors.

FORDEL MED STØRRE DOMSTOL

Etter sammenslåingen med Vadsø har disse praktiske utfordringene blitt mindre aktuelle.

– Selv om den samiske dimensjonen ved flyttingen av Porsanger ble noe svekket med reformen, har vi helt klart sett at det er store fordeler med en domstol som er litt større. Vi er mer fleksible og kan utnytte ressursene på en bedre måte, og dommere kan flyttes mellom rettsstedene for å hindre at for eksempel inhabilitet setter en stopper for saksavviklingen.

– Med flere dommere kan det også tenkes at det etter hvert vil bli aktuelt å henvise flere samerettslige saker til behandling i Tana, slik at sakstilfanget blir mer bærekraftig og at rettstilbudet kan bestå uten at nedbemanning skal bli nødvendig. Ut fra disse forutsetningene mener jeg at løsningen etter reformen er godt tilpasset situasjonen i Finnmark, og ser derfor ikke behov for en reversering ut over en mulig tilbakeføring av Porsanger kommune. •

”

Mange var redde for at fokuset på samisk rettskultur skulle forsvinne, noe vi delvis også kan se tendenser til nå.

Ålesund-advokater advarer mot reversering: — Fremstår som et politisk spill

Advokatene er sterkt bekymret for at en reversering av domstolsreformen vil gå ut over klientene, og har skrevet egen høringsuttalelse om saken.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

ÅLESUND:

I november skrev nitten Ålesund-advokater et leserbrev i Advokatbladet der de advarer mot å reversere domstolsreformen.

Advokatene mener reformen har ført til et bedret tilbud for regionens innbyggere.

«Vi er bekymret for at det (...) kan bli et klaskeskill mellom domstoler — hvor de større domstolene får store og gode fagmiljø med god rekruttering, mens de mindre domstolene vil falle tilbake slik vi opplevde situasjonen før reformen. Dette vil det rettsøkende publikum tape på. Det skal ikke være slik at kvaliteten på domstolen og rettsikkerheten skal være forskjellig ut fra hvor du bor — det er ikke rettsstaten Norge verdig», skrev de nitten advokatene.

Advokatbladet møter fem av dem ved det nye tingrettsbygget i Ålesund sentrum.

— En reversering av domstolsreformen fremstår som et politisk spill. Det er ikke lagt ned én eneste domstol, sier Are Opdahl.

— STØTTER IKKE NEDLEGGELSER

Han mener argumentene til de som er for reversering ikke holder mål— Jeg kan ikke se at man vil oppnå noe annet

ved en reversering enn at sorenskriverne skal få tilbake jobbene sine.

— Dette er starten på slutten for de mindre rettsstedene, argumenteres det?

— Vi kan ikke forholde oss til den type spekulasjoner. Vi må forholde oss til realitetene vi som advokater og aktører opplever, og det er at med større enheter er tilbudet til det rettsøkende publikum blitt bedre.

Han presiserer at Ålesund-advokatene aldri har støttet en nedleggelse av de minste domstolene, slik det opprinnelige forslaget fra Domstolkommisjonen gikk ut på, men at advokatene nå opplever at dommerne har bedre tid til faget sitt.

— En sorenskriver har så mange administrative oppgaver at det i realiteten bare er en halv stilling igjen. For oss er det helt åpenbart at hvis du skifter ut en administrativ stilling med en dommerstilling vil du frigjøre dommerressurser, poengterer Opdahl.

STØRRE DOMMERPOOL

Også Gerd Haagensen, fast bistandsadvokat i Møre og Romsdal tingrett ved rettssted Ålesund, er fornøyd med større enheter.

Hun mener særlig klienter i distrikte-

ne nå har et langt bedre tilbud enn det de hadde før endringene.

— At det er en større dommerpool å velge i har ført til færre utsettelse, og mindre fare for inhabilitet blant dommerne. For dem som kommer fra et lite sted og er involvert i en straffesak eller i en sak som involverer barn, er dette gjerne noe svært privat man ikke ønsker at nærmiljøet skal vite detaljene om. Da er det greit å slippe å møte på dommeren i saken på butikken eller når man henter på SFO. At vi har fått flere dommere å velge mellom, er sunt for hele apparatet, sier Haagensen.

— Derfor synes jeg det er spesielt at Senterpartiet står for en reversering, når jeg opplever det som bedre dis-

”

For oss er det helt åpenbart at hvis du skifter ut en administrativ stilling med en dommerstilling vil du frigjøre dommerressurser.

— Vi hører stadig politiske argumenter for en reversering, men har problemer med å se noen faglige argumenter, sier fra v. Are Opdahl, Gerd Haagensen, Cathrin Myhre Skram, Jan Waage Aurdal og Ingvild Vartdal, her på kaia i Ålesund sentrum.

triktspolitikk å videreføre reformen slik den er i dag. Klientene vi representerer får et bedre tilbud i dag enn det de gjorde før, sier hun.

Hun advarer mot at en reversering av domstolsreformen vil kunne gå utover barn spesielt.

— Noe av det vanskeligste jeg opplevde tidligere, var da vi fikk dommerfullmektiger som ble satt til å administrere kompliserte foreldretvister. Jeg håper vi aldri kommer tilbake dit, sier Haagensen.

Hun er tydelig på at de minste domstolene trenger en opprustning, blant annet når det gjelder bedre lyd- og bildeopptak. Domstoladministrasjonen har tidligere antydnet at en reversering

av reformen vil koste minst 75 millioner kroner.

— Vi kunne øremerket midlene man tenker å bruke på reversering til opprustning av domstolene i distriktene. Det vil åpenbart være en bedre bruk av pengene, foreslår Haagensen.

— ALVORLIG

Også daglig leder og partner i Advokat, Jan Waage Aurdal, er negativ til reversering.

— I Hurdalsplattformen sier regjeringen at den skal høre på aktørene. At regjeringen da ikke signaliserer at de skal høre på faginstanser som Dommerforeningen, Domstoladministrasjonen og Høyesterett, synes jeg derfor er alvorlig.

På vegne av advokatstanden vil jeg si at det er en er lite tillitsvekkende demokratisk prosess det legges opp til, sier Aurdal.

Kjernen i saken er ifølge ham hvordan innbyggerne kan få en best mulig rettspleie.

— Jeg ser ikke at den tidligere ordningen vil gi bedre dommer, rettspleie, eller saksavvikling.

Han poengterer at nye større enheter har gjort det enklere å avvikle saker.

— Klientene er interessert i å få berammet saker hurtig, og få sakene løst på en god og kvalitativ måte, samt å holde kostnadene nede. Reformen bidrar i positiv retning til dette. •

— Dette er ikke en «domstol light»

Volda-advokat Jørund Knardal mener domstolen i bygda står i fare for nedleggelse dersom domstolsreformen ikke reverseres.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

VOLDA:

Jørund Knardal driver egen advokatvirksomhet i Volda. Han er fast forsvarer og oppnevnes jevnlig også som bostyrer i den lokale domstolen som nå kun er rettssted etter at domstolsreformen trådte i kraft våren 2021. Nylig tok han initiativ til en felles høringsuttalelse fra tretten advokater og advokatfullmektiger i området der de tar til orde for å gjenopprette Søre Sunnmøre tingrett

— Vi mener det er en dårlig løsning med et hovedkontor i Ålesund, og lokalkontorer i Molde, Volda og Kristiansund. På sikt åpner dette opp for en reduksjon og nedbygging av de andre filialene, og en oppbygging av hovedkontoret, sier Knardal.

— Dette vil igjen gå utover rekrutteringen av advokater i

distriktet, og vil redusere rettshjelpstilbudet for folk utenfor de største byene.

STØRRELSEN IKKE AVGJØRENDE

— For å opprettholde en god domstol og et godt fagmiljø trenger man vel et større fagmiljø enn det man har hatt i de minste domstolene?

— Jeg har vært advokat i 18 år, og er jevnlig i større domstoler som Trondheim, Bergen, Ålesund og Molde. Jeg ser ingen kvalitetsforskjell på større og mindre domstoler utfra størrelsen. Forskjellene er mer personavhengige. Det er heller ikke noe faglig belegg for påstanden om at større domstoler er bedre. Og i Riksrevisjonens rapport kom Søre Sunnmøre ut som en av de beste i landet. Der var det slik at noen av de små kom bra ut, og noen av de store kom dårlig ut, og motsatt.

- Ingen grunn til å vente og se

Advokatene på Søre Sunnmøre har skrevet en egen høringsuttalelse til reverseringen av domstolsreformen, her er et utdrag:

«Domstolsreforma i 2021 var ei sentraliseringsreform som innebar etablering av store tingrettar og jordskifterettar, langt på veg berre ein for kvart fylke. Reforma medførte at ein samfunnsinstitusjon innbyggjarane på Søre Sunnmøre har nytt godt av gjennom fleire hundre år vart avvikla. I staden vart tingretten såkalla «rettsstad», med leiling i Ålesund.

Forsvararane av reformen hevdar at ein no uansett bør vente og sjå korleis dagens løysing fungerer over tid.

Etter vår oppfatning er det ingen grunn til å vente og sjå. Dei generelle erfaringane ved samanslåingar, anten det er føretak eller organisasjonar, er at staden der leinga sit, vert prioritert i det lange løp. Vi fryktar at det etter kvart vert færre dommarar og tilsette ved rettsstadar utan eiga leing. Dagens løysing gir rom for nedbygging på Søre Sunnmøre over tid. Sjølv om reforma berre er nokre månader gammal, erfarer vi at ressursar og tilsetjingar ved hovudkontoret vert prioritert (...).»

Uttalelsen er undertegnet av advokatene Thore Heggen, Roberto Bjøringsøy, Hege Stenkløv, Nina Vatne, Cathrin Lid Heilund, Espen Rekkedal, Linda Brevik, Thomas Lundberg, Cecilie Langva og Jørund Knardal.

Det var i 2019 at Riksrevisjonen undersøkte saksbehandlingstiden og effektiviteten i tingrettene og lagmannsrettene.

— Men hva er egentlig forskjellen nå kontra før - både dommerne og rettssalen her er her jo fremdeles i bruk?

— Ja, i utgangspunktet så er dommerne her fortsatt, men hvor lenge vil det vare? Vi ser ingen grunn til å vente og se hvordan dette går, vi er redde for at dette bare er starten og at domstolen skal forsvinne på sikt, sier Knardal.

GIR TRYGGHET

Han mener domstolen i Volda var vellykket før domstolsreformen, og reagerer på argumenter som at rettssikkerheten for barn er bedre i større tingretter.

— En stor andel av sakene som dommerne behandler er barnesaker. De er derfor godt drillet og har lang erfaring med dette, og følger nasjonale retningslinjer, sier Knardal.

Også advokatfullmektig Endre Løset ved Lundberg & Langva i Ørsta mener domstolen i bygda ti minutter unna har stor betydning for om det er liv laga for advokatvirksomhet i området.

— Både for folket, men også for lokale advokater, er domstolen i Volda viktig. Domstolen gir en stor trygghet for oss i bransjen, men også for privatpersoner i området. Og domstolen her er ingen «domstol light» som ikke vet hva de driver med, men en fullverdig domstol med god kapasitet og kvalitet, fremhever Løset.

Karoline Heltne er trainee i samme firma og delvis oppvokst på Østlandet. Hun er også bekymret for at advokatfirmaer kan komme til å flytte fra stedet, dersom domstolen forsvinner.

— Å ha lokale domstoler er viktig. Hvis advokatfirmaene flytter, flytter ikke jeg tilbake hit, sier hun. •

MOLDE OG KRISTIANSUND

Molde og Kristiansund-advokater vil reversere

I november i fjor skrev Molde lokallag av Advokatforeningen et innlegg i Romsdals budstikke der de advarer mot å beholde domstolsreformen.

«Dagens løsning gir rom for nedbygging av domstolvirksomheten i Molde over tid. Dette kan skje gjennom små skritt som i seg selv virker udramatisk. Det er derfor all grunn til å tro at domstolvirksomheten i Molde gradvis vil bli redusert, sammenlignet med hovedsetet i Ålesund. Vårt klare inntrykk er at dette er en tendens som allerede har vist seg etter domstolsreformen, også i vårt fylke».

Nylig besøkte justisminister Emilie Enger Mehl advokater i Kristiansund, deriblant Magnhild Pape Meringen.

— Hovedbekymringen vår er at det blir nedbygging av de rettsstedene som ikke har ledelse til stede. Det mener vi at vi har sett allerede. Allerede i dag er det fengsling i Nordmøre og Romsdal annenhver uke. Selv om det ble sagt at sakene skulle behandles der de hører hjemme, så har vi sett at det trykket begynte med en gang, sa hun til Tidens Krav.

Klare meldinger til justisministeren i Kristiansund

Domstolsrepresentant Jørund Knardal og justisminister Emilie Enger Mehl drøyer saken om oppbyggingen av domstolene i Kristiansund.

Publisert 23.02.22 15:52

Domstolsreformen fikk det glatte lag da justisminister Emilie Enger Mehl (Sp) møtte ansatte i tingretten og de juridiske fagmiljøene i Kristiansund onsdag.

Faksimile fra Tidens Krav 23. februar 2022.

— Vi bygger ikke ned små rettssteder

– Domstolsreformen har gjort de minste rettsstedene sterkere, mener sorenskriver Kirsti Høegh Bjørneset i Møre og Romsdal. Hun advarer mot en reversering av domstolsreformen.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

VOLDA:

Med en storslått fjordutsikt og fjelltopper som lokker i horisonten, ligger tinghusbygningen som huser Møre og Romsdal tingrett rettssted Volda vakert til.

Men bygget, som strengt tatt ligner mer på en ærverdig direktørbolig fra en svunnen tid enn en domstol som skal ta stilling i alvorlige straffesaker, skal snart byttes ut med mer moderne lokaler.

Likevel er mange av advokatene bekymret for at Voldas tid som rettssted snart kan være over og støtter en reversering av domstolsreformen. Men en som definitivt støtter reformen og større enheter er den nye sorenskriver Kirsti Høegh Bjørneset i den nye sammenslåtte domstolen.

– PÅ JOBB, IKKE BESØK

Hun var et av medlemmene i Domstolkommisjonen som foreslo ny domstolstruktur. Riktignok avsto hun fra å behandle egen tingrett, men var ellers enig med flertallet i kommisjonen som konkluderte med at Norge burde kutte fra 60 til 22 tingretter.

Nedleggelsene som ble foreslått ble som kjent aldri gjennomført. Resultatet ble derimot et kompromiss der alle rettsstedene i landet fikk bestå, men i større sammenslåtte enheter med felles ledelse.

Bjørneset mener resultatet er sterkere domstoler i distriktene, og frykter at en reversering av reformen vil svekke de minste rettsstedene.

Selv har hun fast kontortid på alle rettsstedene, altså i Ålesund, Volda, Molde og Kristiansund.

I Volda er hun fysisk til stede én arbeidsdag annenhver uke. Advokatbladets utsendte får raskt høre det når vi påpeker at det var fint at vi kunne møtes nå som vi begge er her på besøk.

– Jeg er her på jobb – ikke på besøk, sier hun vennlig.

– BYGGER OPP

Hun måtte søke jobben som sorenskriver i den nye sammenslåtte domstolen og sier hun føler seg heldig som får være med på denne endringen. – Vi har en fantastisk gruppe ansatte på alle de fire rettsstedene. Dette er den beste distriktpolitiske modellen vi kunne fått til. Vi bygger ikke ned rettssteder, men bygger dem tvert

imot opp, sier Bjørneset.

Selv er hun opprinnelig fra Volda, og har lang erfaring, både som advokat og som sorenskriver i tretten år i den tidligere Sunnmøre tingrett.

– Vi opplevde et ujevnt trykk på saksmengde på rettsstedene, og en svært ulik saksbehandlingstid. Nå får vi kjørt ressursene ut over de ulike rettsstedene. Det gjør oss mindre sårbare, og sikrer en god ressursutnyttelse på både saksbehandler – og dommersiden, sier Bjørneset.

Hun mener reformen har gjort de mindre domstolene mindre sårbare.

– Vi har brukt 2021 på å lage felles retningslinjer og felles faggrupper på områder som barnevern, tvist, straff og rettsmekling. Det var kun Ålesund som hadde slike fra før. Men istedenfor å kjøre ut disse til alle, begynte vi på scratch og laget nye felles retningslinjer for alle rettsstedene. Det er synd at diskusjonen om reversering kommer så raskt at vi ikke har fått sjanse til faktisk å prøve ut det vi så vidt har startet på.

TRENGER ET FAGMILJØ

I likhet med Ålesund-advokatene avviser hun teorien om at reformen er

– Vi har fått til mye på rekordtid, ikke minst en bra ressursutnyttelse og en god struktur for sterke fagmiljøer, sier sorenskriver Kirsti Høegh Bjørneset i Møre og Romsdal tingrett.

HORDALAND TINGRETT

Tror reversering kan gi nedleggelse

Ved sammenslåingen ble Hardanger tingrett i Lofthus, en av landets minste domstoler, slått sammen med Bergen tingrett. Domstolen i Lofthus hadde én dommerfullmektig og to saksbehandlere i tillegg til sorenskriveren.

– Over flere år var det slik at man ikke hadde nok saker til å forsvare to fulle dommerstillinger. Riksrevisjonens undersøkelse av saksbehandlingstid og effektivitet i domstolene viste at saksbehandlingstiden i Hardanger tingrett var kort, men muligheten for effektivisering var høy. I Bergen tingrett var resultatet motsatt. Med dette som bakteppe, sikrer sammenslåingen at ressursene utnyttes på en god måte, sier sorenskriver i Hordaland tingrett, Håkon Rastum.

Dersom Hardanger tingrett gjenoppstår, kan den stå i fare for å bli nedlagt, mener han.

– Fordi domstolen er så liten, vil det være vanskelig å utnytte ressursene godt nok. Da kan man få et press mot nedleggelse. I dag kan vi utnytte kapasiteten ved å bruke digitale eller skriftlig saksbehandling, og flytte saker mellom rettsstedene for å være mest mulig effektive.

Reverseringsprosessen påvirker arbeidsmiljøet, forteller han.

– Vi påvirkes jo underbevisst, alle mann. Vi burde få jobbe i fred og ro for å utvikle gode løsninger.

En eventuell reversering burde uansett først ha skjedd i slutten av stortingssperioden, ikke i begynnelsen, mener han.

starten på en nedleggelse av de mindre rettsstedene.

– For å bestå som rettssted må du ha ressursgrunnlag, være med i tiden, se fremover, og være tilpasset samfunnet rundt. Det er mye lettere å bli sterkere sammen. Uansett er det Stortinget som bestemmer om et rettssted skal bestå eller ikke. Du kan være så flink du vil, uansett hvilket rettssted du er i landet, men for å få et godt fagmiljø og dekke alle fagområ-

dene vi skal levere på som dommere, må du være i et miljø med mer enn én ansatt som driver med det samme.

– Hvordan synes du som sorenskriver det er å fordele arbeidstiden din mellom en rekke byer og arbeidssteder – det høres krevende ut?

– Ja, det er krevende, men det er en berikelse også, fordi alle rettsstedene er unike på hver sin måte. Å arbeide på ulike steder gir energi, og jeg lærer alltid noe nytt. Som leder er det viktig å være

til stede, selv om man ikke alltid får vært der fysisk. Vi har spredt domstolens ledergruppe på tre ulike rettssteder. I dag får vi også mer tid til tiltak for de ansatte som det ikke var tid til før.

– Jeg mener rettssikkerheten styrkes ved et større miljø. Dess flere dommere vi er sammen som løfter hverandre opp, desto mer rom blir det for systematisk kvalitetsarbeid. •

STORD

De store sakene flyttes

Advokater som sogner til tidligere Sunnhordland tingrett opplever at store saker nå flyttes til hovedsetet for den sammenslåtte tingretten i Haugesund, forteller Julianne Sellgren, advokat ved Advokatkontoret Sunnhordland på Stord.

– Domstolen her er forholdsvis liten, og frem til sammenslåingen ble større saker ført på hotellet her. Nå ser vi en trend mot at større saker automatisk blir overført til Haugesund, sier hun.

Ved sammenslåingen het det at saker sjelden kom til å bli flyttet.

– Men økonomisk sett er det jo gunstig å flytte sakene til Haugesund, i stedet for å leie dyre hotelllokaler. Vi opplever at

det nå er veldig lett å flytte sakene dit. Det er ikke noe problem for oss advokater å kjøre til Haugesund, men for klientene forsvinner nærheten. En del vitneavhør gjennomføres nå på Teams, men denne løsningen egner seg for eksempel ikke i barnevernssaker.

Hun mener det er stor forskjell å forklare seg på skjerm og i vitneboksen, og at sistnevnte er mer alvorsfylt.

– En nærdomstol er viktig for rettsikkerheten. Jeg har forståelse for at advokater i større byer mener en reversering blir unødig kostbart. Men de har ikke fått kjenne på kroppen hvordan det faktisk fungerer.

Frykter for byfogdens fremtid

Norges største spesialdomstol ble slått sammen med Oslo tingrett mot sin vilje, og mot klare advarsler fra brukerne av domstolen, samt fra både ledelse og ansatte.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

OSLO:

Det skortet ikke på advarsler da Solberg-regjeringen besluttet at også Oslo byfogdembete skulle omfattes av domstolsreformen.

Domstolen var den tredje største førsteinstansdomstolen i landet, og var regnet som svært velfungerende.

Blant dem som uttrykte sterk skepsis mot å endre Oslo byfogdembete var sorenskriver Inga Merethe Vik, Oslo krets av Advokatforeningen, advokater som jobber med dødsbo og som bostyrere og den lokale Dommerforeningen.

Advokat Randi Birgitte Bull i Bull & Co sendte inn en egen høringsuttalelse mot sammenslåingen på vegne av ti advokater som arbeider med dødsbo.

Bobestyrere i dødsboer forvalter meget store verdier og håndterer kompliserte og konfliktfylte forhold mellom arvingene i boene, og er avhengig av at det er tett dialog mellom dommerne, saksbehandlere og bobestyrerne, poengterte hun.

Hun pekte på at Oslo byfogdembete

har betydelig ekspertise som også øvrige domstoler nyter godt av, og mente det ville være en stor risiko for at spisskompetansen ville bli svekket ved en sammenslåing.

IKKE SLÅTT TIL

Ti måneder etter sammenslåingen erkjenner Bull at advarslene ikke har slått til — foreløpig.

— Det har gått helt greit, men det er bare fordi de har laget to nye avdelinger i tingretten og flyttet hele byfogden dit, sier Bull.

Som bruker merker hun ingen forskjell på før og nå.

— De som jobber i disse to avdelingene er veldig flinke; både dommerne, saksbehandlerne og sekretærene. Avdelingene blir brukt som kompetansesentre for hele landet. Vi brukere forholder oss til de samme personene som før. Men frykten er at dette er en overgangssituasjon, og at etter hvert som de ansatte slutter eller går av med pensjon, vil dette skille kunne bli opp-

hevet, og sakstypene vil kunne bli jevnt fordelt over hele domstolen.

— Det er et paradoks at man har diskusjoner om egne domstoler for forvaltningsrett og barnesaker, men når man har en ekstremt velfungerende spesialdomstol, så skal plutselig den kompetansen spres utover, sier hun.

ARGUMENTENE GJELDER IKKE

At Oslo byfogdembete ble en del av Oslo tingrett kan ikke sammenlignes med andre domstolsammenslåinger, poengterer hun.

— Argumentet har jo vært at sammenslåingen er viktig for å få robuste domstoler, det slår jo ikke ut her. Heller ikke storbruksargumentasjonen; begge domstolene satt jo allerede i samme hus. Jeg har aldri skjont hvorfor det var viktig med akkurat denne sammenslåingen. Domstolen blir jo veldig stor, og hva oppnår man med det, egentlig, spør hun.

Hun minner om at et utvalg opprettet av Domstoladministrasjonen i 2013 foreslo å splitte Oslo tingrett i to rettskretser, eller alternativt å «gi bort» bydelene til tingretter i nabokommunene, fordi domstolen var blitt for stor. «Det finnes også en grense for hvor stor en domstol kan være», uttalte daværende leder i DA, Willy Nasset, til Aftenposten.

Sammenslåtte Oslo tingrett har i dag 270 årsverk. •

Advokat og partner Randi Birgitte Bull støtter domstolsreformen og er kritisk til reversering, men forstår ikke hvorfor Oslo byfogdembete ikke fikk bestå som egen spesialdomstol.

— Usikkert om saksfeltene vil bli prioritert

— Det er for tidlig å konkludere i Oslo, det er nødvendig med en evaluering etter noe tid, sier tidligere sorenskriver ved Oslo byfogdembete Inga Merethe Vik.

OSLO:

Hensynene som lå bak domstolsreformen — behovet for mer robuste domstoler med sterkere fagmiljøer og større fleksibilitet — gjorde seg ikke gjeldende for Oslos del, sier Vik.

Oslo byfogdembete var landets tredje største førsteinstansdomstol, noe som muliggjorde stor grad av fleksibilitet. Spesialistdommerne utgjorde allerede et sterkt og stabilt fagmiljø, sier Vik.

Både ledelse og ansatte ved Oslo byfogdembete var i høringen motstandere av å bli slått sammen med Oslo tingrett.

— Risikoen for utvanning og tap av verdifull spesialkompetanse var en sentral innvending. Dette var også Stortinget opptatt av, og det ble satt som en klar premiss for sammenslåingen at den høye kvaliteten og spesialistpreget som kjennetegnet byfogdembete, skulle ivaretas.

Byfogden ble derfor omdannet til to spesialavdelinger med de samme medarbeiderne og saksområdene som tidligere, forteller Vik.

— Når ting først ble som de ble, så er nok dette den organiseringen som best ivaretar spesialfunksjonen. Om dette opprettholdes på sikt, gjenstår å se, sier hun.

USIKKER FREMTID

Hun mener det også er usikkerhet knyttet til om saksfeltene til byfogden vil få nødvendig prioritet over tid, slik at tempoet i saksavviklingen kan opprettholdes og den faglige kompetansen bestå.

— Dette har jo vært pekt på som nettopp byfogdens varemerke, sier hun.

Det er for tidlig å si i hvor stor grad sammenslåingen vil påvirke dommerrekrutteringen, og så langt har det ikke vært utlyst nye dommerstillinger i de to spesialavdelingene.

— Om man evner å opprettholde den verdifulle spisskompetansen som kjennetegnet Oslo byfogdembete, gjenstår å se, sier tidligere sorenskriver Inga Merethe Vik.

— Det er annerledes å være dommer i en selvstendig domstol med egen leder, mål og budsjett, enn å være tilknyttet en avdeling i landets desidert største domstol, hvor det store flertallet av dommere arbeider med andre sakstyper.

KREVENDE PERIODE

Selv er Vik i utgangspunktet for reversering av domstolstrukturen i Oslo, men mener ut fra den nye situasjonen at departementet bør gjennomføre en grundig evaluering når det har gått noe mer tid. Det er dessuten hennes inntrykk er at det pr. i dag ikke er stemning for å reversere blant de ansatte i de to avdelingene.

— Dette har jeg forståelse for. De tidligere byfogdansatte har innrettet seg i den nye strukturen, og det har vært en krevende periode med mange endringer og med en pandemi på toppen. En reversering vil bli ressurskrevende, og mange føler nok nå behov for stabilitet og arbeidsro. Men dette betyr imidlertid ikke at man aktivt har endret standpunkt fra høringsrunden, sier Vik. •

Svensden: Gode erfaringer

Spesialkompetansen fra byfogdembete er ivarettatt, og dette er viktig både for Oslos befolkning og næringsliv, sier sorenskriver og leder av Oslo tingrett, Yngve Svensden.

— Det er også viktig for landets øvrige tingretter at de to byfogdavdelingene fortsetter og styrkes som nasjonalt ressurs- og kompetansesenter innenfor sine fagfelt.

En viktig fordel etter sammenslåingen er redusert sårbarhet og bedre saksavvikling, forteller han.

— Den sammenslåtte domstolen har også en kraft som gjør at vi kan påskynde digitaliseringen av noen av byfogdavdelingenes saksområder. Både ledelsen i byfogdavdelingene og de ansatte i den tidligere byfogden ønsker å videreføre dagens organisering.

— Erfaringene med sammenslåingen er gode. Vi har etter en bred prosess fastsatt en organisering, rammer og retningslinjer som trykker opprettholdelse og videreføring av byfogdavdelingenes spesialkompetanse.

— Domstols-reformen gir oss i pose og sekk

Direktør Sven Marius Urke i DA er klar i sin sak: – Reformen gir bedre ressursutnyttelse, større fagmiljøer og samtidig nærhet til brukerne. Vi må slutte å lage politikk av den!

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Domstoladministrasjonen (DA) har ikke vært tilbakeholdne med å uttrykke sitt syn på regjeringens forslag om å reversere strukturen. Den har kun vært virksom i elleve måneder, men direktør Sven Marius Urke mener vi allerede kan høste positive resultater.

– Det som er så bra med reformen er at den er veldig konkret, og at mange av resultatene også er målbare. I Riksrevisjonens rapport fra 2019 fikk vi tilbakemeldinger om at mange domstoler hadde potensial til å behandle mange flere saker enn det de faktisk gjorde, og at flere hadde et effektiviseringspotensial på så mye som femti prosent. I løpet av det siste året med reformen har vi sett at ressursutnyttelsen og arbeidsfordelingen i domstolene har blitt merkbart bedre, og at det som før var ledige ressurser i dag blir utnyttet, forteller Urke.

– GIR UNIKE MULIGHETER

Domstolledernes mulighet til å fordele arbeidsmengden på kryss og tvers har i praksis ført til kortere saksbehandlingstid, påpeker han.

– Jeg er overbevist om at mye av fjorårets nedgang i saksbehandlingstid kan tilskrives reformen!

Bedre fagmiljøer er også en sentral konsekvens av strukturreformen, ifølge Urke.

– Man kan se for seg at fagmiljøet i domstolene både har en side mot faglig bredde og faglig dybde. Fagmiljøene er blitt bredere fordi en sorenskriver som for eksempel sitter alene med en dommerfullmektig på et lite tettsted nå er tilknyttet

Det er uheldig at politikken skal bli styrende, i stedet for at fokuset rettes mot selve faget og tjenestene vi leverer til brukerne våre, sier Sven Marius Urke.

et miljø i en av de større byene. Dette gjør at dommere kan utvikle en «beste praksis» basert på kompetansen i et større fagmiljø, fremfor å utvikle sin egen praksis på siden av det som foregår i andre domstoler.

– I tillegg viser reformen at større fagmiljøer gir rom for at flere domstoler kan drive med moderat spesialisering innenfor enkelte fagområder, og slik får utvidet den faglige dybden. Det er helt unikt at vi i dag kan kombinere dette med at alle lokale rettssteder består. Reformen har gitt oss i pose og sekk, og da forundrer det meg at regjeringen står fast ved reverseringsforlaget.

STERKERE UAVHENGIGHET

Urke er samtidig opptatt av at større domstoler gjør institusjonene mer uavhengige.

– Jeg har hørt argumenter om at mange små domstoler står sterkere i et uavhengighetsperspektiv opp mot Domstoladministrasjonen og den utøvende makt, enn færre store. Etter min oppfatning er dette helt feil, for jo mindre domstolene er, desto oftere må DA yte service og bistå med praktisk og administrativ støtte. Større domstoler greier dette fint selv, fordi de kan sette av ressurser til administrasjon og ledelse uten å være avhengige av bistand utenfra.

Det er forbedring snarere enn reversering som bør stå i fokus når politikerne etter hvert skal fatte en beslutning, mener han.

– Dagens system er ikke nødvendigvis optimalt, men jeg opplever at plattformen vi har nå gir domstolene potensial til å utvikle seg i mye større grad enn det som var mulig før reformen. Jussen blir stadig mer komplisert, og derfor er det utrolig viktig at domstolene tilpasser seg tiden vi lever i. •

”

Jeg er overbevist om at mye av fjorårets nedgang i saksbehandlingstid kan tilskrives reformen!

BREMS
KJØR

– Regjeringen ser ikke svart-hvitt på reverseringen

– Vi er veldig tydelige på at vi ønsker å gjeninnføre den gamle strukturen, men dagens regjering har samtidig ikke til hensikt å rive fra hverandre noe som faktisk fungerer, sier statssekretær John-Erik Vika (Sp).

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Islutten av januar ble regjeringens forslag om å reversere domstolsreformen sendt ut på høring, og både domstolledere, kommuner, tillitsvalgte og andre ble invitert til å dele sitt syn på saken. Justisdepartementet opplyser om at de vanligvis avstår fra å stille til intervju mens høringsprosessen pågår, men statssekretær John-Erik Vika takket likevel ja til en reverseringsprat med Advokatbladet.

Han er tydelig på at regjeringen har reversering som det klare utgangspunktet, og mener at omorganiseringen er et politisk spørsmål så vel som et faglig.

– Det er mange hensyn som skal tas, enten det er geografi, befolkning og ikke minst avstander. Vi må heller ikke glemme at vi har en fire hundre års historisk erfaring med den gamle domstolstrukturen, så det er også sterke historiske røtter med i bildet, forklarer han.

– IKKE FAGLIG SVAKERE

Det er tryggheten og nærheten folk har til de lokale rettsstedene som ligger i førerretet for reverseringsforslaget, ifølge Vika.

– Vi ønsker et levende lokalsamfunn hvor innbyggerne har tilgang til en domstol med egen ledelse der de bor, og som også sikrer en god lokal forankring på sikt. Dette gikk vi til valg på, og er nå i ferd med å følge opp.

Vil handle raskt: Statssekretær John-Erik Vika (Sp).

Han er ikke bekymret for den faglige kvaliteten og kompetanseutvekslingen dersom de sammenslåtte domstolene splittes opp.

– Vi mener at man ikke får noe dårligere faglig innhold i domstolene om vi har små enheter kontra store sammenslåtte. I dag har vi gode digitale verktøy som gjør det mulig med faglig utveksling digitalt, slik at man ikke nødvendigvis behøver å samle store fagmiljøer på ett og samme sted. Gode fagmiljøer handler også om budsjett til flere embetsdommere, blant annet for å redusere andelen dommerfullmektiger. Derfor har vi bevilget 20 millioner kroner i årets budsjett nettopp for å kunne ansette flere embetsdommere.

USIKKER PÅ PRISLAPPEN

Domstoladministrasjonen har tidligere anslått at reverseringen vil koste mellom 70 og 75 millioner kroner. Vika mener derimot at det foreløpig er umulig å si hva den totale summen vil ligge på.

– Vi vil ikke komme med noen tall før vi har fått alle høringsinnspillene, for da blir det bare spekulasjoner. Det er først når høringsfristen er ute at vi ser omfanget av tilbakerulling av domstolsreformen, for vi vet jo også at det vil komme innspill fra domstoler som opplever at sammenslåingen har vært vellykket. Hvis det er god lokal

forankring på en vellykket struktur, så ser vi heller ikke noe poeng i å rive fra hverandre noe som fungerer, forklarer han.

– Hvordan forsvarer regjeringen å bruke pengene på reversering fremfor å få på plass for eksempel lyd- og bildeopptak, eller andre tiltak som domstolene ønsker seg?

– Det er lov å ha to tanker i hodet samtidig, og det ene utelukker ikke nødvendigvis det andre. Det er ikke slik at hvis man ønsker å investere i økt digitalisering, så må man redusere tilsvarende på samme budsjettpost. Reverseering og digitalisering er det vanskelig å stille opp mot hverandre.

VIL HANDLE RASKT

Fristen for å inngi høringsinnspill til reverseringsforslaget er 26.april. Da vil det gjøres konkrete helhetsvurderinger av om det er tilstrekkelig lokal forankring i hver enkelt rettskrets til å beholde dagens struktur.

– Omorganisering er veldig krevende for de som berøres. Ingen er tjent med lengre perioder med usikkerhet, og vi mener derfor det er viktig å få reverseringsprosessen i gang så fort som mulig slik at overgangsperioden blir kort. Det er frustrerende for folk å stå i en reform som aldri tar slutt, og da er det like greit å droppe å bruke fem år på å sjekke om noe fungerer, og heller handle med en gang. •

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmedlingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Avhendingsloven: Turvei over fritidseiendom utgjorde ingen mangel

Høyesteretts enstemmige dom 18.2.2022 – **HR-2022-418-A** – gjelder krav om prisavslag og erstatning etter kjøp av en fritidseiendom. Det sentrale spørsmålet var om en turvei som på overtagelsestidspunktet var under planlegging i kommunen, utgjorde en mangel, og om selgerne hadde oppfylt sin opplysningsplikt.

Etter overtagelsen vedtok kommunen å anlegge en turvei over eiendommen. Selgerne ble frifunnet i Høyesterett. Dommen gir veiledning om mangelsvurderingen når et offentligrettslig vedtak påvirker en solgt eiendom på en negativ måte, og om hvor langt opplysningsplikten rekker.

Fritidseiendommen ble solgt «som den er», jf. avhendingsloven § 3-9. Bestemmelsen ble endret med virkning fra 1. januar 2022, og slike forbehold kan ikke lenger benyttes ved forbrukerkjøp. Lovendringen fikk imidlertid ikke betydning, ettersom salget fant sted i 2019.

Høyesterett drøftet først om det forelå noen mangel etter avhendingsloven § 3-9 andre punktum, slik denne bestemmelsen lød før lovendringen 1.1.2022, men kom til at det ikke var tilfelle. Avsnitt 50-52:

«Ettersom reglene om mangler også gjelder ved offentligrettslige rådighetsinnskrenkninger, jf. § 4-18, følger det av § 3-1 andre ledd jf. § 2-4 andre ledd at plansituasjonen på overtakelsestidspunktet er avgjørende for mangelsvurderingen. Det er dermed kjøperen som etter bruksovertakelsen har risikoen for at det inntrer nye forhold – i dette tilfellet nye offentlige planer – som påvirker eiendommen negativt. Planer som vedtas før dette tidspunktet, vil derimot være selgerens risiko, og skal dermed tas med i vurderingen av om eiendommen har en mangel.

Dette er utdypet i Ot.prp. nr. 66 (1990–91) side 116, der departementet i tilknytning til forslaget til § 4-18 kommenterer betydningen av offentligrettslige rådighetsbegrensninger som vedtas etter at avtalen er inngått.

Sivillovbokutvalget hadde foreslått en særregel om at avtaletidspunktet – ikke overtakelsestidspunktet – skulle være skjæringstidspunktet for hvilke rådighetsbegrensninger som skulle inngå i mangelsvurderingen. Departementet var ikke enig i det og foreslo i stedet at de alminnelige mangelsreglene skulle gjelde også her (...).

Her forutsettes det at offentligrettslige rådighetsbegrensninger som utgangspunkt må være vedtatt før kjøperen overtar rådigheten over eiendommen, for å kunne utgjøre en mangel. For vedtak som treffes etter dette tidspunktet, må kjøperen gå veien om misligholdt opplysningsplikt etter § 3-7 eller uriktige opplysninger etter § 3-8 for å kunne begrunne en mangel.»

At det var lagt til rette for turveien i en vedtatt reguleringsplan, hadde ikke betydning.

Høyesterett kom også til at selgerne hadde oppfylt sin opplysningsplikt etter avhendingsloven § 3-7. Avsnitt 59-61:

«Ved avgjørelsen av om selgerne har oppfylt sin opplysningsplikt, må det være informasjonsverdien for omverdenen av det som er skrevet i prospektet, som er avgjørende. I prospektet blir interessenter gjort oppmerksom på at det kan være aktuelt å anlegge en turvei over eiendommen, men at et slikt forslag ikke har fått «tilslag» – altså ikke har blitt vedtatt, eller ikke er endelig avgjort. Dette er kortfattet, men – sett i lys av hvor langt kommunen på dette tidspunktet hadde kommet i sin planprosess – presist. Planarbeidet var i gang, men på et tidlig stadium, og før det var vedtatt noe forslag som skulle sendes på høring.

Når mulige kjøpere i prospektet uttrykkelig blir gjort oppmerksom på at det «er» foreslått en ny turvei langs sjøen, kan det ikke tillegges særlig vekt at selgerne i egenerklæringsskjemmet hadde svart «nei» på spørsmålet om de kjenner til «forslag eller vedtatte reguleringsplaner, andre planer, nabovarsel eller offentlige vedtak som kan medføre endringer i bruken av eiendommen eller av eiendommens omgivelser».

På denne bakgrunnen har jeg kommet til at kjøperne etter omstendighetene fikk de opplysningene de kunne regne med å få fra selgerne om en mulig turvei over eiendommen. Frem til overtakelsen av eiendommen var det ikke grunnlag for å gi mer informasjon enn det kjøperne faktisk fikk. (...)»

Det var heller ikke grunnlag for mangelsansvar etter avhendingsloven § 3-8.

Dommere: Jens Edvin A. Skoghøy, Wilhelm Matheson, Ragnhild Noer, Per Erik Bergsjø, Knut Erik Sæther.

Nøkkelavsnitt: 50-52, 59.

Et av norges største utvalg
dresser, skjorter og slips.
Alltid til fornuftige priser, og med
egen skredder har vi kort
leveringstid.

Besøk oss her:
Tjuvholmen Allé 10
Lysaker Torg 10
Hegdehaugsveien 36C
Mer info på vår nettside
menswear.no

MENSWEAR
TJUVHOLMEN

Endringslover

11. FEBRUAR 2022

Nærings- og fiskeridepartementet

LOV-2018-12-14-95 om endringer i aksjelovgivningen mv. (oppløsning og avvikling, mellombalanser m.m.), allmennaksjeloven § 13-32. Siste rest at loven er med dette satt i kraft.

1. MARS 2022

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

LOV-2021-12-17-147 om endring i lov om lønnsplikt under permittering (økning av arbeidsgiverperioden). En arbeidsgiver har plikt til å betale permitteringslønn og annet arbeidsvederlag i en arbeidsgiverperiode på femten dager (arbeidsgiverperiode I) mot tidligere ti dager.

Det er også satt i kraft fire midlertidige lover på grunn av covid-19.

Fast eiendom: Ervervsbegrensningen i eierseksjonsloven § 23

Kommunal- og distriktsdepartementet har i to tolkningsuttalelser - **TUDEP-2021-1594** og **2022-714-2** - uttalt seg om ervervsbegrensningen i eierseksjonsloven § 23 gjelder før et nybygg er seksjonert. Departementets konklusjon:

«Seksjoneringen er i seg selv en matrikulering av en eksisterende eiendom, og innebærer ikke endring i de registrerte eierforhold. Endringer av hjemmel til seksjonene kan først skje etter at eiendommen er seksjonert. Departementet viser til at det i rettspraksis og teori er lagt til grunn at det er på dette tidspunktet tinglysingen skal vurdere ervervsbegrensningen. Det innebærer i praksis at ervervsbegrensningen ikke er til hinder for å kjøpe flere enn to (fremtidige) boligseksjoner før seksjonering, men dersom man ikke er registrert som hjemmelshaver på seksjoneringstidspunktet, fører ervervsbegrensningen til at man ikke får tinglyst hjemmel til flere enn to boligseksjoner.»

31

Lagdømmeendring

1. mars 2022

Follo og Nordre Østfold tingrett er overført fra Borgarting til Eidsivating lagdømme 1. mars 2022. Skjæringstidspunktet er 1. mars 2022 og tidspunktet for anken er styrende for hvilken domstol som skal behandle saken.

Arbeidsrett I: Oppnevning av meddommere i arbeidsrettssaker

Høyesteretts ankeutvalg har i kjennelse 8.2.2022 - **HR-2022-326-U** - slått fast følgende: Retten kan ved oppnevning av meddommere etter arbeidsmiljøloven § 17-7 ikke fritt velge blant de foreslåtte kandidatene, men må forholde seg til den prioriterte rekkefølgen. Dette innebærer at hvis det er spørsmål om inhabilitet eller lovlig forfall for den først prioriterte, må retten først ta stilling til dette før retten eventuelt kan gå videre på listen, jf. avsnitt 15-16.

Uttalt at ettersom arbeidsmiljøloven har en særordning om oppnevning av meddommere etter forslag fra partene, er Anders Bøhns kommentar til domstoloven § 94 om oppnevning av fagkyndige meddommere (Bøhn, Domstoloven: Kommentartutgave, § 94 note 5, Juridika, bekreftet á jour pr. 1. mars 2021) ikke direkte relevant og har begrenset overføringsverdi når det gjelder arbeidsmiljøloven § 17-7. Se også LB-2016-121483.

Arbeidsrett II: Arbeidstager med varig redusert arbeidsevne kunne sies opp

Høyesteretts enstemmige dom 16.2.2022 - **HR-2022-390-A** - gjelder oppsigelse som følge av varig redusert arbeidsevne. Det var særlig spørsmål om arbeidsgiverens tilretteleggingsplikt etter arbeidsmiljøloven § 4-6 innebærer at arbeidstageren har rett til å fortsette i redusert stilling, og i hvilken grad arbeidsgiver må ha dokumentert sin vurdering av hvorfor dette ikke var mulig som alternativ til oppsigelse.

Dommen belyser også i hvilken grad retten kan bygge på opplysninger som fremkommer i retten om grunnlaget for oppsigelsen.

Arbeidstageren hadde vært ansatt siden 2001, men fikk etter hvert helseproblemer som gjorde at han ikke klarte å arbeide fulltid. Arbeidsgiveren forsøkte i flere år å få mannen tilbake i full jobb, i form av andre stillinger og redusert arbeidstid.

I 2019 ble det klart at mannen ikke ville klare å arbeide mer enn femti prosent. Mannen ble da sagt opp fordi arbeidsgiver mente det ville være vanskelig å la ham fortsette permanent på halv tid i det som var en fulltidsstilling. Arbeidsmiljøloven § 4-6 første ledd pålegger arbeidsgiver en plikt til å tilrettelegge «så langt det er mulig» for arbeidstageren som får redusert arbeidsevne som følge av blant annet sykdom. Det primære er å få arbeidstageren tilbake i det arbeidet vedkommende hadde før arbeidsevnen ble redusert, men arbeidsgiveren kan også være forpliktet til andre og mer permanente tilretteleggingstiltak (avsnitt 40-52).

Høyesterett kom til at de problemene som en permanent reduksjon av arbeidstiden i dette tilfellet ville by på, gikk ut over det som det i arbeidsmiljølovens forstand måtte anses som «mulig» å tilrettelegge for. Det ble lagt vekt på arbeidsgiverens behov for å bestemme organisasjons- og stillingsstrukturen i bedriften.

Man bør merke seg at grunnlaget for domstolsprøvingen av oppsigelser i utgangspunktet er dokumentasjon av arbeidsgivers vurderinger før oppsigelsen. Høyesterett mente at det i en sak som dette var adgang til å supplere med arbeidsgiverens forklaring for retten (avsnitt 53-59).

Dommere: Aage Thor Falkanger, Henrik Bull, Arne Ringnes, Erik Thyness, Knut Erik Sæther.

Nøkkelavsnitt: 46-48, 55-56, 59.

Menneskerettigheter: Kommune kan saksøkes for påståtte menneskerettsbrudd

Høyesteretts enstemmige kjennelse i avdeling 17.2.2022 - **HR-2022-401-A Tolga kommune** - gjelder spørsmålet om en kommune kan saksøkes for et krav om erstatning for ikke-økonomisk tap, når kravet er begrunnet i at kommunen skal ha handlet i strid med saksøkernes rettigheter etter EMK. Spørsmålet var om vilkårene for rettslig interesse i tvisteloven § 1-3 er oppfylt.

To brødre mente de hadde krav på erstatning for krenkelser og påkjenning fra Tolga kommune. Bakgrunnen var at kommunen i flere år hadde registrert dem som psykisk utviklingshemmede og meldt inn til Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) at de trengte vergemål.

Brødrene mente kommunen hadde handlet i strid med deres rettigheter etter EMK artikkel 3 (forbudet mot nedverdiggende behandling) og artikkel 8 (retten til respekt for privatliv). Etter deres syn hadde de krav på erstatning for ikke-økonomisk tap etter konvensjonens artikkel 13, og de mente at søksmålet kunne rettes mot kommunen. Kommunen påsto at søksmålet måtte avvises. Etter kommunens syn må slike søksmål rettes mot staten.

Kommunen fikk medhold i tingretten og lagmannsretten. Men Høyesterett ga brødrene medhold og kom til at søksmålet kan fremmes mot kommunen. Det ble lagt vekt på at spørsmålet måtte avgjøres etter vanlige nasjonale regler. Etter intern norsk rett kan søksmål reises mot den offentlige instans som saksøker mener å ha et krav mot.

Dommen avklarer søksmålsvilkårene ved krav om erstatning for ikke-økonomisk tap for påståtte menneskerettsbrudd. Avsnitt 47-49:

Straffegjennomføringsloven § 32 andre ledd: Ulovlig telefonkontroll i fengsler

Sivilombudet har av eget tiltak undersøkt kriminalomsorgens kontroll av innsattes telefonsamtaler og ringekostnader i henhold til straffegjennomføringsloven § 32 andre ledd - **SOM-2021-244**. Uttalelsen er avgrenset til bestemmelsen om telefonkontroll i § 32 andre ledd og kriminalomsorgens praktisering av bestemmelsen.

Innsatte i norske fengsler har i dag ikke en lovbestemt rett til kontakt med omverdenen gjennom telefon. Men i § 32 første ledd er det likevel forutsatt at innsatte «skal kunne telefonere hvis ikke annet følger av denne bestemmelsen».

Regler om kriminalomsorgens kontroll av innsattes telefonsamtaler fremgår av § 32 andre ledd. Hvordan kontrollen skal foregå er nærmere utdypet i § 32 tredje og femte ledd. Etter § 32 fjerde ledd kan kriminalomsorgen i alle typer fengsler på nærmere vilkår nekte innsatte å ringe, se også forskrift 22.02.2002 nr. 183 om straffegjennomføring § 3-29.

Sivilombudets konklusjon er at straffegjennomføringslovens § 32 andre ledd og kriminalomsorgens praktisering av bestemmelsen ikke oppfylder vilkårene for lovlig inngrep i de innsattes kommunikasjonsfrihet og fortrolighetsvern etter EMK artikkel 8 eller Grunnloven § 102. Straffegjennomføringsloven § 32 andre ledd gir ikke et tilfredsstillende hjemmelsgrunnlag for kriminalomsorgens telefonkontroll på samtlige sikkerhetsnivåer.

«Ved avgjørelsen av spørsmålet om hvem som kan saksøkes for et krav om erstatning etter nasjonal rett, må det viktigste etter mitt syn være hvem som påstås å være ansvarlig internerettslig. Hvem som er folkerettslig ansvarlig for det eventuelle EMK-bruddet har mindre betydning. Norsk erstatningsrett bygger på at rettssubjektet som har begått et rettsbrudd, også vil være erstatningsansvarlig for følgene av rettsbruddet så langt vilkårene for ansvar er oppfylt. Det taler for at søksmålet ikke anses som et krav som etter sin art bare kan reises mot staten.

I Vestre Viken-saken [Rt-2011-1666] viser Høyesterett til at en fastsettelsesdom mot et helseforetak for konvensjonsstrid ikke vil være rettskraftig avgjort i forhold til staten. Dette er etter X kommunes syn også relevant i saken her.

Jeg er enig i at dersom både kommunen og staten kan saksøkes som følge av samme EMK-brudd, vil man kunne få to avgjørelser med ulikt resultat. Det er en konsekvens av tvisteloven § 19-15, som sier at en dom normalt bare er bindende mellom partene. Men dette er etter mitt syn ikke noe avgjørende argument. Det er ikke unikt at samme spørsmål kan komme opp i saker mellom ulike parter og lede til ulikt resultat. Domsslutningen er uansett begrenset til å konstatere om saksøkte plikter å betale erstatning eller ikke, noe som skiller disse sakene fra fastsettelsessøksmålene.»

Dommere: Hilde Indreberg, Ragnhild Noer, Arne Ringnes, Wenche Elizabeth Arntzen, Ingvald Falch.

Nøkkelavsnitt: 47, 49, 55.

”

Innsatte i norske fengsler har i dag ikke en lovbestemt rett til kontakt med omverdenen gjennom telefon.

Salærforskriften: Ikke høyere salær til advokat med dysleksi

Høyesteretts enstemmige kjennelse i avdeling 10.2.2022 - **HR-2022-350-A** - er viktig og gir veiledning om forståelsen av salærforskriften § 7 og flere bestemmelser i likestillings- og diskrimineringsloven.

Lagmannsretten hadde lagt til grunn at det ved salærfastsettelsen ikke er adgang til å gi dekning for økt tidsbruk som skyldes dysleksi hos advokaten. Høyesterett kom til at dette var riktig forståelse av salærforskriften § 7 og forkastet anken fra advokaten. Advokaten krevde salær for 118 timers arbeid med forberedelse til en straffesak, men fikk bare betalt for 40 timer.

Han gjorde gjeldende at den økte tidsbruken skyldtes hans dysleksi, og at det innebærer indirekte diskriminering hvis det ikke tas hensyn til denne funksjonsnedsettelsen ved salærfastsettelsen.

Advokaten fikk ikke medhold. Høyesterett la til grunn at retten skal fastsette salæret ut fra sakens omfang og kompleksitet. Målestokken er hvor lang tid en alminnelig dyktig advokat på rettsområdet ville brukt på saken. En eventuell forskjellsbehandling av personer med funksjonsnedsettelse ved salærfastsettelsen er lovlig i henhold til likestillings- og diskrimineringsloven. Det innebærer derfor ikke indirekte diskriminering at det ikke tas hensyn til advokatens dysleksi.

Salærforskriften bygger på et utgangspunkt om at salæret skal beregnes ut fra faktisk timeforbruk, jf. særlig § 2 andre ledd. Etter § 7 skal salæret likevel settes ned hvis det er brukt lengre tid på oppdraget enn det som er rimelig og nødvendig. Bestemmelsen har denne ordlyden:

«Finner den salærfastsettende myndighet at det er benyttet lengre tid enn hva som er rimelig og nødvendig, skal salæret settes ned. I straffesaker og i saker etter lov om fri rettshjelp kap. III skal vedkommende som har innlevert arbeidsoppgaven, gis mulighet til å uttale seg før salæret settes ned. I straffesaker kan retten, om det finnes nødvendig, innhente sakens dokumenter for vurdering av saksforberedelsens omfang.

Når den salærfastsettende myndighet setter ned salæret, skal det gis en kort begrunnelse.»

Når det gjelder forståelsen av salærforskriften § 7, oppsummerte førstvoterende dette i avsnitt 35:

«Samlet sett etterlater kildene etter mitt syn et temmelig entydig bilde. Jeg [Bergsjø] oppsummerer mitt syn på forståelsen av salærforskriften § 7 slik: Ved vurderingen av hva som er rimelig og nødvendig tidsbruk, skal salærfastsettende myndighet vurdere sakens omfang og kompleksitet. Målestokken er hvor lang tid en alminnelig dyktig advokat på rettsområdet ville brukt på saken. Det er i utgangspunktet ikke rom for å ta hensyn til individuelle forutsetninger hos den salærberettigede.»

Spørsmålet var om bestemmelsen likevel må tolkes annerledes i et tilfelle som i denne saken for å unngå indirekte diskriminering. Likestillings- og diskrimineringsloven § 9 slår fast at en forskjellsbehandling på visse vilkår kan være lovlig. Høyesterett kom til at salærforskriften § 7 ikke må tolkes utvidende for å unngå indirekte diskriminering, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 6, jf. 8 (avsnitt 37-65). Avsnitt 63:

«Jeg ser det slik at en eventuell forskjellsbehandling på dette området ikke vil være spesielt inngripende overfor advokater med dysleksi. En viss økning i tidsbruken vil ikke nødvendigvis føre til at salæret settes ned etter advokatforskriften salærforskriften § 7 – selv om kriteriet er hvor lang tid en alminnelig dyktig advokat ville ha brukt på oppdraget, lar dette seg sjelden fastslå helt presist. Advokater med dysleksi stenges ikke ute fra noen del av advokatmarkedet. De vil videre ofte ikke stilles dårligere enn advokater som har begrenset erfaring, eller som av andre årsaker enn funksjonsnedsettelse er mindre effektive enn flertallet.»

Dommere: Bergljot Webster, Aage Thor Falkanger, Henrik Bull, Per Erik Bergsjø, Erik Thyness.

Diskriminering: Fengsel felt for diskriminering på grunn av religion – serverte svinekjøtt til muslimsk innsatt

Diskrimineringsnemnda kom i vedtak 17.11.2021 i sak DIN-2021-258 til at et fengsel hadde diskriminert en muslimsk innsatt, ved å servere ham mat som inneholdt svinekjøtt uten å informere om innholdet i maten, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 6 første ledd.

Bestemmelsen forbyr diskriminering blant annet på grunn av religion. Forbudet omfatter også diskriminering på grunn av antagelser knyttet til religion eller livssyn, jf. § 6 andre ledd. Vernet mot diskriminering på grunn av religion må tolkes i tråd med retten til religionsfrihet i EMK artikkel 9 nr. 1, se nærmere Prop. 81 L (2016-2017) side 84.

Klageren i saken er muslim og spiser

ikke svin av religiøse årsaker. Nemnden kom til at klagers ønske om å ikke spise svin, er et beskyttet uttrykk for religion som nyter vern etter likestillings- og diskrimineringsloven § 6.

Nemnden tok for det andre stilling til om den innsatte hadde blitt diskriminert på grunn av etnisitet ved at fengselet av og til serverer de innsatte desserter som inneholder gelatin, uten å informere om at desserten er laget med produkter av svin. Klagen førte ikke frem på dette punkt.

Men nemnden presiserte at fengselet bør etterstrebe å tilby muslimske innsatte et likeverdig alternativ til gelatinholdig dessert, de dagene dette serveres. Feng-

selet bør også rutinemessig opplyse om at desserter som inneholder gelatin, kan være laget med produkter som inneholder svin.

For det tredje vurderte nemnden om fengselet har handlet i strid med forbudet mot diskriminering på grunn av religion, ved å gi muslimske innsatte et dårligere mattilbud enn andre. Den innsatte hadde blant annet fått servert kjøttkaker som hadde vært frosset siden sommeren 2020, og han hadde blitt tildelt kalkunpållegg som var nær å gå ut på dato. Men klagen her førte ikke frem, da ingen av disse hendelsene nådde opp til terskelen om hva som er å anse som en ulempe etter lovens § 7.

Strafferett: Straff av tunge rusmisbrukere

Professor Jon Petter Rui har i Lov og Rett nr. 1 2022 en artikkel om straff av tunge rusmisbrukere for bruk av narkotika og besittelse til eget bruk. Han konkluderer med at de ikke kan straffes:

«Ved tiltaler for overtredelse av legemiddel-loven § 24 om bruk av narkotika og besittelse til egen bruk må domstolen frifinne hvis tiltalte er tung rusmisbruker. Domfellelse er i strid med Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Ut fra strafferettslig terminologi, er ikke kravet om materiell rettsstrid oppfylt. Når handlingen ikke oppfyller kravet til materiell rettsstrid, er den både straffri og lovlig. Det er da ikke adgang til å benytte straffeprosessuelle tvangsmidler for å etterforske overtredelser av legemiddeloven § 24 når 'siktete' er tung rusmisbruker.»

Ved tiltaler for overtredelse av legemiddeloven § 24 om bruk av narkotika og besittelse til egen bruk må domstolen frifinne hvis tiltalte er tung rusmisbruker.

Forvaltningsrett: Pålegg om retting og tvangsmulkt som følge av veitiltak i LNF-område

Høyesteretts enstemmige dom 27.1.2022 - **HR-2022-234-A** – gjaldt gyldigheten av vedtak om å pålegge to grunneiere som uten tillatelse anla vei i et LNF-område, å foreta retting og betale tvangsmulkt. Spørsmålet i saken var om plan- og bygningsloven gir hjemmel for et slikt vedtak dersom veitiltaket reguleres av annen lovgivning.

Høyesterett kom til at Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) traff et gyldig vedtak da to grunneiere ble pålagt å foreta retting og betale tvangsmulkt fordi de uten tillatelse hadde anlagt vei i et LNF-område.

A ervervet en landbrukseiendom i 2015 og ville satse på hestedrift og sauehold. Sammen med eieren av naboeiendommen anla hun vei på til sammen 750 meter over eiendommene, uten at det ble søkt om tillatelse etter plan- og bygningsloven.

Kommunen og Fylkesmannen kom til at veitiltaket var søknadspliktig etter denne loven, og traff vedtak om sanksjoner etter kapittel 32.

Spørsmålet i saken var om plan- og bygningsloven hjemlet

Advokatrett: Regler for god advokatskikk punkt 1.3

Borgarting lagmannsretts enstemmige dom 13.12.2021 - **LB-2021-17661** - gjelder gyldighetsprøving av tre beslutninger fra Disiplinærnemnden for advokater og krav om fastsettelsesdom for erstatningsplikt for nemnden. Lagmannsretten kom til at nemndens beslutninger var gyldige. Sammen-draget:

«Disiplinærnemnden hadde meddelt en advokat irrettesettelse for brudd på Regler for god advokatskikk (RGA) punkt 1.3 i tre saker. Advokaten hadde møtt salær- og disiplinærklager fra tre ulike klienter med forliksrådslager til avgjørelse av salærkravet. Salærklagene kunne derved ikke behandles av disiplinærmyndighetene, jf. advokatforskriften § 5-3 siste ledd. Samtidig hadde advokaten tatt gjentatte initiativ til forlik der klientene skulle trekke klagesaken mot reduksjon i salæret, og samtidig påpekt saksomkostningsrisikoen ved domstolsbehandlingen.

Selv om salærene var betalt, hadde advokaten lovlig adgang til å kreve domstolsbehandling av salærtvistene, jf. HR-2019-1948-U. Lagmannsretten kom likevel ut fra en konkret vurdering til at advokatens opptreden, der saksanleggene inngikk som del av et samlet press for å unngå behandling av klagene, var «egnet til å skade standens og yrkets anseelse».

Disiplinærreaksjonene ble verken ansett å være i strid med retten til domstoladgang, ytringsfriheten eller retten og plikten til å søke å løse salærtvisten i minnelighet, jf. Grunnloven § 95 og § 100, EMK artikkel 6 og 10 og tvisteloven § 5-4.

Det forelå heller ikke saksbehandlingsfeil ved nemndens beslutninger, som dermed var gyldige. Dommen inneholder generelle uttalelser om saksbehandlingsregler for Disiplinærnemnden, domstolenes prøvingskompetanse og forståelsen av RGA punkt 1.3 der disiplinærklager møtes med saksanlegg.»

Dommen er anket.

Barnevernsrett I: Grensekryssende omsorgsovertagelse

Høyesteretts enstemmige dom 25.1.2022 – **HR-2022-207-A** – gjelder grensekryssende omsorgsovertagelse. Saken gjaldt blant annet norske myndigheters jurisdiksjon til å behandle omsorgsovertagelsen når foreldrene har flyttet til England og tatt med barna.

De reiste til England med sine to barn straks etter at kommunen hadde varslet foreldrene om at kommunen ville innlede sak om omsorgsovertagelse av barna. Fylkesnemnda vedtok omsorgsovertagelse vel to måneder etter utreisen.

Høyesterett kom til at fylkesnemnda hadde myndighet – jurisdiksjon – til å vedta omsorgsovertagelse, og til at norske domstoler fremdeles har jurisdiksjon til å overprøve vedtaket.

Begrunnelsen var at barna hadde «vanlig bosted» i Norge da fylkesnemnda traff vedtaket, jf. barnevernloven § 1-2 og Haag-konvensjonen 1996 artikkel 5. Etter at vedtaket var truffet, var foreldrenes tilbakeholdelse av barna i England ulovlig – «wrongful» – jf. konvensjonen artikkel 7.

Tilbakeholdelsen ble ansett ulovlig selv om utreisen fra Norge var lovlig. Kommunen hadde dessuten, innenfor den fristen bestemmelsen setter, innledet en verserende rettsak i England

Barnevernsrett II: EMD - to dommer vedrørende Norge i januar 2022

E.M. m.fl. v. Norge, 20. januar 2022 – **EMDN-2017-53471-7**. Ikke krenkelse av EMK artikkel 8. Omsorgsovertagelsen tilstrekkelig begrunnet, blant annet dokumentert vold og misbruk hos de biologiske foreldrene. Fratagelse av foreldreansvar tilstrekkelig begrunnet på grunn av publisering av sensitive personopplysninger og bilder på sosiale medier. Nektelse av samvær tilstrekkelig begrunnet, blant annet under henvisning til vold, misbruk, sterke fysiske reaksjoner fra barna og barnas egne meninger. HR-2017-172-U.

A.L. m.fl. v. Norge, 20. januar 2022 – **EMDN-2018-45889-7**. EMK artikkel 8. Ikke krenkelse vedrørende omsorgsovertagelsen, men krenkelse på grunn av begrenset samvær. Omsorgsovertagelse tilstrekkelig begrunnet i «insufficient parent-child interaction» og andre alvorlige mangler i omsorgen som var godt dokumentert gjennom sakkyndige.

Merk: Ikke vold og/eller misbruk. Samvær begrenset til tre ganger i året á en time. Slike «severe limitations» er normalt ikke forenlig med målet om gjenforening. Også gjentatt, på generelt grunnlag, at gjenforening «cannot normally be expected to be sufficiently supported if there are intervals of weeks, or even months, between each contact session». Konkret ikke redegjort tilstrekkelig for om målet om gjenforening var oppgitt og/eller kunne nås med alternative midler. For ensidig lagt til grunn at barnet ville ha det bedre hos fosterforeldrene. HR-2018-1110-U. Kilde: Borgarting lagmannsretts MR-nytt.

med sikte på tilbakelevering av barna. Høyesterett kom videre til at fristen i barnevernloven § 4-13 for å iverksette omsorgsovertagelsen ikke er utløpt.

Dommen er viktig og gir veiledning om norske myndigheters og domstolars jurisdiksjon til å behandle barnevernssaker når barnet befinner seg i utlandet. Det er en god omtale av dommen i EuroRett nr. 3 2022.

Dommere: Hilde Indreberg, Aage Thor Falkanger, Per Erik Bergsjø, Ingvald Falch, Knut Erik Sæther.

Dommen er viktig og gir veiledning om norske myndigheters og domstolars jurisdiksjon til å behandle barnevernssaker når barnet befinner seg i utlandet.

Erstatningsrett: Krav mot nettselskap etter overspenning i strømnettet

Høyesteretts enstemmige dom 24.1.2022 - **HR-2022-192-A** - gjaldt regresskrav fra fire forsikringsselskap for utbetalinger til 197 innboforsikringskunder for skader på elektriske anlegg og apparater. Skadene oppstod ved at et trefall medførte overspenning i distribusjonsnettet. Spørsmålet var om nettselskapet er erstatningsansvarlig for skadene etter regelen om kontrollansvar for mangler i forbrukerkjøpsloven § 33 andre ledd, eventuelt etter reglene om produktansvar.

Høyesterett kom til at nettselskapet var erstatningsansvarlig etter kontrollansvarsregelen i forbrukerkjøpsregelen § 33. Nettselskapet hadde ikke godtgjort at den aktuelle skadeårsaken lå utenfor selskapets kontroll.

Høyesterett la til grunn at vilkåret om at hindringen må ligge utenfor selgerens kontroll, må vurderes konkret, og uttalte at det avgjørende er om årsaken til mangelen ligger utenfor det selgeren - etter en objektiv vurdering - kan kontrollere eller påvirke gjennom planlegging, styring og kontroll med virksomheten. At et tre kunne falle over ledningsnettet og påføre skade, var heller ikke et forhold som nettselskapet ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden.

Det er en grundig drøftelse av kontrollansvaret, avsnitt 44-90. Avgjørelsen avklarer rekkevidden av nettselskapers kontrollansvar for mangler ved avtaler om overføring av elektrisk energi i forbrukerforhold.

Dommere: Jens Edvin A. Skoghøy, Bergljot Webster, Ragnhild Noer, Wenche Elizabeth Arntzen, Kine Steinsvik.

JUS – Juristenes utdanningscenter

Vårens faste faglige møteplasser

Her er et lite knippe årlige JUS-kurs i mars. I tillegg er det verdt å merke seg de to nye webinar-seriene i forhandlinger og legal tech, og lanseringen av årets første masterclass i arbeidsrett.

DET ÅRLIGE ARBEIDSRETTSKURSET

Ajourføring om nyheter i rettsutviklingen, og mulighet til å velge mellom ulike faglige sesjoner.

Tid: 10. – 11. mars. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** Bergen

MASTERCLASS I ARBEIDSRETT

Samlingen ledes av Martin Jetlund (Schjødt), Christel Søreide (Wiersholm) og Trond Erik Kvalsnes (Simonsen Vogt Wiig). Temaet er særavtaler i den kollektive arbeidsretten, med fokus på ulike typer særavtaler, ufravikelighetsprinsippet, inngåelse og opphør av særavtaler og praktisk håndtering av tariffavtaler ved virksomhetsoverdragelse. Det blir både faglige innlegg og gruppeoppgaver, og deling av erfaring mellom deltakerne. NB. Begrenset antall plasser.

Tid: 24. mars. **Pris:** 4200 kroner. **Sted:** Oslo

DET ÅRLIGE IKT-RETTSKURSET

Gjennomgang og diskusjon av aktuelle juridiske problemstillinger som personvern, datakriminalitet, kontraktsrett, og offentlig anskaffelser. Faglig oppdatering og fordypning innen IKT-kontrakter og teknologijuss.

Tid: 24.- 25. mars. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** Sandefjord

DET ÅRLIGE BARNERETTSKURSET

Oppdatering på barneloven og barnevern, og belysning av utvalgte aktuelle temaer. Temaet for ettermiddagen første dag blir innledet av dommer i EMD, Arnfinn Bårdsen, via Zoom: «Hvor er vi etter EMD-dommene?».

Tid: 24. - 25. mars. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** Sandefjord

DET ÅRLIGE EKSPROPRIASJONSRETTSKURSET

Rettspraksis siden sist og ny lovgivning. Innlegg om arbeidet med store prosjekter fra A-Å. Praktisk gjennomgang av erverv av næringsseiendom, og innlegg om erstatning for rådgighetsreguleringer og leietakeres erstatningsvern ved erverv av næringsareal.

Tid: 31. mars - 1. april.

Pris: 5900 kroner.

Sted: Sandefjord

Theresa Schumacher Walberg fra Wiersholm foreleser på det årlige IKT-rettskurset.

Forfattere: Thor Falkanger og Aage Thor Falkanger

Forlag: Universitetsforlaget 2022

Antall sider: 984

Pris: 1199 kroner

Tingsrett, 9. utg

Forrige utgave av boken kom i 2016, og siden har «hverken lovgiver eller domstolene ligget på latsiden»,

skriver forfatterne i forordet. Også nyere juridisk litteratur er innarbeidet i boken. Ene- og sæierei rett til fast eiendom, inkludert reglene om grenser og andre nabospørsmål, omhandles i bokens første del. Tomtefeste, servitutter, allemannsrett og allmenningsrett og offentlig kontroll med fast eiendom er gitt bred omtale, ifølge forlaget.

I bokens andre del fokuseres det på tredjepersonkonflikter knyttet til fast eiendom, løsøre og fordringer.

Forfatter: Sigmund Simonsen

Forlag: Fagbokforlaget 2022

Antall sider: 430

Pris: 599 kroner

Skipssikkerhetsrett

«Hensikten med denne boken er å gi en helhetlig fremstilling av gjeldende nasjonale og internasjonale skipssikkerhetsregler

i et norsk rettslig perspektiv», skriver forfatteren i forordet. I bokens prolog omtales KNM Helge Ingstads forlis i 2018.

«Kollisjonen mellom Helge Ingstad og Sola TS reiser en rekke rettsspørsmål, som hva forsvarlig navigering og vakthold er, hvilke tekniske krav som stilles til skip, hva er sikker drift og hvem har ansvaret. Det er slike rettsspørsmål denne boken handler om.» Forfatteren er professor i rettsvitenskap ved Høgskulen på Vestlandet og professor II på NTNU.

Forfatter: Anette Hemmingby

Forlag: Gyldendal 2022

Antall sider: 432

Pris: 599 kroner

Ensidig endring av økonomiske ytelser i arbeidsavtaleforhold

Bokens overordnede tema er

arbeidsgivers spillerom for å endre økonomiske forpliktelse i arbeidsavtaleforholdet, og er basert på forfatterens doktorgradsarbeid ved UiO. Boken inneholder femten kapitler, som styringsrett som grunnlag for endring, arbeidsavtaleforholdet, bindingsspørsmålet, økonomiske ytelsers innhold og klassifisering, endringsbegrensninger gjennom lov og avtale og krav til saklighet, rimelighetsvurderinger og virkninger av urettmessige endringer.

Nektet 42 prosent av seksårsankene

Av totalt tre hundre anker over straffedom, ble bare litt over hundre saker henvist til ankeforhandling i Hålogaland lagmannsrett i seksårssaker i 2021, ifølge rettens årsmelding.

Der omtales også prøveprosjektet «Opptak i retten», som retten deltar i sammen med Nord-Troms og Senja tingrett.

Lagmannsretten har gode erfaringer med prosjektet: «Bruk av opptakene er godt mottatt av våre profesjonelle aktører, og det sparer parter og vitner, særlig fornærmede i straffesaker, for belastningen ved å måtte gi ny, fullstendig forklaring for lagmannsretten.»

Etterlyser bred debatt om straffnivåene i seksuallovbruddsaker

Hvorfor blir en ung mann som har fingret en dame én gang dømt til to år og ni måneders fengsel, mens en voksen kvinne som har utnyttet sin stilling på NAV til å få sex med en asylsøker gjentatte ganger – og i tillegg anklaget ham for voldtekt – dømt til en straff som er 18 måneder lavere?

TEKST: NINA SCHMIDT

Lagdommer Rune Bård Hansen i Agder lagmannsrett stiller disse spørsmålene i en fersk artikkel i Lov og Rett (nr. 1 2022). «Et kortvarig overgrep foretatt av et ungt menneske i en festsituasjon blir straffet mer enn dobbelt så strengt som langvarig misbruk av betrodd stilling og uriktig forklaring om voldtekt.

En slik rettsstilstand kan etter mitt syn ikke aksepteres», skriver Hansen.

Innlegget er en oppfølging til en gjesteleder av tidligere høyesterettsdommer Magnus Matningsdal (Nr 9 2021) med tittelen «Ubalanse i straffnivå ved seksuallovbrudd».

Hansen er svært kritiske til spriket i straffelengdene som idømmes, og mener at politikerne nå må våge å ta debatten.

URIMELIG LAVE STRAFFER

Rune Bård Hansen har flere ganger siden straffene for seksuallovbrudd ble kraftig innskjerpet i 2009 og 2010, forsøkt å reise debatt om straffutmålingene - som han mener skiller seg vesentlig fra det gjengse, strafferettslige perspektivet på straff i Norge.

— Fordi straffene til langt utpå 2000-tallet var urimelig lave — den gang ble overgrep som i dag benevnes som sovevoldtekt straffe med fengsel fra 45 til 120 dager — så skrudde man skruen til ensidig alt for hardt og unyansert til. Det var knapt kritiske høringsuttalelser, og forarbeidene var skremmende unyanserte. Det har hverken politikerne, domstolene, Riksadvokaten, statsadvokatembetet eller andre aktører grunn til å være stolt av, sier Hansen til Advokatbladet.

I 2013, som daværende politimester i Vestfold

politidistrikt, skrev han en artikkel i Lov og Rett (nr. 10 2013) som skapte oppmerksomhet.

— Jeg viste da blant annet til en dom der en ung mann på 18 år ble dømt til to års fengsel etter at han hadde brukt fingrene i skjeden hennes inn i omtrent i ti minutter (Rt. 2013, s. 853), forteller Hansen.

Kvinnen anmeldte mannen, og han ga en uforbeholden tilståelse i første politiavhør. Høyesterett skriver at «uten tilståelse ikke gitt at han ville bli domfelt».

RUS OG KÅTSKAP

I Høyesterett ble det vist til at straffen for dette overgrepet i utgangspunktet skulle være tre år og tre måneder.

— Straffen ble satt til to års fengsel for en tidligere ustraffet 18-åring. I artikkelen skrev jeg at jeg mente at dette bar helt galt av sted.

«Resultatet har blitt at alminnelig ungdom som i rus og kåtskap handler feil, i dag blir slått i hartkorn med gjerningspersoner domfelt for overfallsvoldtekt. Konsekvensen er at sovevoldtekt ikke lenger er et overgrep som bare rammer fornærmede. Tiltalte risikerer å bli uforholdsmessig hardt rammet av et samfunnspåført onde som ikke står i rimelig forhold til forbrytelsen», skrev Hansen.

”
Disse strenge straffene rammer mange unge svært hardt. De marginaliseres som voldtektsforbrytere, og settes på samfunnets sidelinje.

DOM FRA 2021

NAV-ANSATT PRESSET SEG TIL GJENTATT SEX OG INNGA FALSK ANMELDELSE (LH-2021-50590)

En kvinnelig flyktningkonsulent i NAV utnyttet sin stilling til å skaffe seg sex med en asylsøker, og truet med at en avvisning ville føre til at asylsøkerens tolv år gamle bror ikke ville få komme til Norge. Den seksuelle utnyttelsen fant sted i flere måneder, før fornærmede fortalte ledelsen i NAV om forholdet. Kvinnen ble da suspendert, og svarte med å anmelde asylsøkeren for voldtekt. Senere ble hun siktet for uriktig forklaring, men da hadde mannen vært mistenkt for voldtekt i ti måneder.

STRAFF: ETT ÅR OG TO MÅNEDER

Kilde: Rune Bård Hansen, Lov og Rett nr. 1 2022.

DOM FRA 2021

19-ÅRING STAKK FINGEREN ÉN GANG I KVINNENS SKJEDE (HR-2021-1600-U)

En 19 år gammel mann stakk fingeren én gang så vidt inn i skjeden til en jevnaldrende kvinne. For dette ble han dømt til fengsel i to år og ni måneder for sovevoldtekt til seksuell omgang. Lagmannsrettens flertall på fem dommere fant det bevist at tiltalte «førte sin finger inn i skjeden til fornærmede, ikke langt og ikke gjentagende, men like fullt inn i skjeden».

Ankeutvalget avsto anken. I avgjørelsen viste Høyesterett til en dom fra 2013 der en kvinnelig drosjesjåfør ble angrepet bakfra, holdt fast i bilsetet og slått flere ganger, kysset og slikket i ansiktet, og der gjerningsmannen stakk en eller flere fingre inn i hennes skjede. Straff i drosjesaken (HR-2013-1238-A) ble fengsel i tre år og tre måneder.

STRAFF: TO ÅR OG NI MÅNEDER

Kilde: Rune Bård Hansen, Lov og Rett nr. 1 2022.

”
**Straffeut-
målingen i
mange sove-
voldtektssaker
er både inhuman
og hensiktsløs,
hvis det ikke
er hevn som er
motivet for
reaksjonen.**

te en anke fremmet fra en mann som da han var 19 år stakk én finger så vidt inn i skjeden til en jevnaldrende kvinne, og ble dømt til to år og ni måneders fengsel.

— Høyesterett hadde mulighet til å utfordre normalstraffenivået, men gjorde det ikke. Det synes jeg både er overraskende og synd. Jeg vet at det er mange i Høyesterett som mener at minste-straffen som politikerne har vedtatt, fører til altfor unyanserte reaksjoner. Men domstolen nøler med å ta opp hansken og være et nøkternt korrektiv til politikernes avgjørelser i 2010, noe jeg synes at domstolene har som en viktig oppgave.

«Dessverre har Høyesterett valgt ikke å utfordre normalstraffenivået for voldtekt, til tross for at prinsippet om forholdsmessighet mellom lovbrudd og straff må gjelde også der», skriver Hansen.

IKKE TYPISK NORSK

— Straffeskjerpelsene er blitt praktisert unyansert, og er heller aldri blitt underlagt en skikkelig debatt. Nå er det debatt om såkalt samtykkelov, og det kan utløse et press i retning av enda strengere straffer i seksuallovbruddsakene.

Han etterlyser en bred gjennomgang av straffenivåene og en utredning som ser på proporsjonalitetsprinsippet i straffeutmålingen.

— Hva er hensikten med å sperre unge mennes-

ker inne i mange år? Er det riktig med disse konforme og veldig strenge straffene, spør Hansen.

SAMTYKKEBESTEMMELSE VURDERES

Det regjeringsoppnevnte Straffelovrådet har fått i oppdrag «å foreta en samlet gjennomgang av straffelovens bestemmelser om seksuelle krenkelser, herunder straffebudet om voldtekt, med sikte på å utforme en regulering som samlet sett ivaretar den enkeltes rett til seksuell selvbestemmelse og andre grunnleggende krav til en rettsstatlig utforming av straffelovgivning». Rådet skal spesielt vurdere behovet for en samtykkebestemmelse, og «identifisere eventuelle mangler ved gjeldende regulering og foreslå endringer som gir en mer hensiktsmessig utforming av de enkelte bestemmelsene, og en mer treffende avgrensning mellom de ulike straffebudene om seksuelle krenkelser».

Hansen mener straffelovrådet bør få et tilleggsmandat om å vurdere hensiktsmessigheten av minstestraffer og normalstraffenivået, samt å vurdere om straffeutmåling er proporsjonal mellom de ulike seksuallovbruddene.

Han har nylig skrevet til Straffelovrådets leder og pekt på behovet for dette.

Han har liten tro på at politikerne vil ta debatten.

— Dette er ikke en sak som øker stemmetilfanget, og de vil nok ikke ta sjansen på å ta det opp.

PREG AV MORALISME

Hansen understreker at han ønsker at seksuallovbrudd skal straffes med følgbare reaksjoner, og han har selv gjentatte ganger skjerpet tingrettenes straffeutmåling.

— Men dagens straffenivåer bærer preg av moralisme og politiske strømninger. Man setter jo også et offerstempel på den fornærmede parten som ikke alltid er til fornærmedes beste. Disse strenge straffene rammer mange unge svært hardt. De marginaliseres som voldtektsforbrytere, og settes på samfunnets sidelinje.

Han mener det bør forskes på hvordan livene til domfelte som soner lange fengselsstraffer for sovevoldtekt påvirkes på sikt.

Han presiserer at mange seksuallovbrudd er svært grove, men at sakene ikke kan skjæres over én kam. For eksempel synes både han og Magnus Matningsdal at straffen i den såkalte ordførersaken i Vågå — der ordføreren ble dømt til to år og tre måneders fengsel for å ha utnyttet sin stilling til å ha om lag femti samleier med en jente under 16 år — er mild og ikke lett å forstå.

— Jeg stiller spørsmål om veldig harde straffer er riktig måte å påvirke unge voksnes adferd på, sier Hansen. •

DOM FRA 2021

**22-ÅRING HADDE GJENTATTE
SAMLEIER MED KJÆRESTE PÅ 15 ÅR
(HR-2021-2145-A)**

En mann på 22 år ble kjæreste med ei jente på 15 år og 5 måneder, og de hadde regelmessige samleier. De var et par også da saken gikk for Høyesterett, og både jentas mor og mannens foreldre hadde akseptert forholdet. Mannen ble tiltalt for å ha hatt seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år (straffeloven § 302), der normalstraffenivået er fengsel i seks måneder. Jenta ønsket ikke at kjæresten skulle straffes.

I lagmannsretten ble mannen dømt til samfunnsstraff i 120 timer, og Høyesterett forkastet påtalemyndighetens anke, og viste til forarbeidene (Prop. 97 L (2009-2010) der det heter at retningslinjene om normalstraffenivå bare danner utgangspunkt for vurderingene.

«Straffen må fastsettes slik at det blir forholdsmessighet mellom handling og straff», uttalte Høyesterett.

(«I denne saken demonstrerer Høyesterett etter mitt syn for første gang etter 2010 et humant grunnsyn ved straffutmåling for seksuallovbrudd», skriver Rune Bård Hansen.)

STRAFF: 120 TIMERS SAMFUNNSSTRAFF

Kilde: Rune Bård Hansen, Lov og Rett nr. 1 2022.

– Jeg er uforstående til en rettspraksis som gir mye strengere straff for saker med en finger i skjeden i beruset tilstand på fest, enn langvarig misbruk av stilling for å skaffe seg seksuell omgang med en sårbar person. Jeg mener det er tvingende nødvendig å se på straffenivåene i sin helhet, sier Rune Bård Hansen.
Foto: Dag G. Nordsveen, NTB

Fra korte til lange straffer

I artikkelen «Fra utuktig omgang til sovevoldtekt – straffutmåling på ville veier» som stod på trykk i Lov og Rett nr. 10 i 2013, beskriver Rune Bård Hansen utviklingen i straffenivåene i seksuallovbruddsaker.

HER ER EN KORTVERSJON:

Etter initiativ fra blant annet Norske Kvinners Nasjonalråd ble minstestraftene for voldtekt fjernet i 1963, etter å ha vært i bruk siden 1927. Minstestraftene førte til frifinnelser fordi de var for strenge og unyanserte, mente sanitetsforeningen.

På 2000-tallet og frem til innstramningene i 2009 og 2010, ble straffenivået oppfattet som for milde for mange type seksuallovbrudd, og straffene ble derfor strammet til igjen.

Frem til år 2000 ble det som i dag kalles sovevoldtekter (et begrep først benyttet av Høyesterett i 2006) dømt etter straffeloven § 193, som sa at seksuell omgang med noen som var bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen, hadde en øvre strafferamme på fem år.

EKSEMPLER PÅ LAVE STRAFFER

«Til tross for høy strafferamme ble overtredelser gjennomgående møtt med lave straffer.»

For eksempel ble en 47-åring i 1993 idømt bare 45 dagers fengsel for samleie med en sterkt beruset 20-år gammel kvinne. (Rt. 1993 s. 963.)

«Et annet eksempel er Rt. 2000 s. 800. Her ble to menn på 28 og 29 år begge idømt 120 dagers ubetinget fengsel for overtredelse av straffeloven § 193. De hadde gjennomført samleie med en kvinne som sov etter at hun i alkoholpåvirket tilstand hadde røkt hasj sammen med gjerningsmennene, som hun hadde møtt tilfeldig.»

«Dette straffenivået for seksuelt misbruk av bevisstløse kunne ikke

oppretholdes. Som en konsekvens av at domstolene utmålte reaksjoner i nedre del av strafferammen i § 193, tok politikerne grep.»

BLE DEL AV VOLDTEKTSPARAGRAFEN

«I 2000 ble denne type seksuelle overgrep ført inn under bestemmelsen i straffeloven § 192 om voldtekt (som straffeloven § 192 første ledd bokstav b). Bestemmelsen fikk samme ordlyd som straffeloven § 193, bortsett fra at begrepet «utuktig omgang» ble byttet ut med «seksuell omgang.» Noen realitetsforskjell innebærer dette ikke. Minstestraften for voldtekt til samleie ble samtidig hevet fra fengsel i ett år til fengsel i to år.»

Ti år senere ble minstestraften øket: «Ved lovendring som ble vedtatt ved lov 25. juni 2010 nr. 46, ble minstestraften for voldtekt til samleie satt til fengsel i tre år.»

«I Prop. 97 L til lovendringen i 2010 uttales det at normalstraffenivået for voldtekter som rammes av minstestraften på fengsel i tre år, ikke bør være under fengsel i fire år, og at dette skal gjelde for alle voldtekter «uavhengig av hvilket alternativ» i § 192 første ledd saken gjelder.»

BETINGET BLE NÆRMEST «FORBUDT»

I forarbeidene fra Stortingets justiskomité, het det: «Det presiseres at straffenivået for voldtekter som rammes av minstestraften, ikke bør være under fengsel i fire år, og at straffen skal være ubetinget.»

Rettstilstanden er nå slik at seksuell omgang med bevisstløse eller sovende personer, skal straffes med fire års ubetinget fengsel, og straffen kan bare idømmes lavere eller delvis betinget dersom det foreligger særlig formildende omstendigheter.

«(...) Friheten for domstolene til i nevneverdig grad å vurdere straffverdigheten av voldtekt av sovende personer basert på omstendighetene i den enkelte sak, er definitivt borte.»

«Noe må ha gått galt når normalstraffen for sammenliknbare overgrep har steget fra 45 til 120 dagers fengsel for drøyt ti år siden til fire år i dag. Straffenivået er mer enn tidoblet uten noen egentlig debatt.»

Mener lovarbeidet var for dårlig

En tillitskrise mellom Stortinget og Høyesterett tidlig på 2000-tallet og dårlig lovarbeid danner bakteppet for ubalansen i straffnivåene ved seksuallovbrudd, mener tidligere høyesterettsdommer Magnus Matningsdal.

TEKST: NINA SCHMIDT

Enkelte punkter i forarbeidene til kapittelet om seksuallovbrudd virker som de er skrevet med en form for fanatisme, sier Magnus Matningsdal.

I fjor høst ble han invitert til å skrive en gjes-teleder i Lov og Rett (nr. 10 2021). I lederen, som har tittelen «Ubalanse i straffnivå ved seksuallovbrudd», tar han til orde for en hel-hetlig gjennomgang av straffnivåene.

Han foreslår at det oppnevnes en komité som kan gjennomgå straffnivåene i seksuallov-bruddsaker, og også sammenligne de norske nivå-ene med straffnivåene i andre, sammenlignbare land.

Han er helt enig med lagdommer Rune Bård Hansen i at straffeloven 2005 ikke gir forholds-messighet mellom handlingers alvor og straffeut-målingene. Men han er uenig med ham på andre punkter.

— Det er alvorlige svakheter i kapittelet om seksuallovbrudd i straffeloven 2005. I seksuallov-bruddsaker er det gradforskjeller, og da hadde jeg forventet en langt grundigere avveining av hvor-dan man skal veie de ulike overtredelsers grovhet mot hverandre. Men i forarbeidene er det ikke lett å sammenligne straffnivået mellom ulike type lovovertrедelser. Forarbeidene er på enkelte punkter svært dårlige og lite gjennomtenkte, rett og slett.

TIDLIGERE KLART FORMILDENDE

Som eksempel viser han til saken (HR-2021-2145-A) der en 22-åring ble idømt samfunnsstraff for å ha hatt regelmessige samleier med sin 15 år gamle kjæreste, et eksempel Rune Bård Hansen også viser til.

Forarbeidene som er aktuelle i pådømmelsen av denne saken er merkverdige, mener Matningsdal.

— Det virker som om de er skrevet med en form for fanatisme. Ifølge forarbeidene til straffeloven 2005 er det ikke relevant i formildende retning at det foreligger et kjæresteforhold mellom partene der-som barnet er under 14 år. Men det ligger jo i sakens natur at det er tale om vidt forskjellige situasjoner, dersom overgriperen er en totalt fremmed person. Så at et kjærlighetsforhold ikke skulle være relevant, mener jeg er helt uforståelig, sier Matningsdal.

Dette synes for øvrig departementet selv å ha innsett, da det noen måneder senere i proposisjo-nen til endring av straffeloven 1902 inntok mot-satt standpunkt, forteller han.

— Det er altså dette Høyesterett med svært god grunn fulgte opp i dommen som kom i fjor høst. Jeg mener avgjørelsen var klok.

VEDTATT UFORHOLDSMESSIGHET

Også når det gjelder seksuell omgang og samleie med barn henger ikke straffnivåene sammen, mener han. Dersom barnet er under 14 år, er nor-malstraffnivået fengsel i fire år.

— Hvis du har to tilfeller, der en jente er tret-ten år og 364 dager, da er du i bestemmelsen for voldtekt mot barn, og da skal straffen utmåles til fire år. Men hvis jenta er fjorten år og én dag, så er normalstraffnivået seks måneder. Dette henger jo ikke i hop i det hele tatt, sier Matningsdal.

I sin artikkel i Lov og Rett bruker han saken om ordføreren i Vågå som eksempel (Rt. 2013 s.1211), og viser til at ordføreren, som den gang var i fem-tiårene, hadde hatt hyppige samleier med en jente under 16 år.

«Samleiene hadde foregått over 22 måneder

— hvorav i overkant av 14 måneder etter straff-skjerpingen i juni 2010 som tilsvarte dagens lov-givning. Straffen ble satt til fengsel i to år og tre måneder — altså litt i overkant av halvparten av straffnivået for ett samleie med en fornærmet på 13 år og 11 måneder. (...) Den enorme forskjellen i straffnivå er ikke lett å forstå.»

— Men hvordan skal man få rettet det opp i uba-lansen? Stortinget har jo faktisk nærmest vedtatt at det ikke skal være forholdsmessighet, sier Mat-ningsdal.

TILLITSKRISE MELLOM STATSMAKTENE

Problemet for Høyesterett er forhistorien, påpeker han.

— Det oppstod nærmest en tillitskrise mel-lom Stortinget og Høyesterett på begynnelsen av 2000-tallet, og de høye straffnivåene er, etter min mening, på mange måter en konsekvens av den-ne.

På 1990-tallet vedtok Stortinget forhøyelser av den øvre strafferammen på flere områder, med mål om å øke straffnivåene.

— I august 2000 økte så strafferammen for vold-tekt til samleie fra ett til to år, men enda viktige-re i denne sammenhengen, var at sovevoldtekter falt innunder voldtektparagrafen. Det innebar at normalstraffnivået for sovevoldtektene nærmest over natten økte fra nitti til tolv dager til minst fengsel i to år. Det var altså tale om en seksdob-ling. Og så skjedde det som ble utslagsgivende for et økt straffnivå: I 2002 fikk Høyesterett to saker til behandling om sovevoldtekt som var begått et-ter lovendringen.

”

Det er alvorlige svakheter i kapittelet om seksuallovbrudd i straffeloven 2005. I seksuallovbruddsaker er det gradforskjeller, og da hadde jeg forventet en langt grundigere avveining av hvordan man skal veie de ulike overtredelsers grovhet mot hverandre.

— Da var man nødt til å forholde seg til at min-stestraffen nå var satt til to år. Men flertallet gjorde nærmere femti prosent av straffen betinget. Liv Kjølstad og jeg dissenterter, og stemte for fullt ut ube-tinget, som en konsekvens av at sovevoldtekt nå lå under voldtektparagrafen. Flertallets avgjørelse vakte veldig sterke reaksjoner på Stortinget, der mange mente at Høyesterett ikke levde opp til forutsetnin-gene som lå til grunn for Stortingets lovvedtak.

— Det bygget seg etter dette opp en frustrasjon med Høyesterett blant stortingspolitikernes utover på 2000-tallet, forteller han.

JUSTISKOMITEEN PÅ KRIGSSTIEN

Samtidig kom Straffelovkommisjonen med sin inn-stilling til ny straffelov.

— Innstillingen var veldig negativ til at domstole-ne skulle legge vekt på det som var sagt i forarbeide-ne om straffnivå. Dette ble nærmest som å henge opp enda en rød klut fremfor Stortinget. I justisko-miteens innstilling til straffeloven kan man se at den virkelig var på krigsstien i forhold til dette. De kom derfor med en streng beskjed om hva slags straff de ville ha i seksuallovbruddsaker, og det var den be-stillingen lovavdelingen kom tilbake med i 2009. De var — ut fra de to sovevoldtektssakene — veldig pre-sise på i forarbeidene at straffen ikke skulle gjøres delvis betinget.

Høyesterett kunne ikke se bort fra signalene fra lovgiver, mener Matningsdal.

Hensynet til domstolenes uavhengighet og makt-fordelingsprinsippet er ikke til hinder for at det gis slike signaler, noe Høyesterett fastslo i to storkam-merdommene høsten 2009, påpeker han.

— Slik jeg ser det, ville det være veldig vanskelig for Høyesterett i dag å snu opp ned på den praksis som har vært fulgt de siste årene. Derfor har jeg foreslått å sette ned en komité som kan gå gjennom straffnivået, og også sammenligne med nivåene i andre land.

- FARLIG TANKE

Han synes at Rune Bård Hansen trekker frem mange viktige momenter i sitt innlegg i Lov og Rett.

— Det er mange kloke og gode tanker der, men en fremgangsmåte der Høyesterett nærmest skal gjøre opprør, er en farlig tanke i praksis. Det ville jeg ikke ha vært med på, sier Matningsdal.

Han kritiserer også forarbeidene for overhodet ikke å ha drøftet øvre strafferamme i saker om fremstilling som seksualiserer barn, for eksempel seksualiserte bilder og videoer av barn som deles på internett.

— Dette er svært alvorlige handlinger. Nå skal det for eksempel opp en straffesak i Stavanger tingrett, der politiet gjorde et beslag som var så omfattende at da de hadde sett på det i 19 døgn, så orket de ikke mer. For denne type lovbrudd er det en øvre strafferamme på fengsel i tre år.

I sin gjesteleder i Lov og Rett skriver han: «Straffenivået er overhodet ikke kommentert i Ot.prop. nr. 22 (2008-2009) s. 447-448. Når man tar i betraktning at materialet normalt inneholder avbildning av grove seksuelle overgrep mot barn, og handlingen har betydelig likhetstrekk med heleri, er det vanskelig å forstå at forarbeidene er tause om fremtidig straffenivå.»

— Jeg står ved at dette er elendig forarbeid, basert på sviktende faglig analyse, sier Matningsdal.

UTE AV HØYESTERETTS HENDER

Han sier at det er lett å finne eksempler på at enkelte saker straffes for mildt og andre for strengt, men mener det ikke er hensiktsmessig å debattere enkeltsaker.

— Men rent overordnet er jeg enig med Rune Bård Hansen i at det er manglende forholdsmessighet i straffenivåene. Men jeg mener at han angir en feil fremgangsmåte for å endre situasjonen, for dette er på mange måter tatt ut av Høyesteretts hender.

Generelt sier han at han ikke tror det vil bli færre voldtekter dersom straffenivået senkes.

— Dette ville være å tillegge en overdreven tro på den preventive betydningen av straff. Men det må være en form for indre rettferdighet, men det har Stortinget med sine lovvedtak i stor grad forhindret.

Det som er verst i så måte, er en del av sovevoldtektene, mener han.

— Jeg er ikke like opptatt av at man får fire års fengsel for en ordinær voldtekt. Men der det er tale om sovevoldtekter hvor begge partene er like beruset og overgrepet ikke er like alvorlig, er det ikke forholdsmessig å idømme fengsel i fire år. Men sånn har Stortinget bestemt at det skal være. •

Høyesterett: Bundet av signaler

— Justitiarius kan vanskelig delta i en diskusjon om de vurderingene som er gjort i konkrete avgjørelser, om min kommentar til Hansens artikkel blir derfor helt overordnet, sier Toril Marie Øie. — Rent generelt er det slik at straffenivå er et skjønnsmessig spørsmål, og det er ulike syn i samfunnet på hva som er forholdsmessig. Stortinget har gitt uttrykk for hva lovgiver mener er riktig og forholdsmessig straff for bestemte situasjoner. Slike signaler har Høyesterett ment seg bundet av, noe som blant annet kommer til uttrykk i Rt-2009-1412 (avsnitt 22), sier justitiarius Øie.

I avsnittet hun viser til, som er en storkammerdom mot en mann som hadde hatt seksuell omgang med sin egen datter da hun var under 14 år, heter det:

«Ved å gå frem på denne måten har lovgiverne gått langt i å gi til dels detaljerte retningslinjer for straffutmålingen i lovforarbeidene. Det er ingen tvil om at når straffeloven av 2005 trer i kraft, så plikter domstolene å legge til grunn et straffenivå slik det er kommet til uttrykk i lovens forarbeider. Straffutmålingen må skje ut fra dette og under hensyn til de særlige omstendigheter i den enkelte sak.»

Riksadvokaten: Venter på Straffelovrådet

— Straffelovrådet skal ha en gjennomgang av straffelovens kapittel om seksuallovbrudd og jeg finner det derfor ikke riktig å uttale meg om dette nå, sier riksadvokat Jørn Sigurd Maurud.

Ap: - Avventer

— Det har allerede blitt gjort noen endringer hva gjelder seksuallovbruddsaker de siste årene. For eksempel er skillet mellom seksuell omgang og seksuell handling blitt likestilt når det gjelder foreldelse, sier Maria Aasen-Svensrud (Ap), medlem i Stortingets justiskomité.

— Straffelovrådet skal også se på en rekke saker, blant annet behovet for endringer etter den såkalte Tonje-saken. Vi avventer dette arbeidet og jobber også som kjent med samtykke-lovgivning. Ut over dette foreligger det per nå ingen konkrete planer om å revidere straffelengdene, sier hun.

I Tonje-saken ble to menn frifunnet etter å ha utnyttet en 16 år gammel beruset jente på fest. Filmklipp viste at hun tilsynelatende ikke gjorde motstand. Mennene ble tiltalt etter straffeloven § 295 c for å ha hatt seksuell omgang med en person under 18 år i en særlig sårbar livssituasjon. Saken førte til et lovforslag fra SV om å endre ordlyden i straffeloven § 295 første ledd bokstav c) slik at den også omfatter utnyttelse av en person under 18 år i en særlig sårbar «situasjon».

I dag er ordlyden «livssituasjon», noe som medvirket til frifinnelsen, ifølge SV.

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

LB-2020-145023

Ansvar etter rådgivning om mangelskrav

En klient solgte aksjene i et aksjeselskap og mottok reklamasjonskrav fra kjøper. Advokaten ga råd om å erkjenne ansvar, og klienten fulgte rådet. Klienten saksøkte deretter advokaten, men advokaten ble frifunnet.

Dette kommer frem i en dom fra Borgarting lagmannsrett avsagt 21. januar 2022 (LB-2020-145023).

Bakgrunnen for saken var at klient A bestemte seg for å selge aksjene sine i et selskap. Klienten tok kontakt med regnskapsfører B for bistand. Regnskapsføreren utarbeidet en verdiberegning med oversikt over selskapets maskinpark, omløpsmidler og gjeld.

Ved en feil fra regnskapsfører ble omløpsmidlene på 1.603.089 kroner summert to ganger, slik at summen viste 3,2 millioner kroner, i stedet for 1,6 millioner kroner. Aksjene ble deretter solgt til kjøper C for 3.740.000 kroner.

Etter overtakelse fremsatte kjøper reklamasjon over regnefeilen, samt enkelte andre forhold. Klienten engasjerte da advokat D. Advokaten ga råd om å erkjenne ansvar for regnefeilen. Klienten fulgte rådet. De øvrige anførte mangler ble bestridt.

I ettertid trakk klienten tilbake erkjennelsen overfor kjøper og gjorde gjeldende at det var reklamert for sent. Kjøper tok da ut stevning mot klienten og fikk medhold i krav om erstatning. Klienten anket til lagmannsretten, men anken førte ikke frem. Klienten tok da ut søksmål mot advokaten og regnskapsføreren med krav om erstatning.

GROVT UAKTSOM REGNEFEIL

Klienten gjorde gjeldende at advokaten hadde vært uaktsom ved å gi råd om å

erkjenne ansvar for regnefeilen, uten å fremme anførsel om at det var reklamert for sent.

Advokaten anførte at for sen reklamasjon ikke kunne påberopes overfor kjøper, siden regnefeilen fra regnskapsfører var grovt uaktsom. Etter advokatens oppfatning kunne klienten dermed ikke påberope for sen reklamasjon, jf. kjøpsloven § 33.

” Advokaten anførte at for sen reklamasjon ikke kunne påberopes overfor kjøper, siden regnefeilen fra regnskapsfører var grovt uaktsom.

Advokaten mente videre at klienten hadde vært best tjent med å løse denne delen av saken ved tilbakebetaling, siden dette også ville styrke muligheten for å vinne frem i en retts sak om de øvrige kravene fra kjøperen.

Lagmannsretten kom til at det ikke var noe å utsette på de rettslige vurderingene til advokaten. Retten var enig i at regnskapsførers feil var grov, og at for sen reklamasjon ikke kunne påberopes av klienten.

Lagmannsretten bemerket at det fra et strategisk ståsted kunne ha vært mulig å bruke tilbakebetaling som et forhandlingskort for å løse hele saken i minnelighet.

SPILLEROM FOR SKJØNN

Retten mente likevel at advokatens anbefaling til klienten om å godta tilbakebetaling ikke var ansvarsbetingende uaktsom. Ifølge retten må advokater ha et spillerom for skjønn ved rådgivning. Det foreligger ikke en erstatningssanksjonert plikt til å anbefale enhver rettslig innfallsvinkel som kan være prosedabel i en sak, selv om klienten ved dette vil kunne oppnå en fordel.

Et slikt standpunkt ville ifølge lagmannsretten virke konflikt- og prosessdrivende, og vil legge for snevre rammer for advokatens skjønn ved rådgivning. Advokaten ble følgelig frifunnet.

Regnskapsfører ble på sin side holdt ansvarlig for enkelte mindre poster. Lagmannsretten la for øvrig til grunn at prisavslaget for regnefeilen ikke representerte et økonomisk tap for klienten. Regnefeilen førte ikke i seg selv til et tap, men til en uberettiget gevinst ved at kjøperen betalte for omløpsmidler som ikke fantes. Prisavslaget på 1,6 millioner kroner innebar kun at salgsprisen ble nedjustert til riktig pris.

Advokaten ble tilkjent sakskostnader for ting- og lagmannsrett med 540.128 kroner. Dommen er påanket.

Ukrainas kamp for demokrati og rettsstat

Det har vært mange kriger også i vår tid, og de går alltid inn på oss. Det er imidlertid sjelden noe berører oss så sterkt og vekker så mye frykt og avsky, som det russiske angrepet på Ukraina. Hvorfor? Det er flere årsaker, selvfølgelig. Vi snakker tross alt om en massiv og umotivert krig mot et europeisk land, og Putin har gitt tvetydige utsagn om sitt syn på bruk av atomvåpen.

Flere politikere, akademikere, militærstrateger og redaksjonelle kommentatorer har samtidig pekt på noe annet: Angrepet på Ukraina fremstår som en ideologisk krig — rettet mot demokratiet og rettsstaten.

Russland har blitt stadig mer totalitært under Putin. Prinsipper og institusjoner som tilhører demokratiet og rettsstaten, er mer eller mindre utraderte. Det mange forklarer som en årsak til krigen, er at han er livredd for at et land med dette historiske, kulturelle og familiære bånd til sitt eget, skal utvikle seg til et velfungerende demokrati. Med grunnleggende menneskerettigheter, frie valg, presse- og ytringsfrihet, uavhengige advokater og domstoler — og alt annet som kjennetegner våre moderne, europeiske samfunn.

Når Zelenskyj snakker om at Ukraina skal bli et europeisk land, er det hele det europeiske styresettet han sikter til. Hvis Zelenskyjs drøm om demokrati, rettsstat og menneskerettigheter blir realisert i et land som har så mye felles med Russland, kan det samme skje i Russland.

«Forget his excuses. Russia's autocrat doesn't worry about NATO. What terrifies him is the prospect of a flourishing Ukrainian democracy.» Dette var overskriften til en artikkel i velrennomerte Journal of Democracy for kort tid tilbake. Kjernen i analysen er at «Putin is threatened by a successful, flourishing, and democratic Ukraine on his borders, especially if the Ukrainian people also begin to prosper economically. That undermines the Kremlin's own regime stability and proposed rationale for autocratic state leadership.»

Jeg skal ikke påta meg å vurdere Putins motiver for angrepet, men jeg kjenner meg godt igjen i en slik beskrivelse av opplevelsen av det. Russland har gått til krig mot våre vestlige verdier, og dette er noe av grunnen til at angrepet berører oss så sterkt. Og han gjør det gjennom virkemidler som viser hva alternativet er: Fengsling av opposisjonelle, forbud mot uavhengig journalistikk, brudd på folkeretten med mer.

Det heter seg at sannheten er krigens første offer. Det er selvsagt riktig, men krigen i Ukraina har samtidig vært en øyeåpner for verdien av demokrati og rettsstat. Den har gjort det tydeligere hva Putin frykter, og hva vi elsker. Den har gjort det tydeligere hva demokrati er - og hva autokrati er.

Kan denne krigen gjøre slutt på enkelte vestlige ledes og velgeres senere års flørtning med totalitære ideer? Det er kanskje mye å håpe på. Det er imidlertid lett å si hva vi kan frykte dersom Putin vinner. Dommere, advokater og journalister som nekter å

oppgi sin uavhengighet, vil bli utsatt for maktmisbruk. Det samme vil politikere og menneskerettsorganisasjoner som nekter å underkaste seg. Og enhver borger som velger å kjempe for sin frihet.

En lang rekke små og store norske advokatvirksomheter har engasjert seg i krigen i Ukraina. Noen ved å gi retts- hjelp til ukrainere, andre har

donert eller samlet inn penger, og noen har nedlagt arbeidet for russiske og hviterussiske klienter. Dette vil jeg takke dem for. Advokatforeningen er i ferd med å organisere en ordning med retts- hjelp for ukrainere der våre medlemmer kan melde seg til tjeneste.

Det er viktig at advokatbransjen står sammen i forsvaret av den rettsstaten vi er en del av, også når den trues i andre land. Krigen i Ukraina er et angrep på alt vi står for, og på hele den samfunnsorden vi tilhører. •

MERETE SMITH,
generalsekretær

Merete Smith

DELTA PÅ
FYSISKE KURS
ELLER VIA
LIVESTREAM

NYHET! JURIDISKE DAGSKURS FRA JUC

JUCs juridiske og profesjonelle nettverk har siden 2015 vært en betydelig leverandør av etterutdanning for norske jurister og advokater. Nå lanserer vi et nytt produkt, reinspikka juridiske kurs, hvor du kan sikre deg relevant og oppdatert juridisk etterutdanning innenfor alle rettsområder. Våre kursledere er alle førende spesialister på sine respektive fagfelt.

Vi ønsker deg velkommen til en inspirerende kursdag i profesjonelle rammer på Høyres Hus i Oslo. Alle kursarrangementer er tilgjengelige som både fysiske kurs og som direkte fjernundervisning/livestream.

Utvalgte JUC-kurs:

D 11. mai 2022
**IDD - AKTSOMHETS-
VURDERING OG HÅNDTERING
AV TREDJEPARTER**

D 11. mai 2022
**FORELDRET VISTER ETTER
BARNELOVEN**

D 12. mai 2022
**HVITVASKING OG
TERRORFINANSIERING**

D 1. juni 2022
**OFFENTLIGE ANSKAFFEL-
SER OG ENTREPRISE**

D 2. juni 2022
DISKRIMINERINGSJUSS

D 13. juni 2022
PRAKTISK STRAFFERETT

Finn det neste kurset ditt på juc.no

JUC

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Rune Opdahl

Advokatfirmaet
Wiersholm AS
OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Aalde Anna Sandsdalen Advokatfirmaet Legalis AS OSLO

Akselberg Julie BDO Advokater AS OSLO

Anonsen Pernille Øversveen Advokatfirmaet Legalis AS OSLO

Antonsen Amanda-Mari Advokatfirmaet Thommessen AS STAVANGER

Aubert Eline Advokatfirmaet Haavind AS OSLO

Baczowska Zaneta Izabela Advokatfirmaet Tønset AS LILLESTRØM

Bakken Marie Advokatfirma Skretting AS STAVANGER

Begum Saida Roshni SANDS Advokatfirma DA OSLO

Bergsjø Eirik Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO

Bjerkestrand Elina Garberg Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS KRISTIANSUND N

Bjornes Anny Arntzen de Besche Advokatfirma AS - Stavanger STAVANGER

Bjørn-Larsen Vegard Haug Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO

Bokliden David Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO

Bondø Ingrid Marie Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO

Bringeland Bjørn Jonesson Projure Advokatfirma AS STAVANGER

Carlsen Jannicke Ramirez CMS Kluge Advokatfirma AS BERGEN

Daaland Kenneth Deloitte Advokatfirma AS TRONDHEIM

Dommerud Selma Thorsdatter Advokatfirmaet Legalis AS OSLO

Dotterud Sondre Kvikne Advokatfirmaet Føyen AS OSLO

Dueland Sindre Rødne KPMG Law Advokatfirma AS BERGEN

Enge Siri Andersen Advokatene i OBOS OSLO

Enghaug Vilde Maakestad Advokatfirmaet Tveter og Kløv fjell AS OSLO

Eriksen Charlotte Tuven Advokatfirmaet Lærum, Lier, Stende & Berven AS LILLESTRØM

Eriksen Susanne Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO

Eriksen Åse Advokatfirmaet Schjerven Hansen OSLO

Fagerbakke Vilde Viktoria Braathen CMS Kluge Advokatfirma AS BERGEN

Fagerdal Benedicte Deloitte Advokatfirma AS BERGEN

Finsrud Ingeborg Kristin Advokatfirmaet Seland Orwall AS OSLO

Fjell Maria Sterri Harris Advokatfirma AS BERGEN

Fjellstad Marielle Advokatfirmaet Hartz & Co AS ELVERUM

Floer Henrik Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO

Fløtre Chris-André Herland Stiegler Advokatfirma AS BERGEN

Fretheim Steinar Advokatfirmaet Tveter og Kløv fjell AS OSLO

Hafting Ragnar Stoknes Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO

Hansen Vetle Rød Elden Advokatfirma AS STAVANGER

Helgesson Kenneth Harald Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Henden Matilde Mork Immer Advokat AS TRONDHEIM

Hollekve Sunniva Lerum Advokatfirmaet Hjort DA OSLO

Holmedahl Bjørnar Buvig Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO

Holte Lina Mellembakken Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA OSLO

Houge Heidi Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Hove Jørn Bendik Haarberg Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

Høgh Line Charlotte Advokatfirma Eckhoff, Fosmark & Co DA OSLO

Johansen Martin Thorsrud Advokatfirmaet Økland & Co DA LILLESTRØM

Johansson Anniken Branderud Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Johnsrud Marte Schelbred Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO

Kjelsrud Pia Harris Advokatfirma AS BERGEN

Klevan Charlotte Laache Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS OSLO

Krogset Kaja Brækhus Advokatfirma DA OSLO

Langvandsbråten Kristin Berg Advokatfirmaet Solver AS LYSAKER

Langås Victoria Østby Aarskog Advokatfirma AS HAMAR

Lemos Aila Linn Hoffstad Østby Aarskog Advokatfirma AS HAMAR

Linaker Hanne Advokatfirma Eurojuris Nord AS HARSTAD

Lindqvist Daniel Alexander Pretor Advokat AS TRONDHEIM

Lundteigen Steffen Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS TROMSØ

Madsgaard Henrikke Kristine Advokatfirmaet BAHR AS OSLO

Martinsen Alexander Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

Meinkøhn Kristine Norheim Projure Advokatfirma AS STAVANGER

Midby Thea Benedicte Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO

Myhre Miriam Vacchina Moccia Kvale Advokatfirma DA OSLO

Ngo Mai Advokatfirmaet Duesund AS DRAMMEN

Nilsen Eirik Skogstad Advokatfirmaet Kjær DA KRISTIANSAND S

Nyerrød Lise Marit Advokatfirmaet Halvorsen & Co AS LILLESTRØM

Olsen Agnes Inora Marie Strøm Advokatfirmaet BAHR AS OSLO

Raad Oda Samuelsen Brækhus Advokatfirma DA OSLO

Rabe Thea Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

Rana Farouk Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO

Rasmussen Malene Tellnes Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS BERGEN

Reinsberg Annette Advokatfirmaet Ræder AS OSLO

Remø Mette KPMG Law Advokatfirma AS BERGEN

Riis Christian Marco Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO

Riiser Nicolai Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Ringheim Kristina Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS BERGEN

Ringkjøb Christian Hasselberg Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Ryum Adara Synnøve Advokatfirmaet Hjort DA OSLO

Rønbeck Christopher Grøvdal Advokatfirmaet Haavind AS OSLO

Sandvik Maja Bore Advokatfirmaet Salomon-Johansen AS OSLO

Sem Lisa Charlotte Cecilia Sandberg Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA

Setnes Ingrid Solberg Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO

Sigholt Ingrid Wiedswang Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO

Simenstad Håvard Pape Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Skaathun Håkon CMS Kluge Advokatfirma AS STAVANGER

Skogesal Sarah Renså Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO

Storetvedt Martin Falch Haavardsholm STG Advokat BERGEN

Sørby Tuva TYR Advokatfirma AS DRAMMEN

Thorsen Helene Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO

Thune Kjetil Hommedal STG Advokat BERGEN

Tronrud Ane Stanger Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO

Try-Gumpen Marte Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

Tveiten Edeline Johansen Advokatfirma Haakstad & Co DA ARENDAL

Ustad Torunn Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS TRONDHEIM

Utvik Nathalie Jøsang Deloitte Advokatfirma AS HAUGESUND

Vangen-Lønne Sindre Advokatfirmaet Haavind AS OSLO

Vollen Amalie Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS KRISTIANSAND S

Vollen Elisabeth Advokatfirmaet Stadheim Vollen Parelus DA OSLO

Waheed Zunera Fatima Advokatfirmaet Solver AS LYSAKER

Witzø Even Røssing Advokatfirmaet Haavind AS OSLO

Zwick-Røthe Olivia Advokatfirmaet Ræder AS OSLO

Øverland Åshild Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO

Ånesland Sondre Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Fullmektig hos internadvokat

Alfredsen Henriette Sandvik Posten Norge AS OSLO

Ali Salman Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA

Fleischer Andreas Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA

Hystad-Haaland Paal Martin Norwegian Hull Club- Gjensidig Assuranseforening BERGEN

Knudsen Tonje Norwegian Hull Club- Gjensidig Assuranseforening BERGEN

Reime Hildegunn Equinor ASA avdelingskontor Bergen BERGEN

Simonsen Dreng Viki Ikano Bank AB, Norway Branch ASKER

Fullmektig hos offentlig advokat

Risdal Aleksander Øygarden kommune RONG

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Olsen Jørgen Bunk MEF Service AS OSLO

Sundby Ole Morten Den Norske Advokatforening OSLO

Torstensen Elise Negotia OSLO

Internadvokat

Schubert Dietmar Nordea Bank ABP, Filial i Norge OSLO

Offentlig ansatt advokat

Corneliussen Knut Meek Molde kommune - Kommuneadvokaten MOLDE

Hoff Kjersti Hillestad Nordre Follo kommune SKI

Privatpraktiserende advokater

Areef Haytham Monifi Abu Advokat Haytham Abu Areef AS VINJE

ScribaFriedrich-Maximilian Høines SANDS Advokatfirma DA OSLO

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Aspøy Magnus Tønnesen BDO Advokater AS SANDNES

Hatlebrekke Eivind Gabriel Berven Advokatfirma Eckhoff, Fosmark & Co DA OSLO

Langseth Galina Alexandra TAX & Legal Advokatfirma DA BILLINGSTAD

Tverborgvik Espen Wikborg Rein Advokatfirma AS BERGEN

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Johnsen Stina Tekna - Teknisk-naturvitenskapelig forening OSLO

Kvamme Jeannette Omdal Yrkestrafikkforbundet OSLO

Internadvokat

Bjørklund Andreas Hoel Kron AS OSLO

Drangsholt Lise Borg Forvaltning AS TRONDHEIM

Hauger Kristin Trægde Nordea Bank ABP, Filial i Norge OSLO

Kaale Boddvar Advokatene i OBOS OSLO

Kirkeby-Garstad Kirsti Sedgwick Norway AS ASKER

Langvik Martin Lyse AS STAVANGER

Lunde Anders Enerhaug DNO Norge AS STAVANGER

Rognsvåg Cathinka Kahrs Yara International ASA OSLO

Svendsen Anders Kværner Aragorn Finans AS OSLO

Tjørsvaag Maria Sparebank 1 Sr-Bank STAVANGER

Tobiassen Ian Anders Lundin Norway AS LYSAKER

Tyberø Gaute Andreas Lyse AS STAVANGER

Wirsching Cathrine Posten Norge AS OSLO

Offentlig ansatt advokat

Aartun Berit Sandefjord kommune SANDEFJORD

Mo Lise Landsverk Larvik kommune LARVIK

Thue Ida Regjeringsadvokaten OSLO

Organisasjonsadvokat

Jonassen Martin KS Advokatene KRISTIANSAND S

Privatpraktiserende advokater

Alvik Ingunn Barneadvokatene DA OSLO

Flatland Håvard Advokat Håvard Flatland VESTBY

Gamlem Stein-Ivar Måseidvåg Advokatfirmaet Føyen AS OSLO

Haaland Øyvind BDO Advokater AS KRISTIANSAND S

Hjelset Susanna Codex Advokat Oslo AS OSLO

Holm Hanne Reese Advokat Hanne Reese Holm OSLO

Johansen Hanne Wold Elden Advokatfirma AS - Sandefjord SANDEFJORD

Kjørsvik Marit Wenda Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS TRONDHEIM

Kristiansen Johanne Severi Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Lile Maria Strømmen Advokat Maria Strømmen Lile OSLO

Lilland Fredrik Olsen Advokatfirmaet Skarbøvig AS OSLO

Lineikro Helle Cecilie Advokatfirma Tofte AS KRISTIANSAND S

Melby Liv Marie Advokat Rieber-Mohn AS OSLO

Nordli Roy Økonomiadvokat Roy Nordli MOI

Nygårdshaug Børge Skjervén BSN Advokatfirma Nygårdshaug OSLO

Pedersen Ragnhild Camilla Advokatene Wold & Co MOLDE

Reistad Anna Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS MOLDE

Sandal Eirik Bull & Co Advokatfirma AS OSLO

Sandanger Kristina Kvale Advokatfirma DA OSLO

Skogstad Haakon Åsli Advokatfirmaet Sulland AS OSLO

Stenvaag Silje Elisabeth Advokatene Graasvold & Stenvaag AS OSLO

Thommessen Kaspar Nygaard Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO

Wilborn Nina Elisabeth Advokatfirmaet Ræder AS OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Simonsen Peter OSLO

Sperre Per Norvald OSLO

Barn får ikke klage til FN

Stortinget sier nei til å la norske barn klage til FN. – Norge blir nå en bremsekloss fremfor en pådriver for utviklingen av rettighetsvernet til barn, sier direktør Adele Matheson Mestad i NIM. Venstre, Rødt og SV vil gi barn klagerett til FNs barnekomité, men ingen andre partier støtter forslaget.

Informasjon om jobb-bytter hentes fra
Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende
informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er
13. april 2022. Spalten er kun for medlemmer av
Advokatforeningen.

ADVOKAT GRY BERGER
har sluttet i Advokatfirmaet
Lippestad AS i Oslo og begynt
i Politiets Fellesforbund i Oslo.

ADVOKAT KARI SANDVAND
har sluttet i Advokatfirmaet
Tørresby og Seegaard
Dahlberg ANS i Sandvika
og begynt i Advokatfirmaet
Frøysaa & Bjørkgård AS på
Lysaker.

**ADVOKAT ØYSTEIN
SKURDAL** har sluttet i
Advokatfirmaet Alver AS
på Lillehammer og begynt i
Advokatfirmaet Thallaug ANS
på Lillehammer.

**ADVOKAT AHN CECILIE
KARLSRUD** har sluttet i Aabø-
Evensen & Co Advokatfirma
AS i Oslo og begynt i
Advokatfirma DLA Piper
Norway DA i Oslo.

**ADVOKAT HAROON
MALIK** har sluttet i Deloitte
Advokatfirma AS i Oslo og
begynt i Advokatfirma DLA
Piper Norway DA i Oslo.

**ADVOKAT KARIANNE
RETTEDAL** har sluttet i Projure
Advokatfirma AS i Stavanger
og begynt i Industri Energi i
Stavanger.

**ADVOKAT ODA ØRMEN
VINJEVOLL** har sluttet i Bauta
Advokatfirma AS i Ålesund og
begynt i Adviso Advokatfirma
AS i Ålesund.

**ADVOKAT BENT SANDE
KVERME** har sluttet i Codex
Advokat Oslo AS i Oslo og
begynt i Langseth Advokatfirma
DA i Oslo.

**ADVOKAT BIRGITTE
JOURDAN-ANDERSEN**
har sluttet i Energi Norge i
Oslo og tiltrådt som partner i
Advokatfirmaet Schjødt AS i
Oslo.

ADVOKAT LINE SVENDSEN
har sluttet i Advokatfirmaet
PricewaterhouseCoopers AS
i Stavanger og begynt i Ryger
Advokatfirma AS i Stavanger.

**ADVOKAT ANDREAS
MELLO-KILDAL** har sluttet i
Advokatfirma DLA Piper
Norway DA i Oslo og tiltrådt
som partner i Norsk
Gjenvinning Norge AS i Oslo.

ADVOKAT PIA SPORSTØL
har sluttet i Advokatfirmaet
Wiersholm AS i Oslo og
tiltrådt som partner i SANDS
Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT METTE LUNDAL
har sluttet i Deloitte Advokatfirma
AS i Oslo og begynt i
Advokatfirmaet Wiersholm AS
i Oslo.

**ADVOKAT THOR VENEDIGER
HVIDSTEN** har sluttet i Harris
Advokatfirma AS i Bergen og
tiltrådt som partner i Hoffmann
Thinn Advokatfirma AS i Bergen.

**ADVOKAT JENNY SVEEN
HOVDA** har sluttet i Bull & Co
Advokatfirma AS i Oslo og begynt
i Autostore AS i Nedre Vats.

**ADVOKAT MARIANNE
GJERSTAD** har sluttet i CMS
Kluge Advokatfirma AS i
Stavanger og begynt i Easee
AS i Sandnes.

**ADVOKAT TORA KORNELIA
SANDNES** har sluttet i Deloitte
Advokatfirma AS i Oslo og
begynt i Advokatfirmaet
GjessingReimers AS i Oslo.

ADVOKAT RIKKE ARNESEN har
sluttet i Advokat Rikke Arnesen i
Bergen og begynt i FAM Advokat
AS i Bergen.

ADVOKAT NINA MONSSEN
har sluttet i Guide Advokat AS i
Bergen og tiltrådt som partner i
FAM Advokat AS i Bergen.

**ADVOKAT LENE
DØRMÆNEN LODDE**
har sluttet i KPMG Law
Advokatfirma AS i Oslo og
begynt i Advokatfirmaet
Wiersholm AS i Oslo.

**ADVOKAT KJERSTI
HATLESTAD** har sluttet i
Arbeidsgiverforeningen
Spekter i Oslo og begynt i
Norges Juristforbund i Oslo.

ADVOKAT ASLE SKOLA
har sluttet i Advokatfirmaet
Frøysaa & Bjørkgård AS
på Lysaker og tiltrådt som
partner i Advokatfirmaet
Seland Orwall AS i Oslo.

ADVOKAT TARIK ABBOU har
sluttet i Advokatfirmaet HMZ
& Co AS i Oslo og begynt i
Advokatfirmaet ECA DA i Oslo.

ADVOKAT OLE KVÅLE har
sluttet i Advokatfirmaet Grette AS
i Oslo og begynt i Advokatfirmaet
Punktum AS i Oslo.

**ADVOKAT ODD HARALD
EIDSMO BARDER** har sluttet i
Selekt Advokatfirma AS i Oslo
og begynt i Advokatfirmaet
Punktum AS i Oslo.

ADVOKAT NATASJA EIDE har
sluttet i Crawford & Company
(Norway) AS i Sandvika og
begynt i Claims Link AS i Lysaker.

**ADVOKAT LINE KARLSEN
ASK** har sluttet i HELP-
Advokatene AS i Oslo og
begynt i HELP Forsikring AS
i Oslo.

**ADVOKAT PER-ERIK
GÅSKJENN** har sluttet i
RettAdvokat ANS i Bergen og
startet opp Per-Erik Gåskjenn
Bergen Legal i Bergen.

ADVOKAT DIDRIK MODAL
har sluttet i Advokatfirma
Eckhoff, Fosmark & Co DA i
Oslo og startet opp Advokat
Didrik Modal i Oslo.

ANNONSE

Kindem & Co
Advokatkollegiet

Kindem & Co er et av Oslos største
kontorfellesskap med 12 advokater.
Våre advokater betjener de fleste
rettsområder.

Vi har ledig kontor plass til

ADVOKATER

Vi kan også legge til rette for flere som
ønsker å tre inn sammen.

Kindem & Co holder til i fine lokaler bak
Stortinget i nyrenovert Prinsens gate. Store
fellesarealer, med blant annet terrasse, bibliotek
og lunsjrom – godt faglig og sosialt miljø.

Ta kontakt med Elisabeth Sejersted Brodtkorb (tlf
40 41 32 12) eller Asle Hesla (tlf 99 46 91 38) hvis du
ønsker en uforpliktende samtale eller har spørsmål.

Søknad med CV kan sendes til eb@kindemco.no
og ah@kindemco.no

Medlemmer av Den Norske Advokatforening
Prinsengate 22, pb. 373 sentrum, 0102 Oslo. Tlf. 22 24 61 00 – faks 22 34 61 01
www.kindemco.no

ANNONSE

Få morgen-
dagens løsning
i dag

Advisor247 Advokat
håndterer hele klientreisen.

Bransjens ledende fagsystem for
lønnsom, effektiv og systematisk
kjernedrift.

advisor

t: 33 48 43 00 • salg@advisor.no • advisor.no

FRA MOSKVA TIL JESSHEIM

Det er tunge dager for Roy Arteid. Jessheim-advokaten vokste opp på grensen til Russland og har bodd to år i Moskva. Nå er han målløs over det som skjer i Ukraina.

TEKST: GEORG MATHISEN

Han pendler i riktig retning. Fra Kløfta til Jessheim — altså mot den verste trafikken. Men egentlig kommer Roy André Håkonsen Arteid fra Bjørnevatn utenfor Kirkenes, bare noen mil fra grensen mot Russland.

Så snakker han da russisk, også. — Jeg har bodd to år i Moskva etter studietiden. Jeg tok siste året på videregående først, og så studerte jeg matte, fysikk og kjemi i Moskva, forteller han.

Russisk juss, derimot, det slo han fra seg. Det ble for omfattende. Nå er han målløs over det som har skjedd i Ukraina.

— Det er helt forferdelig, sier han. Arteid skjønner hvordan spesielt den eldre generasjonen, som får all informasjonen fra TV og statskontrollerte medier, mener det de gjør, men understreker at slett ikke alle russere har det samme forvrengte bildet av virkeligheten.

Til Romerike kom Roy Arteid takket være kjærligheten.

— Jeg traff kona på studiet. Hun kommer fra gård. Da hun fikk tilbud om å kjøpe huset til besteforeldrene, flyttet vi til Kløfta, forteller han.

Han begynte i Oslo kommune, og da gikk altfor mye av dagen med til å stå i kø. Nå går pendlerveien den andre retningen, nordover til Jessheim og Advokatfirmaet Fari. Den ti år gamle byen er også en av dem som vokser raskest i landet.

— Hele Øvre Romerike er et vekstområde med tilflytting og utbygging. Vi har merket det godt her på kontoret, sier Arteid. Han karakteriserer firmaet som et landhandleri.

— Hele gjengen er allmennpraktikere. Det jobbes en del med strafferett på kontoret, men selv er jeg kanskje den som jobber minst med strafferett, sier han.

— Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat på Jessheim?

— Det er ikke stedet å spesialisere seg innenfor et avgrenset rettsområde. Selv er jeg ikke opptatt av spesialisering. Men hadde jeg vært det, ville jeg sett at det var en utfordring her som det ikke er noe stort advokatfirma.

— Og det morsomste?

— På Romerike er det så utrolig mange hyggelige advokatkolleger. Kollegaene har en kultur der alle er høflige mot hverandre og holder en god tone. Det gjør at arbeidshverdagen blir bedre.

— Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

— Vi fikk et tilskudd til kontoret med en ny advokat for to år siden. Det er vi veldig glade for. Nå er vi fem advokater. Økt sakstilfang er også en utviklingstrend.

— Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

— Det er ganske mange som har likt omfang. Men jeg kan peke på et dødsbo som jeg jobbet med over ganske mange år, og som jeg nylig fikk avsluttet.

— Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

— Det som opptar folk flest for tiden, er høye strømpriser. Vi bør utrede om det bør bli et forbud mot eksport av strøm dersom det er lav vannstand i vannmagasinene, eller om vi bør hindre at vannmagasinene tappes om sommeren. Altså en endring i vannfallrettighetsloven.

— Hva synes du om at det i advokatlovproposisjonen foreslås å opprette et søkbart, offentlig register over advokater som er felt i disiplinærsystemet?

— Det er positivt. Det er viktig med åpenhet. Så lenge det er tidsbegrenset, som jeg har skjont at det er, har jeg ingen betenkeligheter med det. Det er viktig for det rettshjelpsøkende publikum å kunne få vite om forhold som har betydning når de skal engasjere en advokat.

— Hva har koronasituasjonen betydd for kontoret ditt?

— Vi var jo veldig bekymret, selvfølgelig, da alt ble nedstengt. Det ble nesten krisemaksimert her, som sikkert hos de fleste andre. Det viser seg at vi har hatt nok å gjøre gjennom hele koronapandemien, heldigvis. Ellers har det vært mye spriting og vasking av hender og mange digitale rettsmøter i stedet for fysiske, men vi klarer oss bra gjennom pandemien.

— Er det utviklingstrekk i advokatyrrket som du er kritisk til?

— Det blir en trend at omkostningsoppgavene blir stadig høyere. Jeg ser at det kan bli en utfordring at sakene kanskje ikke blir prøvd for domstolene på grunn av veldig høye salærkrav. Dette er noe som jeg er kritisk til.

— Og trekk du synes er positive?

— Digitalisering. Det er en veldig positiv utvikling å slippe de store haugene med dokumenter. Det er mange fordeler med digitalisering av domstolene.

— Velg deg et annet yrke!

— Det måtte kanskje blitt psykolog. Det hadde vært interessant. Jeg vurderte det som et alternativt yrke før jeg studerte juss. Jeg liker å snakke med folk, og som advokat må man det til en viss grad. Det kommer folk hit som er i en livskrise hvor de ikke bare trenger rettslig bistand, men også å bli hørt.

— En bok som har vært med på å forme deg?

— Franz Kafkas «Prosesen». Jeg leste den i studietiden, og den gjorde veldig inntrykk. Jeg lærte hvor galt det kan gå, hvor viktige rettssikkerhetsidealene våre er og hvor viktig det er å ta vare på dem. Ellers er «Les Misérables» en av favorittbøkene.

— Hva skulle du ønske du visste om advokatbransjen da du studerte?

— Kanskje det at karakterer ikke betyr så mye som vi trodde i studietiden. Det er et enormt karakterpress på studiet, men karakterene er ikke så betydningsfulle som vi fikk inntrykk av. Jeg ville bedt meg selv roe litt ned og ikke lese meg ihjel.

— Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

— Jeg tenkte først å si en kjendisadvokat, men jeg har en veldig god venn fra studietiden som jeg ikke har fått møtt siden koronaen traff oss. Knut-Eldar Eitran jobber som advokat i Skien. Til Knut tror jeg kanskje at jeg hadde servert lappebiff. Og en whisky. •

Jessheim har hatt stor vekst gjennom bare ti år med bystatus. Roy André Håkonsen Arteid og kollegene har nok å gjøre.

NAVN: Roy André Håkonsen Arteid

ALDER: 34 år

STILLING: Advokat i Advokatfirmaet Fari

SPECIALITET: Skatterett

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Interessesefellesskapsvilkår i skattelovens §13-1

FAMILIE: Gift, tre barn på 1, 5 og 7 år

BOSTED: Kløfta

OPPRINNELIG FRA: Bjørnevatn i Sør-Varanger

Trøndersk skientusiast i vest

Etter to år med litt for mange TV-serier, gleder advokat Kjetil Sørvig seg over å snart kunne stå telemark ned stupbratte alpefjell igjen.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

– De siste par årene har vært preget av korona, men normalt sett pleier min samboer og jeg å reise minimum en tur i sesongen til Alpene. Da står jeg som regel telemark, sier Ketil Sørvig.

Særlig vil han trekke frem tre steder som verdt å besøke.

– Cortina er både en fin by med god mat, og tilbyr veldig god skikjøring rundt Sella Ronda-fjellene. Også Kitzbühel er et høydepunkt – man trenger bare å se die Streif for å forstå det.

(Red. anm.: Streif er regnet som verdens mest krevende utforløype i verdenscupen i alpint).

– Men man trenger ikke dra så langt som Mellom-Europa heller. Åre i Sverige byr på fantastiske skiforhold, og er blitt godt utbygget de siste årene. Det er et sted mange har hørt om, men kanskje ennå ikke har vært. Du trenger bare fly til Trondheim og å sette deg på toget derfra.

Også i Bergen, der han har bodd i mer enn femten år, har Sørvig kort vei til gode naturopplevelser utenfor sin egen bolig i byens sentrum.

– Jeg liker å si at Fjellveien fra Sandviken til Bellevue er verdens beste tredemølle.

– Andre kulturelle opplevelser du vil lokke med i byen mellom de syv fjell?

– Det er mange gode restauranter her, og utelivsmulighetene er veldig bra. Jeg vil særlig anbefale byens høyestliggende restaurant, Skyskraperen, på toppen av Ulriken. Ellers er det flott på sjømatrestauranten Cornelius som har åpent hele året. Når du bestiller bord der, får du med en 25 minutters båttur fra Bryggen!

– Ellers er jeg glad i å gå på konserter, og er heldig fordi Bergen har fått mange større band på besøk de siste årene, ikke minst på Koengen. En av de siste konsertene jeg var på før korona var med rockebandet Rival Sons på Forum scene i november 2019. Når de kommer til Norden igjen, blir det nok en ny konsert med dem!

Han erkjenner at det de siste par årene er blitt vel mange TV-serier på ulike strømmeplattformer.

Serieklassiker som fortsatt holder seg godt!

Å stå telemark i Alpene står høyt i kurs hos Ketil. – Normalt sett pleier min samboer og jeg å reise minst en tur i sesongen til Alpene.

– I det siste er jeg mest fornøyd med at HBO har lagt ut gamle episoder av West Wing igjen. Jeg synes den serien står seg veldig godt fremdeles. Jeg ser også frem til en ny sesong av danske «Borgen» på Netflix.

– I hvilken grad hører du på podkaster?

– Ikke så mye, men jeg har fått et tips om og begynt å høre på NRKs «Kongerekka» med Are Sende Olsen. Sesong 2 kom i fjor høst, og tar for seg konger helt tilbake fra vikingtiden på en humoristisk måte.

– Jeg har jo slekt i Trondheim, og har mye jeg kan fremsnakke der. Nylig fikk jeg prøve ut Speilsalen på Britannia hotell på

NAV: Ketil Sørvig

ALDER: 48

SIVIL STATUS: Samboer

ARBEIDSTED: Advokat i Helseklage

BOSTED: Bergen

Podkasten Kongerekka omtales av NRK som «Vår Game of Thrones – fra virkeligheten!»

en skrei, lever og rogn-kveld – det var svært vellykket. I Trondheim vil jeg også trekke frem Ladestien, en sti ved Trondheimsfjorden som starter på Charlottenlund og går hele veien inn til byen. Det anbefales å legge inn et besøk på restauranten på Ladekaia også, som ofte byr på live-musikk!

– Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?

– Da vil jeg sparke ballen litt nordover, nærmere bestemt til min gamle studiekompis Lars Nygaard som har advokatpraksis i Mo i Rana. Han var i sin tid en aktiv fallskjermhopper, og det ville være artig å høre om han fremdeles er aktiv på den fronten! •

– Uforsvarlige stykkpriser

Torstein Bae, sjakkespert og internadvokat i Flyktninghjelpen, støtter Advokatforeningens aksjon, men mener at hovedproblemet ikke er at rettshjelpssatsen er for lav, men at antall timer pr. sak i stykkprissakene må justeres.

– Jeg føler jeg at fokuset blir for sterkt på timeprisen. Min erfaring, blant annet fra trygderettssaker og asylsaker, er at det antallet timer som dekkes, er uforsvarlig. Hvis man som advokat på disse områdene skal kunne innestå for den jobben man gjør, er det klart at man må jobbe betydelig mer enn det som dekkes, sier Bae.

Stykkprissystemet er ikke forsvarlig, mener han.

– Det er helt krystallklart at det går utover rettssikkerheten. Hvis man først skal si at et visst antall timer dekkes, så må dette timeantallet være fornuftig, så advokaten kan gjøre en forsvarlig jobb. Antallet timer kan ikke være ubegrenset, selvsagt, men i mange sakstyper er antallet ikke forsvarlig, etter min vurdering.

50 år siden

– BØR IKKE AVGI UTTALELSE OM POLITISKE VURDERINGS-SPØRSMÅL

Uttalelse om lovforslag med videre: Spørsmålet om når og i hvilke saker foreningen bør avgi uttalelse har vært reist. Foreningens utgangspunkt har vært at man ikke bør avgi uttalelse om politiske vurderingssaker. Å trekke opp faste retningslinjer er imidlertid vanskelig, idet spørsmålet må vurderes konkret. Generelt kan det neppe sies mer enn at foreningens uttalelser i saker av denne art som hovedregel kun bør gjelde spørsmål av rettssikkerhetsmessig og av lovteknisk karakter.

Fra Hovedstyrets årsberetning 1971 – 1972.

Norsk Advokatblad nr. 3, 1972

ANNONSE

W · weboppgjør

Weboppgjør kan bistå deg som advokat med eiendomsoppgjør

– en perfekt løsning for deg som er advokat med eller uten eiendomsbevilgning

- Bolignett.no er portalen for digital samhandling mellom dere, deres klient og oppgjørsselskapet
- Slipp rapportering til Finanstilsynet
- Få tilgang til ferdig utfylte dokumentforslag og bankID-signering
- Slipp egen klientkonto og avstemming av denne
- Pris i ordinære tilfeller kr 6.000,- + mva som trekkes i oppgjøret

Les mer her: www.bolignett.no, www.weboppgjør.no/advokat

Eller ring oss på 97344468

BO · LIGNETT

Antall konkurser øker

I årets to første måneder har antallet konkurser og tvangsavviklinger økt samlet med 25,3 prosent i forhold til i fjor, ifølge tall fra Dun & Bradstreet, en global leverandør av forretningsdata og analyse.

Bare i februar gikk tre hundre bedrifter konkurs og 91 bedrifter ble avviklet ved tvang.

Argu-ment		H.-stad	Stab		Region på Vest-landet	Lyshåret	
		Repro-duksjon					
Løtteri							
Japansk skuespill							
Rett							
Euro-peisk							
Hermes							
Føde-rådet							
Nynorsk rettsav-gjørelse							

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **13. april**.

Vinneren av kryssordet i nr. 1 / 2022 var Eirik Dale, Billingstad.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **RETTSHJELP**.

Annonseinformasjon

27000 lesere (TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/83x116	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Marie Fjeld
Mobil 919 03 597
marie@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

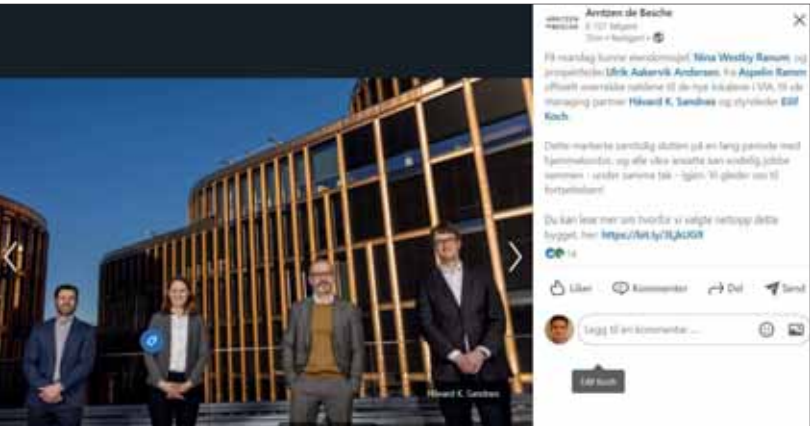
Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979

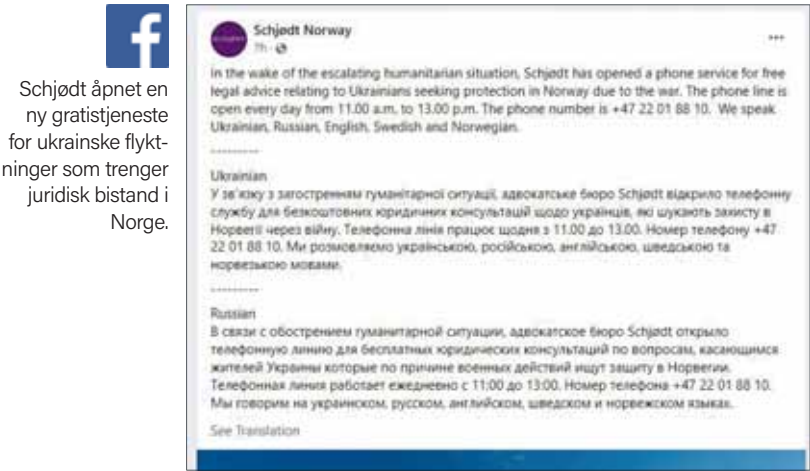
Bred erfaring og kompetanse

Kontakt oss på tlf. 95 20 96 10 eller post@translator.no

Sosiale medier

I Arntzen de Besche gledet de seg over å endelig kunne flytte inn i splitter nye lokaler i Vika-bygget i Vika i Oslo.

I Grette har de passert over 100 ansatte.

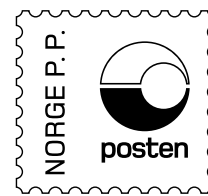
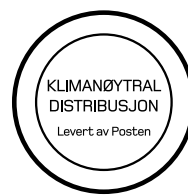
Ea Herstad Øverås som leder entrepriseavdelingen i Deloitte advokatfirma hyllet to av sine forbilder og tidligere kolleger Stine Helen Pettersen fra Bing Hodneland og Siril Visnes fra Arntzen de Besche.

Den ukrainske advokaten Andriy Fortunenko viste frem krigens realiteter og byttet ut jobb-dressen med militærutstyr for å kjempe mot Russland. Grunnet unntakstilstanden i landet får ingen menn mellom 18 og 60 år forlate landet.

Advokat Per Magne Kristiansen i Elden sørget for at hundre ukrainske flyktninger som Fyllingsdalen teater skulle hjelpe til Norge, ikke ble hindret av kravet om biometriske pass. Han fikk fortjent ros fra sjefen, John Christian Elden.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Konkursboets fordringer og krav kjøpes av

K A N S L E R

Kansler AS er et selskap som spesialiserer seg på oppkjøp og inndrivelse av fordringer fra konkursbo og næringslivet ellers. Selskapet er lokalisert i Oslo, men gjør forretninger i hele landet. Kansler AS tilbyr tjenester i form av kjøp av utestående krav for hurtig realisering av verdier i selskaper og konkursbo, herunder; fakturakrav, sikrede krav, omtvistede krav, omstøtelseskrav, samt andre typer krav.

Kontakt Edward Solberg:
edward.solberg@kansler.no
tlf: 97 97 37 47